

 /Mumbaisamachar4u

Contact us at
1800-200-[6392]
1800-102-[6392]

T&C available at your nearest dealership. Creative visualization. Images used are for illustration purposes only. For details on safety features (including airbags), refer owner's manual. NEXA dealers exclusively provide all offers, which vary by model and variant. Offers are subject to availability of stock. Not valid on CNG variants. Maruti Suzuki may withdraw offers without notice. Offer valid till 31st Oct 2025. Features and accessories shown can vary by variant. **Warranty: 3 years or 100 000 km, whichever occurs first. *EMI @ Rs 8 999* is a scheme illustration for upgrade from Brezza to Grand Vitara. sigma variant. Balloon Finance EMI is calculated @ 9.5% rate of interest; Balloon EMI is 30% of the total loan amount and loan tenure of 5 years. Balloon Finance Scheme provided by select financiers. **Finance is at the sole discretion of financier and subject to customer profile.

સાપ્તાહિક ભવિષ્ય - પંડિત જિતેન હરિદર મહેસાણાવાળા

તા. ૨૬-૧૦-૨૦૨૫ થી તા. ૧-૧૧-૨૦૨૫

ગ્રહગોચરઃ સૂર્યનારાયણ સમગ્ર સપ્તાહમાં તુલા રાશિમાં ભ્રમણ કરે છે. મંગળ તા. ૨૭મીએ તુલામાંથી વૃષિક રાશિમાં પ્રવેશે છે. બુધ વૃષિક રાશિમાં ભ્રમણ કરે છે. ગુરુ કર્ક રાશિમાં ભ્રમણ કરે છે. શુક કન્યા રાશિમાં ભ્રમણ કરે છે. વક્રી શનિ મીન રાશિમાં ભ્રમણ કરે છે. શકુ કુંભ રાશિમાં ભ્રમણ કરે છે. ચંદ્ર પ્રારંભે તા. ૨૬મીએ વૃષિકમાંથી ધનુમાં પ્રવેશે છે. તા. ૨૮મીએ મકર રાશિમાં પ્રવેશે છે. તા. ૩૧મીએ કુંભ રાશિમાં પ્રવેશે છે.

મેષ (અ, ત, ઈ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં આ સપ્તાહમાં વેપાર લાભદાયી બનશે. નોકરીમાં સફળતા જણાય છે. તા. ૨૮, ૨૯, ૩૦ નોકરીના કામકાજમાં શુભ જણાય છે. વેપારમાં સફળતા મેળવશો. આવકની વૃદ્ધિ થશે. મહિલાઓને પરિવારજનો માટે કિંમતી ચીજોની ખરીદી માટે અનુકૂળતા જણાશે. વિદ્યાર્થીઓને આ સપ્તાહમાં શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિમાં સફળતાનો અનુભવ થશે.

વૃષભ (બ, વ, ઉ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં લાંબા સમયનું રોકાણ શક્ય છે. નોકરી માટે તા. ૨૬, ૨૭, ૨૮ શુભ જણાય છે. પ્રવાસ દ્વારા નોકરીના કામકાજ પણ પૂર્ણ કરી શકશો. વેપારની નાણાંની આવકની વૃદ્ધિ થશે. મહિલાઓને આ સપ્તાહમાં નવા કામકાજના પ્રારંભ માટે અનુકૂળતા જણાશે. વિદ્યાર્થીઓ આ સપ્તાહમાં નવા અભ્યાસની પ્રવૃત્તિમાં સફળતા દાખવી શકશે.

મિથુન (ક, છ, ઘ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં વેપાર સફળ બની રહેશે. નોકરીમાં અનુકૂળતા જણાય છે. નોકરીની પ્રવૃત્તિમાં ધાર્યા મુજબની સફળતા મેળવશો. તા. ૨૭, ૨૮ શુભ ફળદાયી જણાય છે. નાણાં આવકનાં સાધનો વધુ મજબૂત બનશે. નવીન કામકાજનો પ્રારંભ પણ થાય. મહિલાઓને આ સપ્તાહમાં જીવનસાથીનો સહયોગ પ્રાપ્ત થતો જણાશે. વિદ્યાર્થીઓના આ સપ્તાહમાં અભ્યાસના કામકાજ સફળતાથી પૂર્ણ થઈ શકશે.

કર્ક (ડ, ઇ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં નવું રોકાણ સ્વનિર્ણયે થઈ શકશે. નોકરી માટે તા. ૨૭, ૨૮, ૨૯ લાભદાયી જણાશે. ભાઈ-બહેનો સાથેના સંબંધોમાં સુધારો આવશે. સરકારી કામકાજ સંપન્ન થશે. નવી મિલકતોનો ઉમેરો શક્ય છે. મહિલાઓને સંતાનના જવાબદારીના કામકાજમાં સફળતા જણાશે. પ્રવાસ શક્ય છે. વિદ્યાર્થીઓના નવા અભ્યાસના કામકાજ સફળતાથી પૂર્ણ થઈ શકશે.

સિંહ (મ, ટ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં મંદીના કામકાજમાં સાવચેતી દાખવવી જરૂરી છે. નોકરી માટે તા. ૩૦, ૩૧ શુભ જણાય છે. નોકરીના અધિકારીનો સહયોગ પ્રાપ્ત કરશો. નવી નોકરીનો પ્રારંભ પણ શક્ય જણાય છે. મિલકત વાહનની ખરીદી શક્ય છે. મહિલાઓને સંતાનની જવાબદારીમાં સફળતા જણાશે. વિદ્યાર્થીઓનો અભ્યાસ નિયમિતપણે જળવાઈ રહેશે.

કન્યા (પ, ઠ, ડા): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારના જૂનાં રોકાણમાંથી નાણાં મેળવી શકશો. નોકરીમાં તા. ૩૦, ૩૧, ૧ શુભ જણાય છે. નોકરીની પ્રવૃત્તિઓમાં પરિવર્તનો પણ આવે તેમ છે. સ્વતંત્ર કારોબારમાં પ્રગતિ જણાશે. નાણાં આવકની વૃદ્ધિ થશે.

આજનું પંચાંગ

દક્ષિણાયન - સૌર હેમંતઋતુ, રવિવાર, તા. ૨૬-૧૦-૨૦૨૫, લાભ પાંચમ- જૈન જ્ઞાન પાંચમ

ભારતીય દિ્નાંક ૪, માઠે કાર્તિક, શકે ૧૯૪૭
વિક્રમ સંવત ૨૦૮૨, શા. શકે ૧૯૪૭, કાર્તિક સુદ—૫
જૈન વીર સંવત ૨૫૫૨, માઠે કાર્તિક, તિથિ સુદ—૫
પારસી શહેનશાહી રોજ ૧૩મો તીર, માઠે ૩જો ખોરદાદ, સને ૧૩૯૫
પારસી ફસલી રોજ ૧૩મો તીર, માઠે ૪થો તીર, સને ૧૩૯૫
પારસી ફસલી રોજ ૧૧મો ખોરશેદ, માઠે ૯મો આદર, સને ૧૩૯૪
મુસ્લિમ રોજ ૩જો, માઠે ૫મો જમાદિલ અવ્વલ સને ૧૪૪૭
મીસતી રોજ ૫મો, માઠે ૫મો જમાદિલ અવ્વલ, સને ૧૪૪૭
નક્ષત્ર જયેષ્ઠા સવારે ક. ૧૦—૪૬ સુદી, પછી મૂળ ચંદ્ર વૃષિકમાં સવારે ક. ૧૦—૪૬ સુદી, પછી ધનુમાં ચંદ્ર રાશિ નામધાર: વૃષિક (ન, ચ), ધનુ (ભ, ઘ, ક, ઢ)
સૂર્યોદય: મુંબઈ ક. ૦૬ મિ. ૩૭, અમદાવાદ ક. ૦૬ મિ. ૪૩, રટા. ૨ા.
સૂર્યાસ્ત: મુંબઈ ક. ૧૮ મિ. ૦૭, અમદાવાદ ક. ૧૮ મિ. ૦૫, રટા. ૨ા.
મુંબઈ સમુદ્રમાં ભરતી ઓટ
ભરતી: બખોરે ક. ૧૩—૪૮, મધ્યરાત્રિ પછી ક. ૦૨—૫૫ (તા. ૨૭)
ઓટ: સવારે ક. ૦૮—૦૬, રાત્રે ક. ૧૯—૫૨
વ્રત પર્વાદિ: વિક્રમ સંવત ૨૦૮૨, ‘પિંગલ’ નામ

સાપ્તાહિક દૈનંદિની

તા. ૨૬-૧૦-૨૦૨૫ થી તા. ૧-૧૧-૨૦૨૫

રવિવાર, કાર્તિક શુક્લ—૫, વિ. સં. ૨૦૮૨, તા. ૨૬મીએ ઓક્ટોબર, ઈ. સ. ૨૦૨૫, નક્ષત્ર જયેષ્ઠા સવારે ક. ૧૦—૪૬ સુદી, પછી મૂળ. ચંદ્ર વૃષિકમાં સવારે ક. ૧૦—૪૬ સુદી, પછી ધનુ રાશિ પર જન્માશ્ર. સૌભાગ્ય પાંચમ, પાંડવ પંચમી, જૈન જ્ઞાન પાંચમ, વિંછુડો સમાપ્તિ ક. ૧૦—૪૬, ભદ્રા ક. ૧૨—૩૪ થી ક. ૨૭—૪૮. કુલાચાર પ્રમાણે આજનાં પવિત્ર પર્વયોગમાં મિતિ નાખવી, કાંટો બાંધી નવા વર્ષનો વેપાર પ્રારંભી શકાય છે. મુહૂર્ત સમયઃ (૧) સવારે ક. ૦૮—૦૫ થી ક. ૦૯—૩૩ (ચલ) (૨) સવારે ક. ૦૯—૩૩ થી ક. ૧૧—૦૨ (લાભ) (૩) બખોરે ક. ૧૧—૦૨ થી ક. ૧૨—૩૧ (અમૃત) (૪) બખોરે ક.૧૩—૫૦ થી ૧૫—૧૮ (શુભ) શુભ દિવસ.

સોમવાર, કાર્તિક શુક્લ—૬, તા. ૨૭મી, નક્ષત્ર મૂળ બખોરે ક. ૧૩—૨૭ સુદી, પછી પૂર્વાષાઢા. ચંદ્ર ધનુ રાશિ પર જન્માશ્ર. ષષ્ઠી વૃદ્ધિતિથિ છે. મંગળ વૃદ્ધિકમાં ક. ૧૫—૪૩. શુભ કાર્ય વર્ષઈ છે.

મંગળવાર, કાર્તિક શુક્લ—૬, તા. ૨૮મી, નક્ષત્ર પૂર્વાષાઢા બખોરે ક. ૧૫—૪૪ સુદી, પછી ઉત્તરાષાઢ. ચંદ્ર ધનુ રા. ૨૨—૧૪ સુદી, પછી મકર રાશિ પર જન્માશ્ર. સૂર્ય ષષ્ઠી — (છક્ર બિહાર), કલ્પાદિ. સામાન્ય દિવસ.

મહિલાઓને પ્રાસંગિક જવાબદારીમાં સફળતાનો અનુભવ થશે. વિદ્યાર્થીઓને આ સપ્તાહમાં નિયમિતતા જાળવવામાં સફળતા જણાશે.

તુલા (૨, ત): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારનો તેજનો વેપાર જાળવી શકશો. નવું નાણાં રોકાણ પણ શક્ય છે. તા. ૨૭, ૨૮ નોકરીમાં સફળતા દર્શાવે છે. સ્વતંત્ર કારોબારની નાણાં આવકની વૃદ્ધિ થશે. વ્યક્તિગત વર્ચસ્વ કાર્યક્ષેત્રે જળવાશે. નાણાં આવક જળવાઈ રહેશે. મહિલાઓને પડોશના સંબંધમાં સફળતાનો અનુભવ થશે. વિદ્યાર્થીઓને ઉચ્ચ પરીક્ષામાં સફળતાના અનુભવ થશે.

વૃષિક (ન, ય): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં નિયમિતતા જાળવવામાં સાવચેતી દાખવવી જરૂરી છે. તા. ૨૯, ૩૦, ૩૧ નોકરી અર્થે પ્રવાસ સફળ દર્શાવે છે. જૂના કાયદાના પ્રશ્નનો ઉકેલ આવશે. પ્રવાસમાં યશ મેળવશો. નાણાં આવકના સાધનો વધુ મજબૂત બનશે. નાણાં આવકની વૃદ્ધિ થશે. મહિલાઓ પરિવારની જવાબદારી પૂર્ણ કરવામાં સફળતા અનુભવશે. વિદ્યાર્થીઓ નવું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી શકશે.

ધનુ (ભ, ઘ, ક, ઢ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં નવું નાણાં રોકાણ શક્ય છે. નોકરી માટે તા. ૨૯, ૩૦, ૩૧ શુભ જણાય છે. પ્રવાસ દ્વારા કાર્યક્ષેત્રના અધૂરા કામકાજ પૂર્ણ કરી શકશો. નાણાં ખર્ચ પરત્વે સાવધાની દાખવવી જરૂરી છે. નવું નાણાં રોકાણ પણ શક્ય જણાય છે. મહિલાઓને નવા કામકાજના પ્રારંભમાં સફળતા જણાશે. મહિલાઓનો તીર્થપ્રવાસ સફળ જણાશે. વિદ્યાર્થીઓ આ સપ્તાહમાં કઠીન અભ્યાસક્રમમાં સફળતા મેળવશે.

મકર (ખ.જ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં સફળતા મેળવશો. નોકરીની પ્રવૃત્તિઓ એકંદરે સફળતા દર્શાવે છે. નોકરીના કામકાજમાં સફળતા મેળવી શકશો. ભાગીદારીની સંબંધોમાં સફળતા પ્રાપ્ત કરશો. કિંમતી ચીજોની ખરીદી, સ્થાવર મિલકતની ખરીદી શક્ય જણાય છે. વેપારના મિત્રો ઉપયોગી થશે. મહિલાઓને કુટુંબની જવાબદારીમાં સફળતાનો અનુભવ થશે. વિદ્યાર્થીઓ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિમાં સફળતાનો અનુભવ કરશે.

કુંભ (ગ, શ, સ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં નવું નાણાંરોકાણ, દૈનિક સાપ્તાહિક વેપાર સફળતા દર્શાવે છે. નોકરીમાં તા. ૨૬, ૨૭, ૨૮ શુભ જણાય છે. કાર્યક્ષેત્રે યશ મેળવશો. મુસાફરી દ્વારા યશસ્વી કામકાજ સંપન્ન થશે. નાણાં વ્યવહાર સંપન્ન થશે. પ્રગતિ જળવાશે. મહિલાઓને કુટુંબના સભ્યોનો સહયોગ પ્રાપ્ત થતો જણાશે. વિદ્યાર્થીઓને નવા અભ્યાસ માટે અપેક્ષિત તકો પ્રાપ્ત થતી જણાશે. મુસાફરી યશસ્વી પુરવાર થશે.

મીન (દ, ચ, ઝ, થ): ભાઈશ્રી! આ સપ્તાહમાં શેરબજારમાં વાયદાના વેપારમાં સાવધાની દાખવવી જરૂરી છે. નોકરીના કામકાજમાં પ્રગતિ જળવશે. આ સપ્તાહના પ્રવાસ એકંદરે સફળ પુરવાર થશે. નાણાંની લેવડદેવડ સફળ બની રહેશે. મિત્રતાનો સુખદ અનુભવ થાય. મહિલાઓને કુટુંબ જીવનના પ્રશ્નનો ઉકેલ આવતો જણાશે. સહપરિવાર તીર્થપ્રવાસ જણાય છે. વિદ્યાર્થીઓનો અભ્યાસક્રમ નિયમિત જળવાઈ રહેશે.

શુભાશુભ દિ્નશુદ્ધિ: શુભ દિવસ. મુહૂર્ત વિશેષ: જયેષ્ઠા, મૂળ જન્મનક્ષત્ર શાંતિ પૂજા, ઔષધ ઉપચાર, પરદેશ ગમનનું પરતાનું, સૂર્ય—બુધ—કેતુ ગ્રહદેવતાનું પૂજન, પ્રયાણ મધ્યમ, હજામત, વિદ્યાર્ભ, બી વાવવું, ખેતીવાડીના કામકાજ, ધાન્ય ભરવું, પ્રાણી પાળવા, નિત્ય થતાં ખેતીવાડી, પશુ લે—વેંચના કામકાજ, કુલાચાર પ્રમાણે આજનાં પવિત્ર પર્વયોગમાં મિતિ નાખવી, કાંટો બાંધી નવા વર્ષનો વેપાર પ્રારંભી શકાય છે. મુહૂર્ત સમયઃ (૧) સવારે ક. ૦૮—૦૫ થી ક. ૦૯—૩૩ (ચલ) (૨) સવારે ક. ૦૯—૩૩ થી ક. ૧૧—૦૨ (લાભ) (૩) બખોરે ક. ૧૧—૦૨ થી ક. ૧૨—૩૧ (અમૃત) (૪) બખોરે ક.૧૩—૫૦ થી ૧૫—૧૮ (શુભ), આચમનઃ ચંદ્ર—શનિ ચતુષ્કોણ શંકાશીલ સ્વભાવ, ચંદ્ર—નેષ્ચૂન ચતુષ્કોણ ચાલનાજીવાળા ખગોળ જયોતિષઃ ચંદ્ર—શનિ ચતુષ્કોણ, ચંદ્ર—નેષ્ચૂન ચતુષ્કોણ ગ્રહગોચરઃ સૂર્ય તુલા, મંગળ—તુલા, માર્ગી બુધ—વૃષિક, ગુરુ—કર્ક, શુક્ર—કન્યા, વક્રી શનિ—મીન, રાહુ—કુંભ, કેતુ—સિંહ, વક્રી હર્મલ—વૃષભ, વક્રી નેષ્ચૂન—મીન, માર્ગી પ્લુટો—મકર.

બુધવાર, કાર્તિક શુક્લ—૭, તા. ૨૯મી, નક્ષત્ર ઉત્તરાષાઢા સાંજે ક. ૧૭—૨૯ સુદી, પછી શ્રવણ. ચંદ્ર મકર રાશિ પર જન્માશ્ર. જલાચામ જયંતી, ભદ્રા સવારે ક. ૦૯—૨૩થી રાત્રે ક. ૨૧—૪૮. શુભ દિવસ. ગુરુવાર, કાર્તિક શુક્લ—૮, તા. ૩૦મી, નક્ષત્ર શ્રવણ સાંજે ક. ૧૮—૩૩ સુદી, પછી ઘનિષ્ઠા. ચંદ્ર મકર રાશિ પર જન્માશ્ર. કાર્તિક શુક્લ — અષ્ટમી. દુર્ગાષ્ટમી ગોપાષ્ટમી, કુષ્માંઠ નવમી, અસ્ય નવમી, સત્યુગાદિ, ત્રિવેન્ઙ્ર આર્ટ (કેરાલા) શુભ દિવસ. શુક્રવાર, કાર્તિક શુક્લ—૯, તા. ૩૧મી, નક્ષત્ર ઘનિષ્ઠા સાંજે ક. ૧૮—૫૦ સુદી, પછી શતભિષા. ચંદ્ર મકરમાં સવારે ક. ૦૬—૪૭ સુદી, પછી કુંભ રાશિ પર જન્માશ્ર. શ્રી હરિ જયંતી, રંગનાથ જયંતી (નારેશ્વર), સરદાર પટેલ જયંતી, જગદાત્રી પૂજા (બંગાળ), અનલા નવમી (ઓરિસ્સા), પંચક હર્મલ સવારે ક. ૦૬—૪૭. શુભ કાર્ય વર્ષઈ છે.

શનિવાર, કાર્તિક શુક્લ—૧૦, તા. ૧લી નવેમ્બર, નક્ષત્ર શતભિષા સાંજે ક. ૧૮—૨૦ સુદી, પછી પૂર્વાભાદ્રપદા. ચંદ્ર કુંભ રાશિ પર જન્માશ્ર. પ્રબોધિની સ્માર્ત એકાદશી (બિલિપત્ર), ભીષ્મ પંચક વતારંભ, હરિયાણા— પંજાબ દિન, પંચક, ભદ્રા પ્રારંભ રાત્રે ક. ૨૦—૨૭. શુભ દિવસ.

બિહારમાં જંગલરાજ કે વિકાસ-રાજ એ મતદારો નક્કી કરશે: અમિત શાહ

ખંડગિયાઃ કેન્દ્રના ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહે શનિવારે કહ્યું હતું કે વિધાનસભાની ચૂંટણી નક્કી કરશે કે બિહારમાં જંગલરાજ પાછું ફરશે કે પછી રાજ્ય વિકાસના પંથે રહેશે.

ખંડગિયા જિલ્લામાં જાહેર સભાને સંબોધતાં તેમણે સ્પેશ્યલ ઈન્ટેન્સિવ રિવિઝન (એસઆઈઆર)નો વિરોધ કરવા માટે ઈન્ડિ બ્લોકની ટીકા કરી હતી. તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે દરેક ઘૂસણખોરને શોધીને તેમનું નામ મતદારયાદીમાંથી રદ કરાશે અને

તેમના દેશમાં મોકલવામાં આવશે. રાહુલબાબા કહે છે કે ઘૂસણખોરને બિહારમાં રહેવા દો. તમે મને કહો કે શું ઘૂસણખોરને દેશમાં રહેવા દેવાય? હું રાહુલ બાબાને સ્પષ્ટ કહેવા માગું છું કે તમે ગમે એટલી રૅલી કરો પરંતુ ઘૂસણખોરને બચાવી શકશો નહીં. રાહુલ ઘૂસપેઠિયા બચાવ યાત્રા કાઢીને તેને બચાવી ન શકે.

શાહ કોંગ્રેસના સંસદસભ્ય અને લોકસભાના વિરોધ પક્ષના નેતા રાહુલ ગાંધીનો ઉલ્લેખ કરી રહ્યા હતા.

૧૦-૧૫ રાજ્યમાં આવતા સપ્તાહથી એસઆઈઆરની કવાયત શરૂ થઈ શકે છે

નવી દિલ્હીઃ ચૂંટણી પંચ આગામી સપ્તાહે મતદારોની યાદીના પ્રથમ અખિલ ભારતીય સ્પેશિયલ ઇન્ટેન્સિવ રિવિઝન (એસઆઇઆર)નો પ્રારંભ ૧૦ થી ૧૫ રાજ્યથી કરે તેવી શક્યતા છે, જેમાં આવતા વર્ષે ચૂંટણી થનારા રાજ્યોનો પણ સમાવેશ થાય છે, એમ અધિકારીઓએ શનિવારે જણાવ્યું હતું.

આસામ, તમિલનાડુ, પુન્ડેરી, કેરળ અને પશ્ચિમ બંગાળમાં ૨૦૨૬માં ચૂંટણી યોજાશે અને તેઓ એવા રાજ્યોમાં સામેલ છે જ્યાં મતદારોની યાદીની સફાઈની કવાયત પહેલા શરૂ થશે.

ચૂંટણી અધિકારી આગામી સપ્તાહના મધ્યમાં એસઆઇઆરના પ્રથમ તબક્કાની જાહેરાત કરે તેવી શક્યતા છે, જેમાં ૧૦ થી ૧૫ રાજ્યનો સમાવેશ કરવામાં આવશે, એમ અધિકારીઓએ જણાવ્યું હતું.

યુપીનાં મંદિરોની બહાર ‘આઈ લવ મોહંમદ’ લખાતા થઈ મોટી બબાલ

લાખનઉ: ઉત્તર પ્રદેશમાં આઈ લવ મોહંમદ મોસ્તરના મુદ્દે ભારેલા અગ્નિ જેવી સ્થિતિ છે, ત્યારે અલીગઢમાં આ મુદ્દા પર ફરીથી વિવાદ સર્જયો છે. અહીંના પાંચ મંદિરની બહાર કોઇએ ‘આઈ લવ મોહંમદ’ લખી દીધું હતું અને આ મુદ્દે કરણી સેના અને હિન્દુવાદી સંગઠનોના કાર્યકર્તાઓએ હોબાળો મચાવ્યો હતો. આરોપીઓની તાત્કાલિક ધરપકડ કરવાની માગ સાથે પોલીસ સ્ટેશન પહોંચી ગયા હતા અને તેઓ બેસી ગયા હતા. જો કે બાદમાં પોલીસે જઈને તેમને સમજાવીને શાંત કર્યા હતા. બુલકગઢી ગામમાં બે અને ભગવાનપુર ગામમાં બે મંદિરમાં અસામાજિક તત્વોએ આઈ લવ મોહંમદ લખેલું લખાણ લખ્યું હતું. શનિવારે સવારે જ્યારે ગ્રામજનોએ આ જોયું, ત્યારે તેઓ ગુસ્સે ભરાઈ ગયા

તિબેટમાં ભારતીય સીમા નજીક મિસાઈલ પેંડ બનાવી રહ્યું છે ચીન

નવી દિલ્હી : ચીન ભારતીય સરહદને અડીને આવેલા વિસ્તારમાં એક એર ડિફેન્સ બિલ્ડિંગ બનાવી રહ્યું છે. તેમાં કમાન્ડ અને કંટ્રોલ બિલ્ડિંગ, બેરેક, વાહન શેડ, દારૂગોળો સંગ્રહ સુવિધાઓ અને રડાર પોઝિશન સહિત અનેક બિલ્ડિંગનો સમાવેશ થાય છે. આ અંગે પ્રકાશમાં આવેલી સેટેલાઇટ તસવીરોમાં આ બિલ્ડિંગ તિબેટમાં પેંગોંગ તળાવના પૂર્વ કિનારા પર બનાવવામાં આવી રહ્યું છે. જે વર્ષ ૨૦૨૦માં ભારત અને ચીનના સૈનિકો વચ્ચે થયેલી અધ્યાપમણના સ્થળથી આશરે ૧ ૧૦ કિલોમીટર દૂર છે.આ બિલ્ડિંગમાં સ્લાઇડિંગ છતવાળા ઢંકાયેલા બંકરો પણ છે. જે ટ્રાન્સપોર્ટર ઇસ્કેટર લોન્ચર વાહનો માટે બનાવાયેલ છે, જે લાંબા અંતરની મિસાઇલનું પરિવહન અને ફાયરિંગ કરે છે. આ અંગે મળતી માહિતી મુજબ આ બંકરો ઇંચ-૯ મિસાઇલોને સુરક્ષિત રાખવા માટે બનાવાયેલ છે.

પહેલા પાનાનું ચાલુ

અલવિદા સતીશ શાહ

દ. ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્રમાં

શરમ, શરમ

સતીશ શાહે પોતાની ફિલ્મી કારકિર્દી દરમિયાન અનેક ફિલ્મોમાં યાદગાર રોલ કર્યા હતા, પરંતુ તેમને નામના અપાવી દીધી

સિરીયલ ‘સારાભાઈ વર્સીસ સારાભાઈ’એ. આ શોમાં તેમણે ઇન્સ્પેક્ટરન ઉર્ફે ઇંદુનો રોલ કર્યો હતો અને આજે પણ ઈન્સ્ટાગ્રામ પર તેમના શોની ક્લિપ્સ વાઈરલ થતી હોય છે. અનેક કૉમિક રોલ કરનાર સતીશ શાહની રેખા સ્ટારર ‘ઉમરાવ જાન’માં પણ દિલાવરની નાની પણ ખૂબ જ મહત્વની ભૂમિકા હતી.

ટીવી સિરીયલ સિવાય સતીશ શાહે અનેક યાદગાર ફિલ્મો પણ આપી છે, પરંતુ તેમની પહેલી ફિલ્મ ‘ભગવાન પરશુરામ’ હતી. ત્યાર બાદ તેમણે અજીબ દાસ્તાં, ગમન, ઉમરાવ જાન, શક્તિ, જાને ભી દો ચારો, વિક્રમ બેતાલ, મૈ હું ના જેવી ફિલ્મોમાં કામ કર્યું હતું. ૧૯૮૪માં તેમણે ચે જો હૈ ઝિંદગી સિટકોમમાં કર્યું અને પંચાવન એપિસોડની આ સિરીયલમાં તેમણે પંચાવન અલગ અલગ કેરેક્ટર પ્લે કર્યા હતા. ત્યાર બાદ તેમણે ફિલ્મી ચક્કર નામના શોમાં પ્રકાશનો રોલ કર્યો હતો, જેમાં તેમણે રત્ના પાઠક સાથે સ્કીન શેર કરી હતી.

પચીસ જૂન, ૧૯૫૧ના ગુજરાતી પરિવારમાં જન્મેલા સતીશ શાહને બાળપણમાં એકિટેંગ નહીં પણ ક્રિકેટ અને બેઝબોલમાં રસ હતો અને બંને સ્પોર્ટ્સમાં તેઓ માહેર હતા. એટલું જ નહીં પણ તેમને જાણીને નવાઈ લાગશે કે સ્કૂલના સમયે સતીશ સ્પોર્ટ્સને કારણે જ તેમની સ્કૂલમાં ફેમસ હતા. સ્કૂલમાં હતા ત્યારે સતીશ શાહ લોન્ગ જમ્પ અને હાઈ જમ્પમાં પણ ચેમ્પિયન હતા અને આ વાતનો ખુલાસો ખુદ સતીશ શાહે કર્યો હતો.

એકિટેંગની દુનિયામાં આવવું એ સતીશ શાહ માટે એક સંયોગ જ હતો અને એક ઈન્ટરવ્યુમાં તેમણે આ વાતનો ખુલાસો કર્યો હતો. તેમણે જણાવ્યું હતું કે એક વખત સ્કૂલના એન્યુઅલ ફંક્શનમાં થનારા હીટીઝ નાટકમાં એક્ટરની કમી હતી અને એ સમયે ટીચરે નાટક માટે સતીશ શાહનું નામ આપ્યું. આ સાંભળીને તેઓ નર્વસ થઈ ગયા હતા. પરંતુ તેઓ શિક્ષકને ના પાડી શક્યા નહીં. રિહર્સલ સમયે ડાયલોગ કરી લીધા પણ કોની સામે ડાયલોગ બોલવાના હતા તે ભૂલી જતાં હતા.

સતીશ શાહના જવાથી ફિલ્મ અને ટીવીની દુનિયાને મોટી ખોટ પડી છે.

સુધીમાં પચીસ તાલુકામાં વરસાદ વરસતા કારણે કારતકમાં અપાઢી માહોલ છવાયા હતો. નવસારીમાં ૨.૨૦ ઇંચ, ઉમરગામમાં ૧.૪૬ ઇંચ, ગંગ આહવામાં ૧.૧૦ ઇંચ, પાટણ (વેરાવળ)માં ૧.૪૨ ઇંચ, જલવાલપોરમાં ૧.૧૮ ઇંચ, ખેરગામમાં ૧.૧૮ ઇંચ, કપરાડામાં ૧.૦૬ ઇંચ, વાપીમાં ૦.૭૧ ઇંચ, ગલતેશ્વરમાં ૪.૪૭ ઇંચ, પારડીમાં ૦.૩૯ ઇંચ, માળીયા હાટીનામાં ૦.૩૯ ઇંચ, સિંગવડમાં ૦.૩૧ ઇંચ, વલસાડમાં ૦.૩૧ ઇંચ, સુબીરમાં ૦.૨૮ ઇંચ, તાલાલામાં ૦.૨૪ ઇંચ વરસાદ પડ્યો હતો. રાજ્યમાં એક તાલુકામાં બે ઇંચથી વધારે, જ તાલુકામાં એક ઇંચથી વધુ અને ૧૯ તાલુકામાં એક ઇંચથી ઓછો વરસાદ નોંધાયો હતો.

સુરત શહેરમાં વાતાવરણ પલટો આવતાં ક્રુમસ બીચ વિસ્તારમાં વરસાદ નોંધાયો હતો. દરિયાકાંઠે ભારે પવન સાથે વરસાદ તૂટી પડતાં ફરવા આવેલા લોકોમાં અફરાતફરી મચી ગઈ હતી. પવન અને વરસાદથી બચવા માટે લોકોએ તાત્કાલિક દુકાનોનો આશરો લીધો હતો અને દરિયા કિનારે આવેલી નાની-મોટી દુકાનોમાં મોટી સંખ્યામાં લોકો શરણ લેવા દોડી ગયા હતા. અમરેલી, જૂનાગઢ, ગીર સોમનાથમાં વરસાદના કારણે ખેડૂતોને કપાસ, મગફળી, સોયાબીનના પાકને નુકસાન થવાની ભીતિ વ્યક્ત કરી હતી.દક્ષિણ ગુજરાતમાં કમોસમી વરસાદથી ગંગરના પાકને મોટું નુકસાન થઈ શકે છે.

આ ઉપરાંત અરબ સાગરમાં ડ્રિપ્રેશન સિસ્ટમ સક્રિય થતા સૌરાષ્ટ્રનો દરિયાકાંઠે એલર્ટ આપવામાં આવ્યું હતું.અમરેલી જિલ્લાના જાફરાબાદ બંદર પર એક નંબર સિમ્જલ હટાવી ભયજનક ત્રણ નંબર સિમ્જલ લગાવાયું હતું. તેમજ માછીમારોને દરિયો ના ખેડવા સૂચના આપવામાં આવી હતી.

રાત્રે કેસ નોંધવામાં આવ્યો હતો અને સઘન વ્યૂહાત્મક ઓપરેશન બાદ આરોપીને પકડવામાં આવ્યો હતો.

બે મહિલાએ ખેલાડીઓના વિનયભંગની ટીકા કરતાં ભારતીય ક્રિકેટ કંટ્રોલ બોર્ડે આ બનાવને કમનસીબ અને માનહાનિ કરનારો વર્ણવ્યો હતો. બોર્ડના સચિવ દેવજિત સાહકિયાએ કહ્યું હતું કે આ કમનસીબ બનાવ હતો. આ પ્રકારનો બનાવ બદનામી અપાવે છે. રાજ્ય પોલીસે તત્કાળ પગલાં લઈને આરોપીને પકડયો એની અમે સરાહના કરીએ છીએ. કાયદો ગુનેગારને સજા કરશે.

આ બનાવ ખજરાના રોડ પર બન્યો હતો . મહિલાઓ હોટેલથી નજીકની ક્લેં ગઈ હતી. એક માણસે બાર્ક પર તેમનો પીછો કર્યો હતો અને એક મહિલાને સ્પર્શ કરીને ભાગી ગયો હતો. ખેલાડીઓએ તરત જ ટીમના સિક્યોરિટી ઓફિસર ડેની સિમન્સને માહિતી આપી હતી. (એજન્સી)

ગુજરાત-રાજસ્થાન

અને નૌકાદળ એમ ભારતીય સેનાની ત્રણેય પાંખ ભાગ લેશે. આ સંદર્ભે હવાઈ મુસાફરીને લગતી મહત્વની માહિતી આપતો એક એડવાઈઝરી પણ જારી કરવામાં આવી છે. ભારતે મે મહિનામાં પાકિસ્તાન સામે ઓપરેશન સિંદૂર શરૂ કર્યા બાદ કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં યુદ્ધ માટે સેનાને સતત તૈયાર રાખવા પર ભાર મૂક્યો છે. તાજેતરમાં સંરક્ષણ પ્રધાન રાજનાથ સિંહે રાજસ્થાનમાં ભારત-પાકિસ્તાન સરહદ નજીક ભારતીય સેનાની થર શક્તિ લશ્કરી કવાયતનું અવલોકન કર્યું હતું.

મોટીની હત્યાનું

હતો. સંઘના મુખપત્રમાં પ્રસિદ્ધ કરાયેલા અહેવાલમાં એવો દાવો કરાયો છે કે ચીનમાં તિયાનજિનમાં મોટી એસસીઓની બેઠક માટે હતા ત્યારે જ અમેરિકી સ્પેશ્યલ ફોર્સિસે અધિકારી ટેરેન્સ એર્વેલ જેક્સન ઢાકમાં હતો અને ભારત તથા રશિયા દ્વારા હાથ ધરાયેલા સંયુક્ત ઓપરેશનમાં મરાયો હતો. છેલ્લાં થોડાં વરસોથી સીઆરએ દક્ષિણ એશિયામાં ખૂબ જ સક્રિય છે અને ભારતના પોસ્ટી દેશોમાં થોડા વર્ષથી તે નાટક તમે જોઈ રહ્યા છો એમાં સીઆરએની સક્રિય ભૂમિકા હોવાનો દાવો કરવામાં આવી રહ્યો છે.

સિડનીમાં

વચ્ચે રોહિતે મૈય પછી પત્રકારો સાથેની વાતચીતમાં કહ્યું, ‘હવે હું ખેલાડી તરીકે ફરી આરંભેલિયા ન પણ આવું. જોકે અહીં મને કરીઅરની શરૂઆતથી રમવાની ખૂબ મજા આવી.’

રોહિતે અને વિરાટે વ્યક્તિગત રીતે તેમ જ જોડીમાં સિડનીની આ છેલ્લી વન-ડેમાં ઘણા વિક્રમો પણ નોંધાવ્યા હતા.

મુંબઈ સમાચાર

રવિવાર

તા. ૨૬-૧૦-૨૦૨૫

કવર સ્ટોરી

વિજય વ્યાસ

feedback@bombaysamachar.com

બિહાર વિધાનસભાની ચૂંટણીનું કાઉન્ટ ડાઉન શરૂ થઈ ગયું છે અને પહેલા તબક્કાના મતદાન આડે ગણીને ૧૦ દિવસ રહ્યા છે. બે તબક્કામાં યોજાનારી ચૂંટણીમાં ૬ નવેમ્બરે પહેલાં ને ૧૧ નવેમ્બરે બીજા તબક્કાનું મતદાન થશે. ૧૪ નવેમ્બરે મતપ્રણતરી થશે ને બિહારમાં હવે પછી ૫ વર્ષ કોનું રાજ હશે તેનો ફેસલો થશે.

બિહારની ચૂંટણી પર આખા દેશની નજર છે કેમ કે બિહાર દેશનાં સૌથી મહત્વનાં રાજ્યોમાંથી એક છે. લોકસભાની ૪૦ બેઠકો ધરાવતા બિહારનાં પરિણામો કેન્દ્રમાં કોની સત્તા હશે એ નક્કી કરવામાં નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવે છે.

૨૦૨૪ની લોકસભા ચૂંટણીમાં ભાજપને સ્પષ્ટ બહુમતી નહોતી મળી અને ભાજપ ૨૪૦ બેઠકો પર અટકી ગયેલો, પણ બિહારના કારણે ભાજપની સરકાર બની શકી.

ભાજપે પોતે ત્યારે બિહારમાં ૧૨ બેઠક જીતેલી, જ્યારે નીતીશ કુમારની જેડીયુએ ૧૨- ચિરાગ પાસવાનની પાર્ટીએ ૫ બેઠક અને જીતનરામ માંઝીની પાર્ટીએ ૧ બેઠક હાંસલ કરેલી. આમ મળીને કુલ ૩૦ બેઠક જીતતાં ભાજપ બચી ગયેલો. બાકી બિહારમાં ભાજપ અને તેના સાથી પક્ષોનું અચ્યુતમ કેશવમ થઈ ગયું હોત તો કેન્દ્રમાં ભાજપ ફરી સરકાર ના રચી શક્યો હોત એ વાસ્તવિકતા હતી. હવે વિધાનસભા ચૂંટણીમાં ભાજપ અને તેના સાથી પક્ષો કેવો દેખાવ કરે છે તેના પર સૌની નજર સહેજે છે.

આમેય બિહારનું રાજકારણ દેશનાં અન્ય રાજ્યોના રાજકારણથી બિલકુલ અલગ છે. બિહારનું રાજકારણ આજેય કોમવાદ અને જ્ઞાતિવાદનાં સમીકરણો પર જ ચાલે છે. તેના કારણે બિહારમાં દેશનાં કોઈ રાજ્યોમાં ના હોય એટલા બધા પક્ષો ચૂંટણીના મેદાનમાં હોય છે. આ વખતે એવી જ સ્થિતિ છે ને વેકુંડ નાનું ને ભગતડાં ઝાઝાં જેવી હાલત છે. આ પૈકી મોટા ભાગના પક્ષો પોતાની તાકાત પર કદી સરકાર ના રચી શકે, પણ કોઈને સરકાર રચતાં રોકી શકે એટલી તાકાત ચોક્કસ ધરાવે છે.

આ કારણે ભાજપ જેવો દેશભરમાં છવાયેલો પક્ષ પણ પ્રાદેશિક પક્ષોની અવગણના કરી શકતો નથી અને તેમને સાથે રાખીને ચૂંટણી લડવી પડે છે.

ભાજપે દેશનાં બીજાં રાજ્યોમાં પોતાના સાથી પક્ષોને સાફ કરીને ધીરે ધીરે પોતે હાવી થઈ ગયો પણ બિહારમાં ભાજપ એવું કરી શક્યો નથી તેથી બિહારમાં ભાજપે નીતીશ કુમારને તો સાચવવા જ પડે છે અને એની સાથે માંડ પાંચ-સાત બેઠક જીતી શકે એવા ચિરાગ પાસવાન-જીતનરામ માંઝી અને ઉપેન્દ્ર કુશવાહા જેવા નેતાને પણ સાચવવા પડે છે અને અનિચ્છાએ એમનાં નખરાં ઉઠાવીને એમને થાબડવા પડે છે.

ભાજપે આ વખતે પણ નાના પક્ષોને સાથે રાખ્યા છે ને આ જોડાણ ભાજપને કેટલું ફળે છે તેના પર સૌની નજર છે, પણ દેશના ધ્યાનનું કેન્દ્ર નીતીશ કુમાર છે. નીતીશ ૨૦૦૫થી બિહારના મુખ્યમંત્રી છે. નીતીશે એક વાર નાટક કરીને રાજીનામું ધરી દીધું ત્યારે જીતનરામમાંઝી સવા વરસ માટે મુખ્યમંત્રી બન્યા હતા. તેને બાદ કરતાં નીતીશ જ બિહારની ગાદી પર

નીતીશે જાત જાતનાં તિકડમ કરીને સત્તા ટકાવી છે. કોઈ વાર ભાજપ તો કોઈ વાર લાલુ પ્રસાદ યાદવના ખોળામાં બેસીને સત્તા પર ટકી રહેવામાં માહિર નીતીશ કુમારની પાર્ટીને અત્યાર સુધી એક જ વાર સ્પષ્ટ બહુમતી મળી છે, પણ તડજોડમાં હોંશિયાર નીતીશ ગમે તે રીતે ગાદી પર બેસી જાય છે. છેલ્લે ૨૦૨૦ની ચૂંટણીમાં જેડીયુને ૪૩ બેઠકો જ મળી હતી જ્યારે ભાજપના ૭૫ ધારાસભ્યો જીત્યા હતાં છતાં ભાજપે જમ મારીને નીતીશને મુખ્યમંત્રી બનાવવા પડ્યા હતા. તેનું કારણ એ કે, ભાજપ મુખ્યમંત્રીપદ ના આપે તો નીતીશને આરજેડી સાથે હાથ મિલાવી લેવામાં જરાય શરમ નથી નડતી.

નીતીશ આ રીતે તડજોડ કરીને ટકી ગયા છે, પણ છેલ્લાં કેટલાંક વરસથી નીતીશની પડતીમાં ઍંધાણ દેખાઈ રહ્યા છે. નીતીશ સંપૂર્ણ સ્વસ્થ નથી અને જાહેરમાં નીતીશ બધું ભૂલી જાય છે એવું દેખાય જ છે. ક્યારેક સ્વિત્ત્રમ થયો હોય એમ વિચિત્ર વર્તન નીતીશ કરવા લાગે છે...

બિહારની જનતા આવા માણસને ફરી મુખ્યમંત્રીપદે બેસાડે છે કે પછી ઘરભેગા કરી દે છે એ જાણવામાં સૌને રસ છે.

ભાજપ માટે પણ નીતીશ કેવો દમ બતાવે છે એ મહત્વનું છે કેમ કે ભાજપ એકલા હાથે સરકાર રચવાની સ્થિતિમાં નથી. ભાજપ વરસોથી બિહારમાં એકલા હાથે સત્તા કબજે કરવા મથે છે પણ કાવતો નથી. આ વખતે પણ સ્થિતિ એ જ છે કેમ કે બિહારમાં ભાજપ સ્પષ્ટ બહુમતી માટે જરૂરી ૧૨૨ બેઠકો પર પણ લડતો નથી. તેના કારણે ભાજપ નીતીશ પર નિર્ભર છે પણ આ વખતે ભાજપ બિહારમાં મહારાષ્ટ્ર કોમ્યુલા

અજમાવશે એવું મનાય છે.

શું છે આ મહારાષ્ટ્ર કોમ્યુલા ?

મહારાષ્ટ્રમાં ભાજપે એકનાથ શિંદે પાસે બળવો કરાવી દેતાં શિવસેના બે ભાગમાં વહેંચાઈ ગઈ છે. ભાજપે ગમ ખાઈને પહેલાં શિંદેને મુખ્યમંત્રી બનાવ્યા પણ ૨૦૨૪ની ચૂંટણી પછી ભાજપ પાસે સત્તા છે. બિહારમાં પણ ભાજપ ચૂંટણી પછી જેડીયુમાં ભંગાણ પડાવીને પોતાની સરકાર બનાવવાની વ્યૂહરચના અમલમાં મુકશે એવું મનાય છે.

અલબત્ત, આ વ્યૂહરચનાને અમલમાં મૂકવા ભાજપે ૮૦ બેઠકની આસપાસ જીતવી પડે.

બીજી તરફ, તેજસ્વી યાદવે બિહારમાં આગવો પ્રભાવ ઊભો કર્યો છે એ જોતાં ભાજપ ૮૦ બેઠકો જીતશે કે કેમ તેમાં શંકા છે. ભાજપના મિશનમાં પ્રણાંત કિશોર (‘પીકે’) પણ મોટો અવરોધ મનાય છે કેમ કે ‘પી.કે.’ સર્વણોના મતો તોડીને ભાજપની મતબેંકમાં ગાબડું પાડશે એવું મનાય છે.

નરેન્દ્ર મોદી સહિત દેશના ઘણા નેતાઓને સત્તા સુધી પહોંચાડવાની વ્યૂહરચના ઘડી આપવાનો યશ ખાટતા પ્રણાંત કિશોર પોતાની ‘જનસુરાજ પાર્ટી’ સાથે બિહારના ચૂંટણી મેદાનમાં ઊતર્યા છે. પ્રણાંત કિશોરે છેલ્લા બે વર્ષમાં સમગ્ર બિહારનો પ્રવાસ કર્યો છે. પી.કે.એ બે વર્ષ સુધી જન સુરાજ યાત્રા કાઢીને બિહારના મોટા ભાગનાં ગામોને આવરી લીધાં હતાં. પ્રણાંત કિશોરે બિહારની દુશ્વણને મુકો બનાવ્યો હતો અને આ મુકો તેમને ફળે છે કે નહીં એ જોવાનું છે. વિધાનસભાની ચૂંટણીમાં પી.કે.ની પાર્ટી વીસેક બેઠકો જીતશે એવી આગાહી થઈ રહી છે એ જોતાં પહેલા ચૂંટણીમાં જ પી.કે. ફિંગ મેકર બની શકે છે.

અલબત્ત, આ બધી ધારણાઓ છે અને તેમાંથી કઈ ધારણા સાચી પડે છે એ દેશ આખાને ટૂંક સમયમાં જોવાં જાણવાં મળશે...

બિહારની ચૂંટણીમાં ૨૬ પક્ષનો મહાખીચડો...

બિહાર વિધાનસભાની ચૂંટણીમાં ભાજપ-જેડીયુ અને આરજેડી-કોંગ્રેસ એમ ૪ પક્ષ વચ્ચે સીધો જંગ હોવાનું મોટા ભાગનાં લોકો માને છે, પણ વાસ્તવમાં બિહારમાં ૧૬ રાજકીય પક્ષનો જંગ છે. ‘એનડીએ’ અને ‘મહાગઠબંધન ’ એ બે મોરચા વચ્ચે મુખ્ય જંગ છે અને આ બે મોરચામાં જ કુલ મળીને ૧૧ પક્ષ છે...

ભાજપના નેતૃત્વ હેઠળના ‘એનડી’માં ભાજપ અને નીતીશ કુમારની ‘જેડીયુ’ ઉપરાંત ચિરાગ પાસવાનની ‘લોક જનશક્તિ પાર્ટી’ (રામવિલાસ), જીતનરામ માંઝીની ‘હિંદુસ્તાન અવામ મોરચા’ (હમ) અને ઉપેન્દ્ર કુશવાહાની ‘રાષ્ટ્રીય લોક પાર્ટી’ મળીને કુલ ૫ પક્ષ છે.

બીજી તરફ, ‘મહાગઠબંધન’માં કોંગ્રેસ અને તેજસ્વી યાદવની ‘રાષ્ટ્રીય જનતા દળ’ (આરજેડી) ઉપરાંત મુકેશ સાહનીની ‘વિકાસશીલ ઈન્સાન પાર્ટી’ (વીઆઈપી)ની સાથે સીપીઆઈ, સીપીએમ અને સીપીએમ-એલ એમ ત્રણ ડાબેરી પક્ષ પણ છે.

પશુપતિનાથ પારસની ‘રાષ્ટ્રીય લોક જનશક્તિ’ પાર્ટીએ અસદુદ્દીન ઓવેસીની પાર્ટી સાથે મળીને ‘ગ્રાન્ડ ડેમોક્રેટિક એલાયન્સ’ (જીડીએ) નામે નવો મોરચો બનાવ્યો છે.

આ જ રીતે, પ્રણાંત કિશોરની ‘જન સુરાજ પાર્ટી’- અરવિંદ કેજરીવાલની ‘આમ આદમી’ પાર્ટી (આપ) અને માધવતીની ‘બહુજન સમાજ’ પાર્ટી (બીએસપી) પણ નોખા ચોખા બનાવીને ચૂંટણી લડી રહી છે.

આ જંગમાં ભાજપ- જેડીયુ અને આરજેડી મુખ્ય ખેલાડી છે, પણ બીજા પક્ષો કોઈ પણ રાજકીય પક્ષનો ખેલ બગાડવા સક્ષમ છે તેથી તેમને ઓછા આંકી ના શકાય.

ક્લોઝ અપ

ભરત ઘેલાણી

feedback@bombaysamachar.com

સરપેન્સ-થ્રિલર-મિસ્ટરી...

એક વત્તા એક એમ ચઢતી જતી કક્ષાના આ ત્રણેય શબ્દ એક રીતે જુઓ તો એક જ ગોત્રના લાગે. એક યા બીજી રીતે એકબેક સાથે સંકળાયેલા લાગે.

અકળ કુદરતની કરામત છે કે આ જગતમાં આપણી આસપાસ કેટેટલી વસ્તુઓ એવી છે, જે બહુ જ સહજતા-સરળતાથી આપણને સમજાય જાય છે તો સાથે પક્ષે અમુક એવી પણ છે, જેને બધી જ રીતેના અનેક પ્રયાસ પછી પણ એની ક્રિયા- પ્રતિક્રિયા સમજી નથી શકતા, સમજાવી નથી શકતા અને જ્યાં આપણી સમજ-જ્ઞાન-બુદ્ધિ , વગેરે નિષ્ફળ નીવડે છે અને જેનો એને જ આપણે મિસ્ટરી ગૂઢ રહસ્યનું નામ આપીએ છીએ અને જેનો ઉકેલ આપણા બધા માટે અશક્ય છે એને પણ આપણે જટિલ ‘રહસ્ય’ કહેતા થઈ ગયા છીએ.

આમ જુઓ તો દરેક વાત પાછળ કારણ હોય છે, પરંતુ જ્યારે આપણને એ કારણ મળતું નથી-જરૂરૂં નથી તો એ આપણા માટે ભેદી બની જાય છે. અલબત્ત, અમુક અપવાદોને બાદ કરતાં જગતમાં કોઈ પણ રહસ્ય એવાં નથી, જે કદી ન ઉકેલી શકાય. હા, કોઈ કોઈ રહસ્યનો તાગ મળતા પાંચ વર્ષ લાગે તો કોઈ ભેદ-ભરમ પાંચ દાયકા તો કોઈ પાંચ સૈકા સુધી પણ અણનમ રહે છે

આમ તો ‘મિસ્ટરી’ અને ‘સિક્રેટ’ના શબ્દાર્થ વચ્ચે પાતળી ભેદરેખા છે. આ વાતને બીજી રીતે સમજાવી શકાય, જેમકે જે વાતને આપણે ઈરાદાપૂર્વક બીજાથી છાની રાખીએ એ સિક્રેટ અને જે વાતને આપણે બરાબર સમજી ન શકીએ કે સમજાવી ન શકીએ એ મિસ્ટરી!

ખેર, એ બન્નેના શબ્દાર્થની વ્યાખ્યામાંથી બહાર આવીએ. માનવનો જન્મજાત સ્વભાવ એવો છે કે કોઈનાં પણ રહસ્યો જાણવા આપણે બહુ ઉત્સુક રહીએ...એ માટે આપણી કુતૂહલવૃત્તિ તીવ્ર બને છે, જ્યારે મિસ્ટરી આપણી નજર સામે આકાર લેતું એક એવું ગૂઢ રહસ્ય છે, જેને સમજી કે સમજાવી શકાતું નથી.

દાખલા તરીકે, ૪૫૦૦ વર્ષ પૂર્વે ૧૦ ટનથી પણ વધુ વજનદાર પથ્થરોથી ઈજિપ્તના ઊંચાં-તોર્તિંગ પિરામિડ તૈયાર કરી રીતે થયા?!

એ જ રીતે કાવેરી નદીના કિનારે ૧૦મી સદીમાં બનેલું તમિળનાડુનું અતિ પ્રાચીન અને વિરાટ બૃહદેશ્વર શિવ મંદિરની રચના માટે જે ગ્રેનાઈટ પથ્થર વપરાયા છે એ અજુબાજુના વિસ્તારમાં મળતાં ન હોવાથી એને છેક ૫૦ માઈલ દૂરથી લાવવામાં આવ્યા હતા અને એ અતિ વજનદાર શીલાઓને અહીં સુધી લાવવા માટે પૂરા ૧૦૦૦ જેટલાં હાથીનો ઉપયોગ થયો હતો એવું ઇતિહાસ કહે છે! આ મૂળ મંદિર નીચેથી અનેક છૂપાં ભોંયરા પણ મળી આવ્યાં છે, જે દૂર દૂરનાં અન્ય મંદિરો સુધી સંકળાયેલાં છે!

આ શિવ મંદિરની બીજી અવાક કરી દેતી વિશેષતા એ છે કે વિશ્વનું આ એક માત્ર દૈવીસ્થાન છે, જ્યાં દિવસ દરમિયાન સૂર્ય પ્રકાશતો હોય છતાં જમીન પર મંદિરનો ક્યાંય પડછાયો પડતો નથી!

આજની તારીખે પણ જગતભરમાં આના જેવી કેટેગેરીય ઘટના એવી છે, જેની પાછળનું કોઈ ચોક્કસ કારણ આપણે જાણતા નથી. એ બધી વણઉકેલાયેલી છે, જેને ઉકેલવા સંખ્યાબંધ સંશોધકો સતત પ્રયત્નશીલ છતાં એ હજુય ગૂઢ અને અકળ જ રહી છે.

ઈંગ્લેન્ડનું આ ઉઠાહરણ લઈએ

ત્યાંના સ્ટેફોર્ડશાયર પરગણામાં ૧૮મી સદીનું એક સ્મારક છે. પહેલી નજરે એ કોઈ ઐતિહાસિક સ્મૃતિ બડક જેવું લાગે, પરંતુ એની નજીક જઈને જુઓ તો એના પર અંગ્રેજીમાં આ અક્ષરો લખ્યા છે : DOUOSAVVM જાણીતા ઇતિહાસકારો-સંશોધનકારો-વિજ્ઞાનીઓ સુધ્ધાં આ અક્ષર સમૂહનો શું અર્થ થાય એનો હજુ સુધી તોડ કાઢી નથી શક્યા... લોકવાયકા એવી છે કે કોઈ અજાણ્યા ગ્રહથી પૃથ્વીની મુલાકાતે આવેલા પરગ્રહવાસી પોતાના કોઈ કોરપે આવો અગ્રહ સંદેશો લખી ગયા છે!

આવા જ ભેદ-ભરમની એક વાત માટે આજે યુરોપનું ગ્રીસ પણ જાણીતું છે. કહે છે કે ૨૦૦૦ વર્ષ પહેલાં ગ્રીકના અજાણ્યા ટાપુ પાસે એક શીપ અકસ્માતનો ભોગ બનીને ડૂબી ગયું હતું. પાછળથી એના

ભેદ-ભરમની અજબ દુનિયા ને દુનિયાના ગજબ ભેદ-ભરમ!

આપણી આસપાસ અનેક ઘટનાઓ એવી બને છે, જેને આપણી બુદ્ધિ કે કોઈ જ્ઞાન-વિજ્ઞાન સમજાવી શકતું નથી કે નથી ઉકેલી શકતું. આવી અકળ દુનિયામાં એક અલપ-ઝલપ ડોકિયું

ઈંગ્લેન્ડનું પ્રાચીન સ્મારક : અહીં બીજા ગ્રહના લોકો જે આંકડા લખી ગયા છે એ આજે પણ ઉકેલાયા નથી.

બદનામ ભર્મૂડા ટ્રાઈઅંગેન્ગલ : અહીં અનેક વિમાન વહાણ ભેદી રીતે અલોપ થઈ જાય છે.

રૂબેલા ગ્રીક શીપમાંથી મળેલું સૈકા પૂરાણું ગેબી યંત્ર

ભેદી હાઈજેકર ડીબી કોપર : અધ્ધર વિમાનમાંથી કૂદી પડીને એ ક્યાં ગુમ થઈ ગયો એનું રહસ્ય આજે પણ અકબંધ છે!

જેનો પડછાયો સુધ્ધાં ઘરતી પર નથી પડતો એવું બૃહદેશ્વર શિવ મંદિર

દરિયાઈ ભંગારમાંથી એક વિચિત્ર દેખાતું એક ચંત્ર મળી આવ્યું, જે ત્યાંના ગ્રીક વિજ્ઞાનીઓ અને ઇતિહાસકારોના અભિપ્રાય મુજબ આશરે ઇશુ જન્મના ૧૫૦ વર્ષ પહેલાં બનેલું. કમ્યુટર જેવી કામગીરી બજાવી શકતું આ ચંત્ર વિભિન્ન ગ્રહણ તેમ જ અન્ય ગ્રહોની ગતિવિધિના ખખરઅંતર પણ રાખી શકતું હતું!

સૈકાઓ પૂર્વે આનું મશીન કોણે કઈ રીતે બનાવ્યું એનો સંતોષકારક તાગ આજના સંશોધનકારોનેય હજુ મળ્યો નથી!

વિશ્વમાં અનેક સ્થળ એવાં છે, જે એનાં વણઉકેલાયેલાં રહસ્યોને કારણે વિખ્યાત બન્યાં છે. આવી વિસ્મય જગાડતી જગ્યામાં ‘ભર્મૂડા ટ્રાઈઅંગેન્ગલ’ મોખરે છે. ઉત્તર એટલાન્ટિક મહાસાગરમાં અમેરિકાના ફ્લોરિડા-પ્યૂર્ટોરિકા અને બ્રિટિશ ભર્મૂડા ટાપુ સમૂહ જે ત્રિકોણ આકાર સજે છે એ સમુદ્રી

વિસ્તારમાંથી પસાર થતાં જહાજ અને આકાશમાં પસાર થતાં વિમાનો એમનાં પ્રવાસીઓ સાથે લાપતા થઈ જવાની અવારનવાર ઘટનાઓ બનતી રહે છે. પાછળથી વિમાન કે વહાણનો અંતોપત્તો પણ નથી મળતો. એક અંદાજ મુજબ અહીંથી ૨૦૦૦ જેટલાં વહાણ અને ૭૫થી વધુ પ્લેન ‘અલોપ’ થઈ ગયાં છે. જોકે આવી ઘટના માટે હવામાનશાસ્ત્રીઓ ત્યાંના અતિશય ખરાબ હવામાનને દોષિત ગણાવે છે. આમ છતાં, આજે પણ ભર્મૂડા બું બદનામ છે.

જો કે, આ બધી ન સમજાતી કે હજુ સુધી જેના સુરાગ-પગેરું પણ નથી મળ્યા એવી ઘટનાઓ વચ્ચે એક બનાવ તો એવો છે, જે બધા જ પ્રકારની રહસ્યકથાઓને ફિક્કો પાડી દે... આમ તો આ ઘટના લગભગ પંચાવન વર્ષ અગાઉની છે, પરંતુ એ એવી અનન્ય છે કે આજે પણ વિશ્વની અનેક ન ઉકેલાયેલી મિસ્ટરી -રહસ્યકથાઓમાં એ શિરમોર સમાન છે અને આજે પણ પોલીસ અને ડિટેક્ટિવ્સ સર્કલોમાં એની ચર્ચા થતી રહે છે

ઘટના પહેલી નજરે બહુ જ સરળ કે ચીલાચાલુ લાગે એવી હાઈજેકિંગ અને ખંડણીની છે. વાત કરીએ આમ છે.

અમેરિકાના પોર્ટલેન્ડથી સિએટલ સિટી માટેની ‘નોર્થવેસ્ટ એરલાઈન્સ ફ્લાઈટ-૩૦૫’ ટેક્સાંક થવાની તૈયારીમાં હતી. ફ્લાઈટ માત્ર ૩૦ મિનિટની જ હતી. એ જ વખતે ડાર્ક સ્યુટ-વ્હાઈટ શર્ટ-બ્લેક ટાઈમાં ૪૦ વર્ષીય એક વ્યક્તિ વિમાનમાં દાખલ થઈ. એના હાથમાં એક બ્રિફકેસ હતી. એણે પોતાની બેઠક લીધી. લાઈટરથી સિગારેટ સળગાવી (એ જમાનામાં પ્લેનમાં સ્મોકિંગ કરી શકાતું). પેલી વ્યક્તિએ ચોતરફ નજર દોડાવી. ફ્લાઈટ ફૂલ હતી. એણે એર હોસ્ટેસને વ્હીસ્કી-સોડાનો ઓર્ડર આપ્યો. ઓર્ડર સર્વ થયો. એણે ધીરે ધીરે વ્હીસ્કીની બૂંટ લેવા માંડી. થોડી મિનિટ પછી એણે એર હોસ્ટેસને બોલાવી. એણે પોતાના ડ્રિફ્ટનું પેમેન્ટ ડોલરમાં રોકડું ચૂકવી દીધું... એની સાથે એણે એક નાનો એવો કાગળ આપી ને કહ્યું : ‘વાંચી લો’

પેલીએ એની પર ખાસ ધ્યાન ન આપ્યું એટલે પેલા શખસે નમ્ર સ્વરે કહ્યું : ‘મારું નામ ડી.બી. કોપર છે અને મારી પાસે બોમ્બ છે!’ એમ કહીને પેલાએ પોતાની બ્રિફકેસ ખોલી. એમાં ખરેખર ટાઈમ બોમ્બ હતો. એર હોસ્ટેસ એ જોઈને ધૂજી ગઈ. પેલાએ કહ્યું : ‘ડરો નહીં... મારી આ નોટ તમારા ફ્લાઈટ કેપ્ટનને આપો-વંચાવો અને તાબોડતોબ એનો અમલ કરો!’

ભયભીત એર હોસ્ટેસે પાઈલટની કેબિનમાં જઈને પેલી નોટ વંચાવી ને વિગતવાર વાત કરી. ફ્લાઈટ કેપ્ટને કન્ટ્રોલ ટાવરને જાણ કરી. પેલા ડી બી કોપરે એના કાગળમાં ત્રણ માગણી કરેલી : (૧) એને બે લાખ ડોલરની રોકડ કરન્સી આપવામાં આવે.(૨) ચાર પેરાશૂટ આપવામાં આવે.(૩) આ ફ્લાઈટ સિએટલ લેન્ડ થાય ત્યારે એર ફ્યુલની ટેન્કર હાજર હોવી જોઈએ...

એરલાઈન્સ અને એરપોર્ટ સિક્યુરિટી સ્ટાફે ફ્લાઈટના ૯૦ જેટલાં પેસેન્જરની સુરક્ષા માટે હાઈજેકરની બધી માગણી સ્વીકારી લીધી. ‘ટેકનિકલ’ કારણસર ફ્લાઈટને મોડી કરવામાં આવી ત્યારે ડી બી કોપરે ખંડણીરૂપે માગેલા બે લાખ ડોલર (જેની ફિક્મત આજે ૧૦ લાખ ડોલર થાય!) રોકડા ઉપરાંત ચાર પેરાશૂટ એને સોંપી દેવામાં આવ્યા ત્યારે એ ફ્લાઈટના પેસેન્જરોને ખ્યાલ પણ ન હતો કે એમને હાઈજેક કરવામાં આવી રહ્યા છે...!

આખરે ફ્લાઈટ સાંજે સિએટલ લેન્ડ થઈ પછી વિમાનની ફ્ફૂલ ટાંકી ભરવામાં આવી. અપહરણકર્તા ડી.બી.કોપરે પાઈલટ અને ફ્લાઈટ સ્ટાફની બે વ્યક્તિને રોકી રાખી બધા પેસેન્જરોને જવા દીધા પછી પાઈલટને વિમાન નેવાડા થઈને મેક્સિકો તરફ લઈ જવા કહ્યું. લાંબી ફ્લાઈટ પછી મોડી રાતના અંધારામાં નેવાડાના એરપોર્ટ પર પ્લેન લેન્ડ થયું ત્યારે બધાના આશ્ચર્ય વચ્ચે એમાં પેલો અપહરણકર્તા ડી. બી. કોપર જ હાજર નહોતો...! બે લાખ ડોલરની ભેદ તથા એની ચાર પેરાશૂટ પણ ગાયબ હતાં...!

રાતના અંધારામાં ઊડતા વિમાનમાંથી એ બહાર કૂદી પડ્યો કે એનું શું થયું એ રહસ્ય આજે પણ ઉકેલાયું નથી!

એકધારી શોધ તપાસ પછી આ ઘટનાના દસેક વર્ષ બાદ ઓરેગોન સિટીના એક અવાવડું સ્થળેથી બે વપરાયેલા પેરાશૂટ તથા ત્યાંની એક નાની મોટેલની તમમાંથી પેલા ડી.બી.કોપરને અપાયેલી ખંડણીની અમુક રોકડ રકમવાળી બેગ પણ પોલીસને મળી ખરી, પણ સિએટલ ફ્લાઈટના હાઈજેકર ડી.બી.કોપર આજની તારીખે પણ અલોપ જ છે!

ડી.બી.કોપર જેવી તો અનેક વણઉકેલાયેલી ઘટના-કથાઓ છે, જેના પરથી અફલાતુન રોમાંચક મંડર મિસ્ટરી-સરપેન્સ થ્રિલર ફિલ્મ કે વેબ-શો સરજી શકાય!

આજે શોભિત દેસાઈ

આટલું જ

feedback@bombaysamachar.com

તુમ કો નયા ચે સાલમુબારક હો દોસ્તો
મેઝમ્મ ગિન રહા હું અભી પિછલે સાલકે
ચે ખત કીસી કો ખૂન કે આંસુ ડુલાયેગા
કાગઝ પે રખ દિયા હૈ કલેજા નિકાલ કે
ખલીલ ધનતેજવી

પડવમ નગારા ઢોલ ત્રાંસા વાગી રહ્યા છે અને નવી આબોહવાના સુસવાટા સાથે હાકલા પડકારા દેકારા સંભળાઈ રહ્યા છે બિહારના અને બિહારમાં. કાદર ખાનના જ કહેવા પ્રમાણે કાદર ખાને હિન્દી ફિલ્મની ભાષાની પત્તર રંગડી: જાઓ ઉસકી મા કે દૂધમેં હુકમ કા ઈકા ઘુમા ડાલો. એણે જે કંઈ કર્યું એની કડાકુટમાં ચકલી ખેતર ચણીને ઓડકારો પર ઓડકારો ખાધા કરતી હોય ત્યારે ક્યાં પડીએ! પણ ૧૯૯૦-૬૧ની સાલનું તે વખતનું હિન્દુસ્તાન વર્ણવતા એણે પોતાના નાટક ‘ભૂખ કશ્મીર કો બંગાલ બના દેતી હૈ’માં નાટકની શરૂઆત આ શબ્દો લખીને કરી હતી ‘તુમરું યાદ હૈ વો ઝમાના જબ હમ દુરરોજ ખાના ખાયા કરતે થે?’

હજુ ભારતવાસી મુંઝાયેલો જ છે. ૨૦૧૨ પછી તો કેવો! નક્કી જ નથી થતું એનાથી કે બીજેપી એકદમ ફીટોકીટ છે? કે પછી દિલ્હીવાળા પાર્ટી (બે વાર)? કે પછી ઓરજિનલી બે બળદની જોડી કદી ન કોઈએ

તોડી? (૧૯૭૦ પહેલાં). પ્રશાંત કિશોર ઘણી પાર્ટીઓમાં ચૂંટણી નિષ્ણાતજ્ઞ (ખોટો શબ્દ જાણી જોઈને, જરા ખ્યાલ તો આવે એના વિસ્તારનો!) તરીકે ૧૫-૧૭ વર્ષ રહી આ વખતે પોતે પોતાની પાર્ટી ‘જન સુરાજ પાર્ટી’ દ્વારા પૂરી તૈયારી સાથે બિહાર-૨૦૨૫ ઈલેક્શન લડી રહ્યા છે.

બિહાર -૨૦૨૫ (૧)

બહેનો! ઈસ કડી ઘૂપ મેં આપ સબકી ઈતની બડી હાજરી દેખકર મૈ યે કહ રહા હું કી મા બેટેકી સરકાર તો ગઈ. ઔર ઈતની બડી તાદાત મેં આપ સબકા હોસલા દેખકર યે ભી તય હૈ કી બાપ બેટેકી સરકાર ભી ગઈ અને મારા પરમ પ્રિય રવિવારના ‘મુંબઈ સમાચાર’ના દેવીઓ અને સજજનો! ખરેખર બન્ને સરકારો ગઈ ગઈ, તે ગઈ જ. પ્રશાંત કિશોરમાં પણ આવો જ રણકો અને બિહારના લોકોના મુદ્દાની લાગણીઓ વણીને સજજ બનાવાયેલો રણકો મને સંભળાઈ રહ્યો છે. ત્રણ વરસથી પ્રશાંત કિશોરે સતત પદચત્રાઓ કરી કરીને બિહારને ધમરોળી નાખ્યું છે. નવાઈ એને છે નહીં કશાયની કારણ કે મોટામાં મોટા પદ પર એણે ઓછામાં ઓછા આઠ દસને બેસાડ્યા છે અને એ પણ અલગ અલગ પાર્ટીઓના. મુદ્દો એનો મુખ્ય છે બિહારીઓનું નોકરી માટે પોતાના અને પરિવારના પેટનો ખાડો પૂરવા માટેનું સ્થળાંતર. જેની વાત અહીંથી ૫-૭ રવિવાર પહેલા થઈ ગઈ છે, એનું કહેવું છે કે એક લાખ કરોડ રૂપિયાનો પ્લાન્ટ પ્રિય રાજ્યમાં આપીને બિહારથી એ રાજ્ય સુધીની કોઈ સ્પેશ્યલ ટ્રેન ન આપો કે જેમાં બિહારનો મજૂર જઈ આવી શકે. અમને બિહારમાં એ એક લાખ કરોડ રૂપિયાનો પ્લાન્ટ આપો, જ્યાં એ પ્લાન્ટને લીધે ખુલવાવાળી શૈક્ષણિક વસાહતોમાં ભણીગણીને બિહારી નોકરી મેળવે.

ભગવાન પર આસ્થા બાબત શંકા કરવાનું મન થાય એવો પ્રદેશ છે બિહાર. બુદ્ધ જેવા બુદ્ધ અને મહાવીર જેવા મહાવીર કાંઈ ના કરી શક્યા અને

૧૯૮૮થી આ દેશના રાજકારણની ભાષા બગાડનાર લાલુ-રાબડી ૧૮ વરસ સુધી બિહારને તહસનહસ કરતા રહ્યા. એ પછીના આચારામ ગચારામ ઓછાં ખરાબ, એથી વિશેષ કાંઈ જ નહીં એવા કરોળિયા અવતાર - ટકવાની કલામાં માહિર. બિહારનું જે થવાનું હોય એ થાય.

પ્રશાંત કિશોરને હવે તો ગોદી-નોનગોદી - પેઈડ - નોનપેઈડ મીડિયાના કહેણ આવી રહ્યા છે કારણ કે બંદો હીટ છે. હીટ હો તો પેઈડ મીડિયાને પણ મીડિયા તરીકે તો ટકવું જ હોય, તો જ આગળ જતાં પેઈડ બની શકે.

કેટલા વાંચે છે અને વાંચશે એ જાણ નથી પણ વાંચ્યા બાદ તમે સહમત ન થાઓ તો જરૂર પસ્તાળ પાડજો.

પણ તૈયાર રહેજો. રાજકારણમાં બધું જ બની શકે છે. છઠ્ઠીથી ઊંઊં ગયેલા અમેરિકાથી પીએચડી બની શકે તો કોઈક યાદવ સંતાન ઓછામાં ઓછી સીટ હોવા છતાં બાકીના બે મોટા ભાઈના સપોર્ટેથી બાકીના એકને દૂર રાખવાના ‘નેક’ ઈરાદાથી બિહારનો મુખ્ય મંત્રી બની ચ શકે છે.

ઈસ સિરે સે ઇસ સિરે તક સબ શરીકે જુમ હૈ આદમી યા તો ઝમાનત પર રિહા હૈ યા ફરાર દુષ્ખનત કુમાર

સિરે: ખૂણો, શરીકે જુમ: ગુન્હામાં સામેલ, ફરાર: ભાગેડુ
આજે આટલું જ.

સહે ધારાવાહિક અનિલ રાવલ

feedback@bombaysamachar.com

જુબૈદાનું મન કશે લાગતું નહતું. એકનો એક દીકરો હોસ્પિટલમાં હોય તો કહ મા આરામથી સૂઇ શકે અને કહ મા સુખચેનથી જાગી પણ શકે? એ રાતભર ઇલિયાસના વિચાર કરતી જાગતી રહેતી. દિવસ રાત એ ચિંતામાં તડપતી રહેતી. ન નમાઝમાં કે ન કુરાનમાં...ન અઝાનમાં જીવ ચોંટે. ઇલિયાસની ખબર પૂછવાનો વિચાર આવતો, પણ એણે ઇલિયાસને કહેલી વાત યાદ આવી જતી. ‘બસ, મૈને તેરી આવાઝ સૂન લી, અબ મૈ તુજે ફોન નહીં કરંગી, તેરા ઇન્તેઝાર કરંગી....તૂ જલદી ટીક હોકે આ જા...’ એના ધીમા રમસ અવાજમાં એક માનો ખુદા પરનો અતૂટ વિશ્વાસ હતો. જાફરભાઇએ જુબૈદાને બબડતી જોઇ. એમનાથી જુબૈદાનું દુઃખ જોવાયું નહીં. એમણે કોલ કર્યો. ‘હલ્લો ઇલિયાસ, બેટા કેસા હૈ તૂ?’

‘હાં, વો કયા હૈ કી ઇલિયાસ કો...માઇલ્ડ હાર્ટ એટેક આયા હૈ...’ સોલંકીએ ઇલિયાસના મોબાઇલ પરથી જવાબ આપ્યો. જાફરભાઇના કમજોર ખભા પર દુઃખનું આભ તૂટી પડ્યું. ઇલિયાસની અમ્મી સામે જ બેઠી છે. એને ખબર પડશે તો એનો દમ નીકળી જશે. હવે આગળ કંઇ વાત નહીં થઇ શકે. ઇલિયાસની તબિયત વિશે વધુ જાણવું છે, પણ જુબૈદાની હાજરીમાં કેમ જાણી શકાય. અસમંજસની આવી હાલતમાં જુબૈદાથી વાત છુપાવીને વાત સમેટી લેવા સિવાય બીજો કોઇ માર્ગ નથી.

‘હાં બેટા, કયા? સબ ટીક હો રહા હૈ....ચલો અલ્લાહ કા શુકર હૈ... અમ્મી? અમ્મી ટીક હૈ...’ બોલતાં બોલતાં જાફરભાઇની જીભ સહેરાના રણમાં પાણી વિના તરફડતા મુસાફરની જેમ તાળવે ચોંટી જતી હતી. ખુશી અને ગમ...બંનેને ચહેરા પર એકી સાથે રાખનું બહુ મુશ્કેલ હોય છે અને જાફરભાઇ -જાન લગાવીને, મહામુશ્કેલીથી આ કામ કરી રહ્યા હતા. તેઓ દીકરાની ખબર જાણવા પોતાના પર મંડાયેલી જુબૈદાની બેતાબ આંખો ચુરાવીને બોલતા હતા. જુબૈદા એમનો એકેએક શબ્દ ધ્યાનથી સાંભળી રહી હતી. સામે છેડે જાફરભાઇની ધડમાથા વિનાની વાતે સોલંકીને ગૂંચવી નાખ્યો. એ કંઇ બોલી શક્યો નહીં. જાફરભાઇ જ બોલ્યે રાખતા હતા. એ જ વખતે સોલંકીએ મોબાઇલમાં જોયું કોઇનો ફોન આવી રહ્યો હતો.

‘હાં તૂમ અપના ખયાલ રખના. અચ્છા બેટા રખતા હું....’ જાફરભાઇ બોલ્યા. હૈયાને ચીરી નાખતી વેદનાને ચહેરા પર લાવ્યા વિના વાત કરવાનું બહુ જ અઘરું હોય છે!

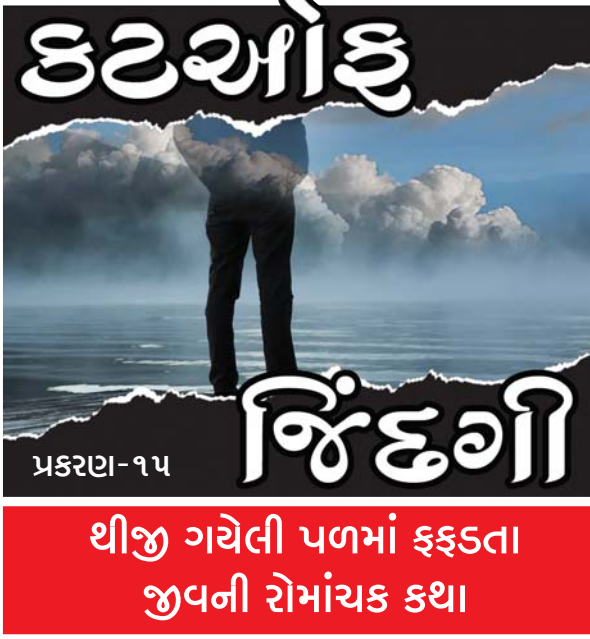
‘તુમને ખાત જલ્દી ખતમ કર દી.’ જુબૈદાએ કહ્યું.

‘હાં, પતા ચલ ગયા કી સબ ટીક હૈ ફિર...’ જાફરભાઇએ મોં ફેરવી લીધું.

‘સબ ટીક હૈ? ’સયમૂય?’ જુબૈદાએ જાફરભાઇની આંખોમાં ઝાંખવા એમનું મોં પોતાની તરફ કર્યું. જાફરભાઇએ નજર મિલાવી નહીં.

‘મેરે સામને દેખકર બોલો....સબ ટીક હૈ...?’

જાફરભાઇ સાચું બોલી શક્યા નહીં, પણ એમની આંખોમાંથી વહેતા આંસુ સચનું બધાંન કરી ગયા. જુબૈદાએ એમને ક્યારેય

આ રીતે રડતા જોયા નહતા. દીકરાનું દુઃખ જેટલું માને હોય એટલું બાપને પણ હોય...એ ક્યારેક જ આંસુમાં ઝળકે. જુબૈદાએ એમને રડવા દીધા.

‘જુઠ કા બોજ દિલ પર ભારી પડતા હૈ’ એવી હકીકતથી વાકેફ જાફરભાઇએ જુબૈદાને કારમો આઘાત ન પહોંચે એટલા ખાતર દિલ પરથી જુઠનો એ કાળમીઠ પથ્થર હટાવ્યો નહીં.

ડો. સાળુંખેએ પવિત્રાને ફોન લગાડ્યો. પવિત્રાએ જોયું નંબર અજાણ્યો હતો, કદાચ હોસ્પિટલમાંથી હોય એમ માનીને એણે ફોન લીધો.

‘હેલ્લો મિસિસ નિર્મલ?’

‘યસ’ પવિત્રાએ થડકતા અવાજે કહ્યું.

ડો. સાળુંખેએ ગળું ખંખેરતા કહ્યું: ‘હું ડો. પ્રભા સાળુંખે બોલું છું. જી. જી. ભોય હોસ્પિટલમાંથી.’ પવિત્રાના ધબકારા વધી ગયા.

‘નિર્મલને સ્વાસ લેવામાં થોડી તકલીફ પડી રહી હતી એટલે એમને કન્ટિન્યુઝ પોઝિટિવ એરપ્રેશર-વે (વેન્ટિલેટર) પર રાખવામાં આવ્યા છે. જોકે, ગભરાવાની જરૂર નથી, પણ મારે એ જાણવું છે કે એમને ફેફસા કે હાર્ટ કે કિડની જેવી બીજી કોઇ તકલીફ ખરી?’

પવિત્રા વેન્ટિલેટરનું નામ સાંભળીને ગભરાઇ ગઇ...એમાં બીજી તકલીફો વિશેની ડો. સાળુંખેની વાતે એને વધુ ગભરાવી મુકી, પણ મન મક્કમ કરીને જવાબ આપવા જરૂરી હતા.

‘એ લગભગ દોઢેક વર્ષ અમેરિકા હતો. ત્યાં કોઇ તકલીફ થઇ હોય તો મને કહે તો ખરો જ, પણ પ્લીઝ મને એ કહો...છઝ હી સિરચિસ?’

‘નહીં, નહીં...ડોન્ટ વરી. સીપીએપી સારવારથી ટીક થઇ જવું જોઇએ, પણ આવા કેસમાં અમારી પાસે દરદીની મૈડીકલ હિસ્ટરી

હોવી ખૂબ જરૂરી છે. એટલે પૂછ્યું. ઓકે, થેન્ક યુ મિસિસ નિર્મલ.’

ફોન કટઓફ થવાનો અવાજ આવ્યો, પણ પવિત્રાના મનનો વિચાર કટઓફક ન થયો.. એ ક્યાંય સુધી ફોન પકડીને ઊભી રહી. ઇમર્જન્સી માણસને સભાન બનવા મજબૂર અને મજબૂત કરી દેતી હોય છે. એણે કફૂણ કાળજે સુકેતુને ફોન લગાડ્યો.

‘હા, બોલ.’ સુકેતુએ કહ્યું.

‘હોસ્પિટલમાંથી કોઇ ડો. મિસિસ સાળુંખેનો ફોન હતો.’

‘એની થિન્ગ સિરિયસ?’ સુકેતૂ થોડી આશંકા સાથે બોલ્યો.

‘એવું લાગે છે....નિર્મલને સ્વાસ લેવામાં તકલીફ થવા લાગી એટલે એને કન્ટિન્યુઝ પોઝિટિવ એરપ્રેશર-વે (વેન્ટિલેટર) પર રાખ્યો છે. અને....અને ડોક્ટરે નિર્મલની મૈડીકલ હિસ્ટરી વિશે પૂછ્યું.’

‘ઓહ, તો વાત ઇમ્યુનિટી પર પહોંચી છે. મતલબ કે જો નિર્મલને બીજી કોઇ તકલીફ હશે તો કોરોનાના વાયરસ હાવી થઇ જશે અને ઇમ્યુનિટી ઓછી હશે અથવા નહીં હોય તો...’સુકેતુએ માથું ઘૂણાવીને વિચાર ખંખેરી નાખ્યો.

‘હા, એને કન્ટિન્યુઝ પોઝિટિવ એરપ્રેશર-વે...શોર્ટફોર્મમાં એને સીપીએપી કહે છે. આ પણ સારવારનો એક ભાગ જ છે. ઇન શોર્ટ ટ્રીટમેન્ટ સાચી દિશામાં ચાલી રહી છે.’ ખુદ ડરી ગયેલો સુકેતુ સાવચેતીપૂર્વક બોલ્યો.

‘મને બહુ ડર લાગે છે સુકુ,’ પવિત્રા લગભગ રડી પડી.

‘તું, તું ચિંતા નહીં કર. મારી પાસે સોલંકીનો નંબર છે. હું એને લાઇન ઓફ ટ્રીટમેન્ટ વિશે પૂછતો રહીશ. તું બિલકુલ ચિંતા નહીં કર.’

‘સુકુ, આ કેવી કમનસીબી કે હું એને મળી પણ શકતી નથી.’

‘બધાની લાયારી એક જ સરખી હોય એવું માનવ ઇતિહાસમાં કદાચ આ પહેલીવાર બન્યું છે.’ સુકેતુએ કહ્યું.

‘પણ આ કેવી લાયારી કે આપણે આપણા માણસને હોસ્પિટલમાં જોવા પણ જઇ શકતા નથી. એના માથા પર હાથ ફેરવી શકતા નથી.’ દરવખતે જેની પાસે દરેક સવાલનો ઉત્તર રહેતો એ સુકેતુ કદાચ પહેલીવાર નિસ્તર બની ગયો હતો.

જાફરભાઈ સાથે વાત ચાલુ હતી ત્યારે જાફરભાઈ એક ફોન આવી રહ્યો છે. વાત પતાવીને એણે સામે કોલ કર્યો. કેશુકાકા આસપાસ નહીં હોવાથી કિસને ફોન ઊંચક્યો.

‘હું સોલંકી...તમે કોણ બોલો?’

‘હા સોલંકી સાહેબ, આપણી વાત થતી હતી...પછી ફોન કપાઇ ગયો...આપની હોસ્પિટલમાં કોઇ નિર્મલ પરીખ કરીને પેશન્ટ દાખલ થયા છેને?’

‘હા એડમિટ થેયલા છેને.’ સોલંકીએ ઉતાવળે જવાબ આપ્યો. કિસનને એના જવાબ પરથી પોતે એને ડિસ્ટર્બ કરી રહ્યો હોય એવું લાગ્યું એટલે એણે ઝડપથી પૂછ્યું: ‘કેમ છે હવે એમને?’

‘આપ કોણ બોલો?’ સોલંકીએ સવાલ કર્યો.

‘કિસન મુંઝાવો. શું કહેવું?’ એ અમેરિકાથી પપ્પાની સાથે પ્લેનમાં આવેલા એમ કહેવું કે કોઇ બીજી રીતે તપાસ કરવી?

લો કચ્છ ડૉ. પૂર્વી ગોસ્વામી

feedback@bombaysamachar.com

કચ્છની ધરતી હંમેશાં કંઈક વિશિષ્ટ રહી છે. સખત, ખારી, ખમીરીવાળી આ ધરાના કલેવરના સંવેદનશીલ સરહદે તેનાત જવાનોને વધુ અનુભવ થતા હશે. તેમની હિંમત, ગરમી અને ઠંડી સામેની તેમની લડત અને તદ્દન કઠિન પરિસ્થિતિઓ વચ્ચેની તેમની ફરજ આ બધું જ આપણને નમાવી દે છે. એટલે જ તો સરહદના રખોપા કરતા ફરજનિષ્ઠ જવાનોની સેવા માટે સમર્પિત કચ્છ જીલ્લા ગ્રામ વિકાસ સમિતિ જેવી સંસ્થાઓને પ્રેરણા મળતી હોય છે તેમના માટે કશુંક કરવાની. સમિતિ પ્રમુખ અરવિંદભાઈ જોશીની ખરેખર બે દાયકાની સેવાની નોંધ અચૂક લેવી ઘટે.

આ સેવા યાત્રાની શરૂઆત અત્યંત સાદી રીતે થઈ હતી. કોટેશ્વરથી મુન્દ્રા સુધીના માર્ગમાં આવેલા તમામ શિવ મંદિરોમાં દર મંદિર દીઠ ૩૦ બિલ્વ પત્રના વૃક્ષો રોપવાનો નિર્ધાર કચ્છ જિલ્લા ગ્રામ વિકાસ સમિતિએ કરેલો અને આ અભિયાન માટે કોટેશ્વર મહાદેવ મંદિર ટ્રસ્ટ સાથે ચર્ચા થઈ, ત્યારે પુજારી દિનેશગિરિએ બીએસએફના જવાનોને મદદે બોલાવ્યા. અરવિંદભાઈ તો સેવાકીય મિજાજના એટલે જવાનોએ વૃક્ષારોપણ પછી આપેલી યા-પકોડાની ટ્રીટ દરમિયાન પૂછી લીધું કે, ‘તમારા માટે અમે શું કરી શકીએ?’ ત્યારે કંપની કમાન્ડર સંતોષકુમારે તો પોતાના માટે તો કંઈ ન માંગ્યું પણ મુસાફરો માટે પીવાના પાણીની વ્યવસ્થા માગેલી. એ માગને અનુસરીને અરવિંદભાઈએ સાથે જોડાયેલા

નેટવર્કમાં દાતાઓને ઇજાન મૂક્યું કે બીએસએફ કેમ્પમાં આરઓ પ્લાન્ટ અને કુલરની વ્યવસ્થા થઈ ગઈ. આ રીતે એક નાની વાતે એક મોટી સેવા શરૂ કરી અને આ સંબંધ આજે બે દાયકા પછી પણ એટલો જ જીવંત છે. સંરક્ષણ ક્ષેત્ર માગ મુજબ સુવિધા કરી આપે પણ સરકારી વિલંબ સુધીના ગાળામાં જવાનોની કઠિનાઈઓ વધુ હોય છે. આથી અરવિંદભાઈએ નિર્ધાર કરેલો કે બીએસએફ કેમ્પમાં સમયાંતરે એકાદ દિવસ ગાળવો અને જવાનો વચ્ચે રહી એમના માટે ખૂટતી કડી

સંતોષવી. તેમની આ યાત્રામાં અરવિંદભાઈ સમિતિના નેજા હેઠળ જવાનોની શક્ય તેટલી મદદ કરવાનું વિચાર્યું. આ સેવા યજ્ઞમાં ડે-નાઈટ યજ્ઞમાં, એર કુલર, વોટર કુલર, ટીકડા બનાવી દેવા, એરકન્ડિશનર, ડીપ ફ્રીજ, ફ્રીજ, બીવી જેવી નાની મોટી ચીજવસ્તુઓ જે જવાનોની થોડી ઘણી પણ સુવિધામાં વધારો કરતા હોય તે દાતાના સહયોગથી અરવિંદભાઈએ સાચા અર્થમાં જવાનોના બેલી બનીને કાર્ય કર્યું છે.

એમની સાથે સમય વિતાવતા વિચારતા એમને જાણ્યું કે સરહદ ઉપર તો શાકભાજીનો એકસાથે જથ્થો જતો હોય છે પણ કોલ્ડ સ્ટોરેજના અભાવે એ શાકભાજી ઘણી વખત બગડી જતી હોય છે. ગરમીના દિવસોમાં બહુ અઘરું પડતું હોય છે અને આ જ કારણથી કે દૂર પાણી, છાસ કે શાકભાજી જે છે એ ઠંડા રહે ફીઝ કે ફ્રીજમાં તો એ ઘણા દિવસ સુધી સ્ટોર કરી શકાય અને એમને એ રાહત મળે ભોજનમાં. આ કારણથી અમે ડીપ ફ્રીજ અને ફ્રીજ અપાવ્યા. રાત્રે ફરજ દરમિયાન ઉપયોગી એવા ચાર હજાર જેટલા રે-બેન યજ્ઞમાં ડે-નાઇટ યજ્ઞમાં પણ અપાવ્યા, જેનાથી જવાનોની સુરક્ષા કાર્યક્ષમતા વધી. બીજી વખતમાં પણ પાંચેક હજાર જેટલા સાદા યજ્ઞમાં પણ તૈયાર કરાવી આપ્યા. ક્યારેક નાની લાગતી વસ્તુ પણ કોઈના જીવનમાં મોટો ફેરફાર લાવે છે.

કચ્છની ગરમીનો સ્વભાવ તો બધાને ખબર છે. તાપમાન ક્યારેક ૫૦ ડિગ્રી સુધી પહોંચે અને ચામડી દાગી જાય તેવી હાલત સર્જાય. આવી પરિસ્થિતિમાં જાણીએ માટે એર કુલર, ફ્રીજ, એર કન્ડિશનર જેવી સુવિધાઓ દાતાઓના સહયોગથી ઉપલબ્ધ કરાવી. દરિયાકાંઠાના બોર્ડર પોસ્ટ્સ પર જ્યાં લાઈટની સમસ્યા હોય છે, ત્યાં ઇન્વર્ટર અને જનરેટર પહોંચાડ્યા. જે જગ્યાએ રસોઈ શક્ય ન હોય ત્યાં મોટા ટિફિનો આપ્યા જેથી એકસાથે ઘણા જવાનો માટે ભોજન પહોંચાડવું સરળ બને. આ માત્ર ચીજવસ્તુઓ આપવાની વાત નહોતી, આ તો એ માનવીય સ્પર્શ હતો જે સરહદની

સર્જકના રમેશ પુરોહિત

સથવારે

feedback@bombaysamachar.com

આ વાત છે વસંત-ઋતુના પ્રાદુર્ભાવની. એવામાં પ્રિયતમના વિયોગમાં ઝૂરતી નવોઢાનું તનમન એને ઝંખે છે, એમાંથી દ્વિઅર્થી ભાવમાંથી આખરે તો જન્મે છે સાહિત્યઃ આ સાહિત્યના ભાવસભર અર્થોમાં જીવનની સંવેદનાઓ છે- વસંતના પ્રાગટ્યે સમજાતી હોય છે! લેખકે નવોઢા અને સખી દ્વારા કેવા સુંદર અર્થ પ્રગટાવ્યા ને સમજાવ્યા છે તે આગળ પર પામી શકાશે. આ માનવમનમાં જન્મેલી પ્રકૃતિનું ગીત સુંદર છે, સુમધુર છે.

પ્રકૃતિ સોળે શણગાર સજીને બેઠી છે. સર્વ વસ્તુ રમણીય લાગે છે. વન-ઉપવનમાં ફૂલોની જવાની ખીલી છે. મોસમની છડીદાર મલય પવન મંદ મંદ ફૂંકાઈ રહ્યો છે. ધરતીની અને ફૂલોની ખુશ્બુથી મધમઘાટ થયેલું વિશ્વ વસંતના વિજયને વધાવી રહ્યું છે.

રંગની રેલમછલે હોય એવા વસંતવજિયતા સમયે જેનો પિયુ પરદેશ ગયો છે એક નવી નવેલી નવોઢા તન-મનથી પિયુ પિયુ ઝંખતી બેઠી છે; એવામાં એની પ્રિય સખી આવે છે અને પૂછે છે કે:

ઈન્દ્ર વાહન રવિ સુત
પવન પુત્ર ભંડાર;
તિને ભેલે કયોં ભયે
કહે સખી કૌન વિચાર

સખીએ ગૂઢ પ્રશ્ન પૂછ્યો છે; અર્થ આ પ્રમાણે છે:- “ઈન્દ્રનું વાહન હાથી. હાથીને

સંસ્કૃતમાં હસ્તી કહેવાય છે, હસ્તીનો બીજો અર્થ હથેળી થાય છે. રવિસુત એટલે કર્ણ, કર્ણનો અર્થ કામ પણ થાય છે. પવન દ્વારા ભંડાર એટલે ગાલ. પવનપુત્ર હનુમાન પણ થાય.

હવે આ હથેળી, કાન અને ગાલ ત્રણે અવયવો ભેળાં કેમ થઈ ગયા છે? ટૂંકમાં હે સખી, તું આમ ગાલે હાથ દઈને કેમ બેઠી છો? કોના વિચારમાં છે? ચતુર સુજાણ હોવા છતાં પ્રિયતમના ખ્યાલમાં મગ્ન બનેલી નવોઢા જવાબ આપતી નથી એટલે સખીને ટીખળ સૂઝે છે! પ્રશ્ન એવો પૂછે છે કે આ સાંભળીને નવોઢા એને પોતાના સ્વામીના અર્થમાં લે છે જ્યારે તેની સખી બીજો અર્થ બતાવીને તેની ઠેકડી ઉડાવે છે. સખી કહે છે:-

મારગેથી જાતાં મોહી,
જીવમાં હરખી જીવન જોઈ;
એ પછી એ ના ગઈ અપાડી,

શું સખી સજ્જન? ના સખી-વાડી
મારગમાં જાતા મોહી પડી અને જીવન જોઈને મન હરખાઈ પડ્યું અને હું એની પાસે દોડી ગઈ. આટલું બોલી એટલે નવોઢાથી પૂછાઈ ગયું કે ‘તું સજ્જનની વાત કરે છે? ત્યારે એની ચાલાક સખી કહે છે કે રસ્તે જતાં વાડી- બાગ જોયો અને મોહી પડી કારણ કે બધાં વૃક્ષો જીવનવાળાં અને લીલાછમ હતાં અને તેથી હું અહીં આવતા પહેલાં બાગમાં જઈને

મારગડે જાતાં મોહી શું સખી સજ્જન!

વાટ જોતી પત્નીની વાત

બેઠી હતી.

માટે હું તો વાડીની એટલે કે બાગની વાત કરું છું. નવોઢાએ મન મનાવ્યું હશે ત્યાં જ સખીએ બીજો કોયડો રજૂ કર્યો. નવોઢા તો પ્રિયતમના રટણમાં રમમાણ હતી:-

આવી સ્કંધ પર મુજ પડે
મુજ મસ્તક શોભા એની વડે;
તેલથી મર્દન તન કરું બેશ

શું સખી સજ્જન? ના સખી કેશ.
સ્વામીના અર્થમાં સ્કંધ એટલે જે ખભભા પર માથું ટેકવે તે. પતિ એટલે જેનાથી માથાની શોભા વધે. આ પતિને હું આ

ઋતુમાં તેલથી મર્દન કરું છું. જ્યારે કેશ એટલે વેણી- ચોટલાના અર્થમાં વાળ ખભભા પર પડે છે.

માથાની શોભા વાળથી વધે છે. એવા એ વાળમાં તેલનું મર્દન કરવામાં આવે છે. આમાં પણ પરાભવ. હશે કરવા દે એને મજાક એમ માનીને નવોઢા ફરી પાછી વિચારમાં ગાયબ! ફરી પાછો સખીનો કોયડો:-

પાકાઈ છે તો તનમાં પૂરી
પણ પરગજજી કાપ્યા છે શૂરી;
શોભા સભાતણી સુખદાન,
શું સખી સજ્જન? ના સખી પાન.

કોઈ પણ નિર્ણય ઉતાવળે ન લો...

ઘણી વાર આપણે કોઈ વ્યક્તિની સ્થિતિ જાણ્યા વિના કોઈ નિર્ણય લઈ લેતા હોઈએ ત્યારે આપણાથી કોઈને અન્યાય થઈ જાય કે આપણું નુકસાન થઈ જાય એવી શક્યતા રહેતી હોય છે.

એક પરિચિત વડીલનો કિસ્સો યાદ આવે છે. એક વાર એ મને મળ્યા ત્યારે થોડા અપસેટ હતા. મેં કારણ પૂછ્યું ત્યારે તેમણે પહેલા તો વાત કરવાનું ટાળ્યું, પણ પછી મારા આગ્રહથી વાત કરી.

તેમણે કહ્યું, ‘બે દિવસ અગાઉ મોડી રાતે એક મિત્રનો કોલ આવ્યો. તે ઘણી વાર મઘરાતે પણ કોલ કરતો હોય છે. મેં તેને કહ્યું કે ‘કોઈ બહુ જ અગત્યની વાત હોય તો હું થોડીવાર વાત કરી શકીશ નહીં તો મારા માટે અત્યારે વાત કરવાનું મુશ્કેલ છે, કારણ કે અત્યારે હું ખૂબ જ થાકેલો છું અને માંડમાંડ બોલી શકું છું.’ તો કોલ કરનારા મિત્રએ મને કહ્યું કે ‘તારે વાત કરવી હોય તો તું એક કલાકેય કરી શકે છે. તં મઘરાતે પણ ફલાણા માણસ સાથે એક કલાક વાત કરી હતી. એવી પોસ્ટ તેણે ફેસબુક પર પણ મૂકી

પતિના સંદર્ભમાં અર્થ કરીએ તો સ્વામી પાકો છે. શુરવીર અને પરગજુ છે. સભાની શોભારૂપ અને સુખદાન એટલે સુખનો આપનાર છે.

જ્યારે પાનના અર્થમાં જોઈએ તો એના એજ શબ્દો કેવો બંધબેસતો અર્થ થાય છે તે જોઈએ. પાન હંમેશાં પાકું સારું. પાકા પાનમાં અંદર રંગ છુપાયેલો છે તેથી પક્કાઈ છે.

બીજાને ખાવામાં કામ આવે છે તેથી પરગજુ છે અને પાન ખાવામાં તીખું હોવાથી અને લાંબો વખત ટકતું હોવાથી શૂરી કાપાવાળું કહેવાયું છે.

સભામાં પાનની શોભા છે અને મુખમાં મૂકતાં આનંદ આપે છે. સખીને મજરી કરવાની જાણે કે વાસંતી મોજ આવી રહી છે. આગળ ચાલુ રાખે છે.

મોટું પેટ શકાય ન માપી
મરજાદા ન લોપે કદાપી;
નૌતમ ગુણનો એવો નાગર,
શું સખી સજ્જન? ના સખી સાગર
અર્થઃ જે મોટા પેટનો છે એટલે કે જેના પેટમાં દરેક વાત રહી શકે છે, તેમજ પોતાના માન-મરજાદ લોપતો નથી (સુસ પતિ એવો જ હોઈ શકે) એવો નાગર એટલે સુઘડ અને નૌતમ નવગુણોથી ભરપૂર છે તે કોણ? નવોઢા કહે છે: ‘એ તો મારો સાજન, મારો પતિ પણ સખી પાકી છે તે કહે છે કે નહીં એ તો સાગર.

દરિયામાં પણ આ કાવ્યમાં બતાવેલા તમામ ગુણો છે. જેમ કે સાગરમાં બધું જ સમાય જાય એટલે એ મોટા પેટનો છે. આપણે આવી વ્યક્તિને સાગરપેટાં કહીએ છીએ! સમુદ્ર પોતાની મર્યાદા લોપીને બહાર નીકળતો નથી. સાગરમાં પણ અનેક ગુણો

છે અને સમૃદ્ધિનો ભંડાર છે.

આમ સાગરની વાતમાં પણ સખી બનાવી ગઈ અને પાછી કહેવા લાગી કે સાંભળ હવે તો તારા સ્વામીની જ વાત કરું છું.

સોડ વિષે સંતાઈને આવ્યો
ભલો ભુવન મારામાં ભાવ્યો;
સ્નેહવંત એ સદૈવ જીવો,
શું સખી સજ્જન? ના સખી દીવો.

પતિના અર્થમાં કહીએ તો સોડમાં સંતાઈને સુનારો, મારા ઘરમાં આનંદ આપનારો એવો એ સ્વામી સદાને માટે હેમખેમ રહે જેથી અખંડ સૌભાગ્યવંતી રહું. અર્થ બરોબર બેઠા પછી નવોઢા તો આ મારા સ્વામીની જ વાત છે એમ જરૂર કહે પરંતુ સખીએ કહેલો અર્થ તો કાંઈક જુદો છે.

દીવાના અર્થમાં લઈએ તો તે જમાનામાં દીવાસળી ન હતી એટલે પોતાને ત્યાં અગ્નિ ન હોય તો બીજે ઘરેથી દીવો પ્રકટાવીને સાડીના પાલવમાં સંતાડીને લાવતા હતા જેથી પવનથી ઓલવાઈ ન જાય.

દીપકમાં સ્નેહ એટલે તેલ પૂરવામાં આવે છે એટલે એ સ્નેહવંતો અને ઘરમાં અજવાળું કરનાર કહ્યો છે. આ દ્વિઅર્થી કાવ્ય છે.

સખી દ્વારા થઈ રહેલો આ સંવાદ સમસ્યા કાવ્યનો એક પ્રકાર છે. આ સમસ્યાઓ દ્વિઅર્થી હોવાથી ભાવાર્થ જુદો હોય છે સહેલીની ચતુરાઈ દરેક વખતે નવોઢાને પોતાના પતિ વિશે જ આમ કહેવાઈ રહ્યું છે.

એમ કહેવા માટે મજબૂર કરે છે અને પછી કહે છે કે નહીં. આનો અર્થ તો કાંઈક બીજો જ છે. આવાં રસસભર કાવ્યોનો રસાસવાદ હવે પછી માણતા રહીશું. ■

સુખનો આશુ પટેલ

પાસવર્ડ

feedback@bombaysamachar.com

ગયા અઠવાડિયે જાણીતા નાટ્ય અભિનેતા- દિગ્દર્શક અરવિંદ વેકરિયાનાં પત્ની ભારતીબહેનની પ્રાર્થનાસભામાં પ્રખ્યાત અભિનેતા સનત વ્યાસે અરવિંદભાઈના કુટુંબ સાથેના દાયકાઓ જૂના સંબંધની વાતો યાદ કરતા કહ્યું કે ‘ભારતીભાભી ખૂબ પોઝિટિવ હતાં. તેમણે અમારું ખૂબ ધ્યાન રાખ્યું હતું અને તેમની પાસેથી ઘણી વાતો શીખવા મળી.’ સનતભાઈએ ભાવુક થઈને એક કિસ્સો યાદ કર્યો કહ્યું:

‘અરવિંદભાઈના બંને દીકરા તન્મય અને મનવીત અને મારી દીકરી નાનાં-નાનાં હતાં એ વખતે અમે એક રવિવારથી રવિવારની વચ્ચે થોડા દિવસો માટે માથેરાન ફરવાં ગયાં હતાં, કારણકે રવિવારે નાટકનો શો હોય. જોકે અમે રજાઓ માણીએ એ પહેલા જ માથેરાનની હોટેલમાં મને પ્રોડ્યુસરનો કોલ આવ્યો કે બે દિવસ પછી નાટકના શોનું આયોજન થયું છે. એ સમયમાં મોબાઇલ ફોન કે પેજર પણ હતા નહીં એટલે ટ્રંકકોલથી કામ ચાલતું. પ્રોડ્યુસરનો કોલ આવ્યો એટલે હું કચવાતા મને મારા કુટુંબને અરવિંદભાઈ અને ભારતીભાભી પાસે મૂકીને મુંબઈ આવ્યાં. હું પ્રોડ્યુસરને મળવા પહોંચ્યો ત્યારે ખબર પડી કે એ નાટકનો શો તો કેન્સલ થયો છે! એટલે મને ખૂબ ગુસ્સો આવ્યો અને મેં નક્કી કર્યું કે હું હવે આ નાટક નહીં કરું. હું પાછો માથેરાન ગયો અને મેં ગુસ્સો વ્યક્ત કરતાં કહ્યું : ‘હવે હું આ નાટક કરવાનો નથી. મને પ્રોડ્યુસરે ટ્રંકકોલ કરીને મુંબઈ દોડાવ્યો તો જ્યારે શો કેન્સલ થયો તો ટ્રંકકોલ કરીને જાણ કરી શક્યા હોત ને કે હવે નાટકનો શો કેન્સલ થયો છે તો તમે ન આવતા.’ મને બહુ ખરાબ લાગ્યું છે એટલે હું હવે આ નાટકના શો નહીં કરું.’

એ વખતે ભારતીભાભીએ મને કહ્યું: ‘સનતભાઈ, ઉતાવળે કશો નિર્ણય લેતા નહીં. તમે પ્રોડ્યુસરની સ્થિતિ સમજવાની કોશિશ કરજો. કદાચ તેની પણ કોઈ મુશ્કેલી હશે. તેમણે તમને જાણ ન કરી એની પાછળ કદાચ કશુંક કારણ હશે. તેમની કોઈક સમસ્યા હશે.’ ભારતીભાભીની એ વાત સાંભળીને હું શાંત પડ્યો. મેં તેમની સલાહ માની લીધી.

‘મુંબઈ આવ્યા પછી મને ખબર પડી કે પ્રોડ્યુસરે મને બોલાવ્યો એ પછી થોડા સમયમાં જ કોઈ કારણથી એ શો કેન્સલ થયો હતો. તેણે ટ્રંકકોલ કરવાની કોશિશ કરી જોઈ હતી, પરંતુ એ વખતે માથેરાનની ટેલિફોન લાઈનમાં ખરાબા હતી એને કારણે પ્રોડ્યુસર અમે જ્યાં ઊતર્યા હતા ત્યાં અમારો સંપર્ક કરી શક્યા નહોતા!’

સનતભાઈએ કહેલો એ કિસ્સો સાંભળીને આજે આ વિશે લખવાનો વિચાર આવ્યો.

મિજાજ મસ્તી

સંજય છેલ

feedback@bombaysamachar.com

વીતી રજાની મજા... ફરી એ જ રૂટિન સજા

ટાઈટલ્સ:

ફટાકડો અને જુમલો એક જ વાર ફૂટે. (છેલવાણી)

‘સૌથી મોટી ગિફ્ટ કય છે?’

‘જાતને ગ્રેમ કરવો!’

લ્યો, આ વરસે પણ દિવાળી આવી અને ગઈ. દર વખતે દિવાળી આવતાં પહેલા લેખકો, ચિંતકો દિવાળીની સફાઇ વિશે ડાહ્યું ડાહ્યું લખતાં હોય છે. જેમ કે- ‘જે રીતે આપણે દિવાળીમાં જૂના સામાનને કાઢીને ઘરને સ્વચ્છ કરીએ છીએ એમ મનમાંથી પણ નક્કામી લાગણીઓને બહાર ફેંકી દેવી જોઇએ!’

વેલ, આ સુઝાવ ખૂબ સારો છે, પરંતુ જૂની રોલ કે પેન કચરા ટોપલીમાં આસનીથી ફેંકી શકાય છે, પણ નક્કામો સંબંધ ગમે તેટલો નક્કામો હોય પણ એ ભૂતકાળ છે ને ભૂતકાળનો નાશ કરી શકવાની ફોર્મ્યુલા ભગવાન પાસે પણ નથી! વળી નક્કામી લાગણીઓને એકઝેટલી કય રીતે સાફ કરવી એ કોણ કહેશે?

ઇંગ્લેંડમાં સુઝેન રૂટ નામની મહિલાનાં મનમાં ગજબનો કરારો ભરાઇ ગયો હતો. કોઇ ગીત કે સંગીત એની આસપાસ ના વાગતું હોય તોયે એ એને સંભળાયા કરતું.

સુઝેનનાં મનમાં ‘હાઉ મય ઇઝ ધ ડોગી ઇન ધ વીન્ડો’ એ ગીત ચાર ચાર વરસથી સતત ગુંજ્યા કરતું હતું. સાહુ, એ ગીત એનાં મનમાંથી હટતું જ નહોતું. એને દિવસે તો વાંધો આવતો નહોતો પણ રાત્રે એ ગીત જરાયે સહન થતું નહોતું, કારણ કે રાત્રે આસપાસ શાંતિ હોય છે અને રાતની નીરવ શાંતિમાં એ ગીત વધારે જોરથી મનમાં પડયાતું.

એણે એક મનોવૈજ્ઞાનિકની મદદ લીધી, થોડો ફાયદો પણ થયો પણ પછી એને જૂડી ગારલેડનું ગીત ‘સમવેર ઓવર ધ રેઇન બો’ સંભળાવા માંડ્યું! લ્યો, આ વળી નવી ઉપાધિ! પણ જો સુઝેન રૂટ ભારતીય હોત તો આપણે એને સમજાવી દીધી હોત કે દિવાળીમાં ઘરની સફાઇ સાથો સાથ મનની સફાઇ કરવી જરૂરી છે!

એવામાં અમુક વૈજ્ઞાનિકોએ એવી દવા શોધી છે, જે તમારી ખરાબ યાદોને એકદમ સાફ કરી શકે. ‘મેમરી એર્ફિસશન’ એટલે કે ‘સ્મૃતિ વિનાશક’ દવા બનાવી છે, તમારાં ભય, તમારી કડવી યાદો, તમારી નફરત એ બધાંને મિટાવી નાખે! ‘ફીંગોલીમોડ’ નામની દવા લોહીમાં ભળીને દિમાગ સુધી જઇ અને યાદોની દિવાલો તોડીને ખરાબ યાદોને મિટાવી શકે છે.

દરેક દિવાળીએ આપણે ઘર સાફ કરીએ એમ આવી દવાની ટેબલેટ લઇને મન પણ સાફ કરવું જોઈએ. શક્ય છે કે અમુક વરસ બાદ આપણે ત્યાં આવી દવાઓ દિવાળી પર એકબીજાને ત્યાં ભેટ આપવાનો રિવાજ પણ બની શકે.

આપણાં મનમાં પણ નફરત, ખોટા પૂર્વગ્રહો, ખોટા વિચારો, ગુસ્સો, ફરિયાદ, પંચાત એવું કેટકેટલું ઘર કરી ગયું છે ને? પેલાંએ મને પાટીમાં ‘કેમ છો?’ ના પૂછ્યું, ‘પેલીએ મારી સાડીનાં વખાણ ના કર્યા’, ‘પેલો મારાં પૈસા ખાઇ ગયો’... આવા બધાં વિચાર આપણાં મનનાં ગોડાઉનમાં જમા થાય છે તો ચાલો નવા વરસે આપણે મનની સફાઇ કરી આ બધી વાતોને ઝૂડીને બહાર કાઢીએ! જાલિમ જાતને જંઝોડીને જીવી લઇએ.

ઇન્ટરવલ:

બે દીવા ઝાંઝા બળે ત્યારે દિવાળી થાય છે. (મરીઝ)

-તો મહેરબાન- કદરદાન, ફોર્મ્યૂલા એ છે કે - જાણતા-અજાણતા કોરની નિંદા ફૂથલી કરી હોય કે કોઇનું મન દુભાવ્યું હોય એની મનથી માફી માગી લેવાનો પ્લાન કરજો. અરે, નાના અમથા, નરી આંખે ના દેખાતા વાયરસમાં જીવનને ખતમ કરવાની તાકાત હોય તો શું આપણે આટલા મોટા થઇને વેર-ઝેરને ખતમ ના કરી શકીએ?

નવા વર્ષથી જીવનની પાટીને સાવ સાફ કરીને એના પર નવી વાર્તા લખાવાની હોય એમ વિચારીને જેની સાથે વરસોથી કિઙ્કા હોય, એ બધાને મળવાનું એક લાગણીભીનું વિસ્દ બનાવજો, જેની સાથે અબોલા હોય એની પાસે કાન પકડવાની અરીસા સામે પ્રેકટિસ કરજો, અને બીલિવ મી... તમે તમને પોતાને જ બહુ ક્યૂટ લાગવા માંડશો!

તમે વરસોથી નેપાળ કે સ્વિઝરલેંડ જવાના પ્લાન કે મનસૂબા બનાવ્યા હોય ને હજી

હતી. હશે! હવે તું મોટો માણસ થઈ ગયો છે એટલે અમારા જેવા નાના માણસ માટે તારી પાસે સમય ક્યાંથી હોય!’

તેમણે મહેણું માર્યું એ સાંભળીને હું અકળાઈ ગયો અને મેં કહી દીધું કે ‘હું અત્યારે વાત કરતા કરતા બેહોશ થઈ જાઉં એટલો થાકેલો છું એ વાતની તને ફિકર નથી. અને તું તારી જ વાતો કર્યે જાય છે! તને મારા પર વિશ્વવાસ ન હોય તો આજ પછી કોઈ દિવસ મને કોલ ન કરતો!’

જવાબમાં મિત્રએ ત્રાગું કરતા કહ્યું, ‘બધું સમજાય છે મને! મારી જગ્યાએ બીજા કોઈનો કોલ હોત તો...’

તેણે થોડી વાર કકળાટ કરવાનું ચાલુ રાખ્યું. છેવટે મારી ધીરજનો અંત આવી ગયો એટલે મેં કોલ કટ કરી નાખ્યો.

એ પછી થોડીવારમાં બીજા એક મિત્રનો કોલ આવ્યો. મેં તેનો કોલ રિસિવ ન કર્યો. તો તેણે મને મેસેજ કર્યો કે ‘અર્જન્ટ વાત કરવી છે.’

કોઈને અર્જન્ટ કામ હોય તો હું અડધી રાતે મિત્રો માટે દોડતો હોઉં છું. એટલે મેં તે બીજા મિત્રને સામેથી કોલ કર્યો કે ‘હું થાકેલો છું’, પણ અર્જન્ટ હોય તો ટૂંકમાં વાત કરી લઈએ.’

તો મિત્રએ કહ્યું કે ‘આપણા ફલાણા મિત્રનો મને હમણાં કોલ આવ્યો હતો અને એને તારાથી ખરાબ લાગી ગયું છે. તં તેનો કોલ કાપી નાખ્યો એ ખોટું કર્યું!’

મેં તેને કહ્યું કે ‘તં આ વાત કરવા માટે મને કોલ કર્યો હતો? આ જ અર્જન્ટ કામ હતું?’

‘હા,આ અર્જન્ટ કામ જ છે ને! તારા આવા વર્તાવથી કોઈને પણ ખરાબ લાગી જાય.’ એટલે મેં તેને કહ્યું કે ‘અત્યારે ને અત્યારે ફોન મૂક ... નહીં તો હું તારો કોલ પણ ડિસકનેકટ કરી નાખીશ.’ તો એ મિત્રને પણ માર્દુ લાગી ગયું! એને કારણે હું અપસેટ થઈ ગયો છું.’

સાર એ છે કે કોઈપણ નિર્ણય ઉતાવળે ન લેવો જોઈએ. આપણે ઉતાવળે કશો પણ નિર્ણય લેતા પહેલા સામે વાળી વ્યક્તિની સ્થિતિ સમજવાની કોશિશ કરવી જોઈએ. ઘણીવાર ઉતાવળે લીધેલા નિર્ણયને કારણે પાછળથી પસ્તાવાનો વારો પણ આવતો હોય છે.

■

યાન્સ જ ના મળ્યો હોય તો આંખ મીંચીને તમને પોતાને ત્યાં કલ્પી જોજો વગર પાંખે ઉડવામાં પાસપોર્ટ-વિઝા નથી લાગતા! કોને ખબર વરસ-બે વરસમાં અત્યારે કલ્પેલી વાત સાચી પણ ઠરે! મર્યા પછી સ્વર્ગ છે કે નહીં એની કોઇ ગેરંટી નથી છતાં એની આશાએ ડરી ડરીને જીવી નાખીએ છીએ તો જે સ્થળ છે એમાં જવાની આશા સાથે પળ-બેપળ જીવવામાં શું ખોટું છે?

તમે ક્યારેક તમારા ખર્ચામાંથી બચાવીને તમારા પ્રિય પાત્ર માટે કોઇ ગિફ્ટ ખરીદી હતી.

ભલે એ ગિફ્ટ હજારો-લાખોની નહોતી, પણ એમાંથી જે લખલૂંટ ખુશી તમને મળી હતી એ શણને સંભારજો! શું મેળવ્યું કે શું ગુમાવ્યું-ના હિસાબ કિતાબ પડતા મૂકીને, નવા વર્ષે એક સાડી કે ચોકલેટ બોક્સ ખરીદવાનો ઉત્સાહ, આશા સાથે જીવવાનું ટોનિક આપશે.

યાદ કરજો પહેલી કમાણી જેને તમે તમારા મિત્રો સાથે શેર કરી હતી કે પછી ચાની ટપરી કે નાનકડી હોટેલમાં મિત્રોને આપેલી પાટી હોય, એમાં દુનિયા જીતી લીધી હોય એવી જે ફિલિંગ થઇ હોય એ શણોને યાદોનાં આલ્બમમાંથી ખંખેરીને એકવાર અડી લેજો... તમારા ટેરવાં તાજા થઇ જશે ને આવનારા સમયનો ડર પળભરમાં વિસરાઇ જશે!.

સૌથી મોટી વાત, બીજાને કરી શકો કે નહીં પણ સૌથી પહેલાં જાતને માફ કરજો, તમારી ખામીઓથી ખુદને દુઃખી કરશો નહીં અને ખૂબીઓ પર ફોકસ આપી આવનારા નવા સમય, નવા જીવનને આવકારજો

કારણ કે તમારા માટે તમારાથી શ્રેષ્ઠ ચીજ કોઇ જ નથી... દ્રાય કરી જુઓ, સપનાં જોવા

પર સેલ્સ ટેક્સ નથી લાગતો!

આનાથી વધારે ફીલગુડ ફિલોસોફી આપણને નથી આવડતી ને એટલે જ કદાચ સુખી છીએ.

એન્ડ-ટાઈટલ્સ:

આદમઃ કચરો કાઢ્યો

ઈવઃ તારા મનનો કે મારા મનનો? ■

મોર્નિંગ મ્યૂસિંગ

રાજ ગોસ્વામી

feedback@bombaysamachar.com

એક બાળક...એક મંચ આત્મવિશ્વાસ ને પેરેન્ટિંગના સબક

દિવાળીમાં ફટાકડા ફૂટે તે પહેલાં, ‘કૌન બનેગા કરોડપતિ’ ગેમ શોના એક એપિસોડને લઈને સોશ્વલ મીડિયા પર બહુ તડાકા-ભડાકા થયા. અમિતાભ બચ્ચનના આ સૌથી લોકપ્રિય શોની પ્રતિસ્પર્ધામાં એક પ્રતિભાશાળી બાળકે ભાગ લીધો હતો (તેની ઉંમરને જોતાં આપણે તેનું નામ ટાળીએ). શરૂઆતમાં તો તેની બુદ્ધિમત્તા, હાજરજવાબી અને આત્મવિશ્વાસે (અમિતાભ સહિત) સૌનું ધ્યાન આકર્ષિત કર્યું, પરંતુ ગેમ જેમ જેમ આગળ વધતી ગઈ તેમ તેમ તેનો આત્મવિશ્વાસ ધીમે-ધીમે અતિ-આત્મવિશ્વાસમાં તબદીલ થતો ગયો. તેની જવાબો આપવાની રીત, સવાલોની ખીલ્લી ઉડાવવાની વૃત્તિ અને દરેક નિર્ણયમાં પોતાને ‘સાચા’ માનવાની માનસિકતા- આ બધાએ દર્શાવેને એ વિચારવા માટે મજબૂર કરી દીધા કે આ આત્મવિશ્વાસ હતો કે ઉદ્ધતાઈ કે પછી અહંકારની ઝલક? સોશ્વલ મીડિયા પર તેની વીડિયો ક્લિપ શેર કરીને બહુ બધા યુઝર્સે તો તેને બત્તમીજ ગણાવી તો અમુક લોકોએ એ બાળકનું આવું વર્તનને પેરન્ટસની ઘોર નિષ્ફળતા પણ ગણાવી હતી.

બાળકના વ્યવહાર પર દર્શકોની પ્રતિક્રિયાઓ એટલી આકરી હતી કે કદાચ હોસ્ટ અમિતાભ બચ્ચન પણ ડઘાઈ ગયા હોવા જોઈએ, જે સામાન્ય રીતે હોટ સીટમાં બેસતા પ્રકાર-પ્રકારમાં પ્રતિયોગીઓ સાથે મોજ લેતા હોય છે અને જે ‘કૌન બનેગા કરોડપતિ’ને કોઈપણ પ્રકારની ભૂલ કે વિવાદથી છેટા રાખવાની દરકાર કરતા હોય છે. ઘણા લોકોએ અમિતાભના ધૈર્ય અને સંયમની પ્રશંસા કરી કે તેમણે બાળકના વર્તનને શાંતિથી સહન કર્યું. કેટલાક લોકોએ કહ્યું કે બાળકની ભૂલ નથી, પરંતુ એના ઉછેરમાં કમી છે કે તેને ધૈર્ય અને શિષ્ટાચાર શીખવવામાં આવ્યો નથી.

એક યૂઝરે લખ્યું, ‘બાળક સ્માર્ટ છે, પરંતુ તેને એ સમજવું જરૂરી છે કે મંચ પર બધાની ઈજાજત કરવી જરૂરી છે.’

આ એપિસોડ સાહજિક હતો કે સ્ક્રિપ્ટેડ એ તો બખર નથી, પણ આવો આત્મવિશ્વાસ એક સાર્વજનિક તમાશાનો વિષય બને અને તેને એક સિદ્ધિ ગણવામાં આવે તે પેરન્ટસ તરીકે અને એક સમાજ તરીકે ચિંતાની બાબત છે. એક વધુ પડતું લાડ-લાડવેલું બાળક એમ માનતું થઇ જાય કે તેનો વ્યવહાર પ્રશંસા પાત્ર છે તો તેના ભવિષ્ય માટે અહિંતકારી છે.

મનોવિજ્ઞાનમાં તેને ‘સિક્સ પોકેટ સિન્ડ્રોમ’ કહે છે- ખાવાનું, રમકડાં, એન્ટ્રેશન, વખાણ, ગેજેટ્સ અને લાડની ટેવ હોય તે. પાણી માગે તો દૂધ હાજર કરી દેવાની વૃત્તિ. માતા-પિતા અને દાદા-દાદીના હાથે અતિશય લાડમાં ઉછરેલાં બાળકોમાં ધીરજ ઓછી હોય છે, માત્ર લેવાની જ ભાવના હોય છે, નિરાશાને સહન કરવાની તાકાત નથી હોતી અને ‘ના’ સાંભળવાની તૈયારી નથી હોતી.

આત્મવિશ્વાસ એવી શક્તિ છે જે બાળકને આગળ વધવાની હિંમત આપે છે, પરંતુ જ્યારે એ આત્મવિશ્વાસ અનુભવ, વિનમ્રતા અને શીખવાની ક્ષમતા વગર આવી ગયો હોય ત્યારે તે અતિ-આત્મવિશ્વાસ બની જાય છે- જે અને ખોટા નિર્ણયો અને નિષ્ફળતાનું કારણ બને છે. પેલા બાળકના જવાબોમાં ઘણી વખત ‘આ તો હું જાણું છું’નો ભાવ એટલો પ્રબળ હતો કે તે પ્રશ્નને પૂરો સાંભળ્યા વગર જ જવાબો આપતો હતો. આ વૃત્તિ આજના સમયમાં એક ઊંડી માનસિક સમસ્યાને દર્શાવે છે- તાબડતોબ પણ ઉપરછલવું જ્ઞાન. આજનાં બાળકો તેજ છે, પણ ગહેરાઈમાં જતાં નથી.

આજનાં પેરન્ટસ તેમનાં બાળકોને લઈને બહુ મહત્ત્વાકાંક્ષી હોય છે. એ ઇચ્છતાં હોય છે કે તેમનું બાળક ‘સૌથી આગળ રહે.’- સૌથી બુદ્ધિશાળી, સૌથી પ્રતિભાશાળી, સૌથી આત્મવિશ્વાસી... આ પ્રક્રિયામાં એ ઘણીવાર ‘વિનમ્રતા’ અને ‘ધૈર્ય’ શિખવવાનું ભૂલી જાય છે. એવાં બાળકોને જ્યારે દરેક બાબતમાં પ્રશંસા મળે છે- ‘વાહ, તું તો જિનિયસ છે!’ ‘વાહ, તું તો બધું જાણે છે!’- ત્યારે તેનામાં ‘કૃત્રિમ શ્રેષ્ઠતાનો ભાવ’ વિકસવા લાગી જાય છે. ધીરે-ધીરે આ ભાવ અતિ-આત્મવિશ્વાસમાં ફેરવાઈ જાય છે, જ્યાં બાળક ટીકા

સાંભળવાનું, ભૂલ સ્વીકારવાનું અથવા શીખવાનું ટાળવા લાગે છે.

અમેરિકન મનોચિકિત્સક કેરોલ રૂએકે તેમના સંશોધનમાં બતાવ્યું છે કે બાળકોની ઉછેરમાં બે માનસિકતા હોય છે- ફિક્સડ માઈન્ડસેટ અને ગ્રોથ માઈન્ડસેટ. ફિક્સડ માઈન્ડસેટવાળું બાળક એવા વિચારનું રાચતું હોય છે કે ‘હું બુદ્ધિમાન છું, મને બધું આવેલું છે.’ જ્યારે તે નિષ્ફળ જાય, તો તે સહન નથી કરી શકતું, કેમ કે તેને લાગે છે કે તેની ‘સ્માર્ટનેસ’ ખતમ થઈ ગઈ છે.

ખીજ તરફ, ગ્રોથ માઈન્ડસેટવાળું બાળક એમ માનતું

હોય છે કે ‘હું પ્રયત્ન કરીને શીખી શકું છું.’ તેની ઊર્જા શીખવામાં જ જાય છે, આવડતનો દેખાડો કરવામાં નહીં. ગેમ શોમાં પેલા બાળક જેવાં અનેક બાળકો ફિક્સડ માઈન્ડસેટનો શિકાર છે- કેમ કે સમાજ અને પેરન્ટસ બંનેએ તેમને શીખવ્યું છે કે ‘ભૂલ કરવી એ કમજોરીની નિશાની છે.’

KBC જેવા મંચ બાળકોની પ્રતિભા પ્રદર્શિત કરવાની તક આપે છે, પરંતુ તે સમાજનો આયનો પણ છે. પેલું બાળક એ વાતનો પુરાવો છે કે આપણાં બાળકોમાં જ્ઞાનની ખોટ નથી, પરંતુ ભાવનાત્મક બુદ્ધિમત્તા (Emotional Intelligence)નો અભાવ છે. દિમાગ તેજ છે, પરંતુ સંયમ નથી. જાણકારી છે, પણ વિનમ્રતા નથી. અને આ ખોટ માત્ર બાળકની નથી, પણ તે કૌટુંબિક વાતાવરણની છે જેમાં તે મોટો થાય છે.

આ બાળકનો વધુ પડતો આત્મવિશ્વાસ આપણને યાદ અપાવે છે કે શાણપણ માત્ર જાણવામાં નથી, સમજવામાં છે. સાચું જ્ઞાન વ્યક્તિને નમ્ર બનાવે છે, અહંકારી નહીં. આપણને એવા બાળકોની જરૂર છે જે પ્રશ્નોના જવાબો યાદ ન રાખતા હોય, પણ પ્રશ્નો પૂછવાની હિંમત ધરાવતા હોય. દરેક જીત પછી તે કહી શકે છે ‘હું આજે કંઈક નવું શીખ્યો.’ કેમીસીનો એપિસોડ સમગ્ર સમાજનો અરીસો છે- જ્યાં આપણે બાળકોને ઝડપથી અને સ્માર્ટ રીતે ઉછેરવા માગીએ છીએ, પરંતુ તેમને ઊંડાણપૂર્વક શીખવવાની તમા નથી રાખતા.

બાળકોને શીખવાનો આનંદ શીખવવાની જરૂર છે, જીતનું જનૂન નહીં. બાળકને જ્યારે એનું લાગણો કે દરેક ભૂલ શીખવાનો એક અવસર છે, ત્યારે તે અસફળતાથી નહીં ડરે. એટલા માટે, તેની ઉપલબ્ધીની અતિ-પ્રશંસાથી બચવું- ‘તું તો જીનિયસ છે’ એવું કહેવાને બદલે, ‘તે સરસ મહેનત કરી’ એવું કહેવું. તેનાથી બાળક પોતાને જીનિયસ સાબિત કરવાને બદલે મહેનતને સાબિત કરવા પ્રયાસ કરશે. બાળકોને ઉડતાં જરૂર શીખવવું જોઈએ, પણ તેમને એ બખર હોવી જોઈએ કે જમીન પર પગ કેવી રીતે રાખવા તે પણ ઊડવાની કળાનો જ હિસ્સો છે. ■

ઈકો-સ્પેશિયલ

જયેશ ચિતલિયા

feedback@bombaysamachar.com

‘બજારમાં મને નુકસાન થયું, હું બદલો લઇ નફો કરીને દેખાડીશ...’ શેરબજારમાં આવી ખતરનાક ભાવનાત્મક પ્રતિક્રિયા જોખમી છે. એનાથી બજારમાં નોંધપાત્ર નુકસાન થયા પછી તરત જ એ રિકવર- પુન : પ્રાપ્ત કરવાં આક્રમક, ઉચ્ચ-જોખમવાળા નિર્ણયો રોકાણકારો-ટ્રેડર્સ લે છે, જે અનિવાર્યપણે પ્રારંભિક નુકસાનને ઓર વધારે છે.

એક હકીકત જાહેર છે કે ઇક્વિટી ડેરિવેટિવ્ઝમાં ૯૧% થી વધુ રિટેલ પાર્ટીસીપન્ટ્સે નુકસાન કરે છે. તેમનું સામૂહિક નુકસાન વાર્ષિક રૂ. ૧ લાખ કરોડથી પણ વધુ છે. પ્રતિ વ્યક્તિ-ઈન્વેસ્ટર (ટ્રેડર) સરેરાશ નુકસાન લગભગ ₹ ૧.૧ લાખ થાય. આ હકીકત દર્શાવે છે કે આ ફક્ત બદનસીબની વાતા નથી, પરંતુ પરિસ્થિતિનું મૂલ્યાંકન કરવાનો ઇનકાર અને પોતાની જીદને કારણે રોકાણકારે ભોગવવી પડતી નુકસાનીનું સત્ય છે.

‘બજાર મારાં નિયંત્રણમાં છે’નો ભ્રમ દરેક ઈન્વેસ્ટર-ટ્રેડર માને છે કે તેમની ક્રિયાઓ તર્કસંગત છે, છતાં અચાનક નુકસાન થવાથી તર્ક તરત જ ભાગી જાય છે. ‘થિંકિંગ, ફાસ્ટ એન્ડ સ્લી’ પુસ્તકમાં દર્શાવાયેલી મુખ્ય મનોવૈજ્ઞાનિક જાળનો સિદ્ધાંત મનની બેવડી પ્રક્રિયામાં રહેલો છે. પીડાદાયક નુકસાનીના આંચકા પછી માણસનું મગજ ઝડપી, ભાવનાત્મક અને આવેગજન્ય બનીને નિર્ણય લેવડાવે છે. આ ઝડપી મગજ મોહક જૂઠાણાની જાળમાં ફસાવે છે : ‘ફક્ત એક જ સોદો, અને તમે નુકસાનીમાંથી નીકળી શકો છો.’

ખીજ ઘટનામાં મગજ પરિસ્થિતિનો લાભ લેવા માટે ઓછી કિંમતે વધુ ખરીદી કરવાનો વિદ્યેશ સારો (ઓપ્શન ટ્રેડિંગનો) એવું વિચારે છે, પરંતુ સત્ય એ છે કે તેવું હકીકતમાં થતું નથી. પુરાવા આ પેટર્નની પુષ્ટિ કરે છે: જે ટ્રેડરો નોંધપાત્ર નુકસાનનો સામનો કરે છે એ લોકો ઉત્તરોત્તર પછીનાં સત્રમાં તેમના સોદાનું પ્રમાણ વધારે છે. આપણી એક કહેવત છે : ‘હાર્યો જુગારી બમણું રમે...’

કમાણીના આનંદ કરતાં નુકસાનીનું દર્દ વધુ. સામાન્ય પરિસ્થિતિમાં જ્યારે નફાની શક્યતા વધારે હોય છે, ત્યારે રોકાણકારો રૂઢિચુસ્ત બની જાય છે અને સમય પૂર્વે જ ઓછો લાભ બુક કરે છે. તેવી જ રીતે, નાના નુકસાનથી ગભરાઇને આખો પોર્ટફોલિયો સાફ કર્યા પછી, (મોટા આંચકા પછી) ટર્ન લેતાં પસ્તાય છે. ફરીથી નફો કરવા-કમાવાનો કોઈપણ સંભવિત માર્ગ, ભલે ગમે તેટલો વિનાશક હોય, સટોડિયાને તર્કસંગત લાગવા લાગે છે. આવા વિનાશક વ્યૂહમાં પૈસા ગુમાવવાની માનસિક પીડા તેને પૈસા મળવાથી મળેલા આનંદ કરતાં લગભગ બમણી શક્તિશાળી હોય છે. આવા અસંતુલનમાં નુકસાન સરભર કરવાની ઘેલછામાં યોજનાનું સ્ટેપવાઇસ પાલન કરવા અને નુકસાન ઘટાડવાને બદલે, વેપારી મનોવૈજ્ઞાનિક સાપ- સીડીનો ભોગ બની બેદરકારીથી વધુ મૂડી ગુમાવે છે. આમાં ઇક્વિટી

ટ્રેડર્સ કોઈપણ વ્યૂહાત્મક આધાર વિના ઓપ્શન્સ અથવા ફ્યુચર્સ જેવા ઉચ્ચ-લીવરેજ સાધનો તરફ આવેગમાં આવીને ઢળે છે. એ લોકો અન્ય સંભાવનાની ગણતરી કરી શકતાં નથી. એ ફક્ત નુકસાનની પીડાને ભૂંસી નાખવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા હોય છે.

ટ્રેડર્સ મોટી જીતની મામૂલી તકને અતાર્કિક રીતે વધુ પડતી મૂલવી લોટરીની ટિકિટ જેમ ઝડપે છે. ખાસ કરીને પોર્ટફોલિયો રેડ કલરનો થવા લાગે ત્યારે ટ્રેડર ઠગારી આશાને એક વ્યૂહરચના ગણી રમવાનું શરૂ કરે છે. એ પોઝિશનનું કદ વધારે છે, નિર્ધારિત જોખમ મર્યાદાઓથી આગળ વધી સ્ટોપ-લોસને લંબાવે છે અને વાસ્તવિકતાના બદલે ઇચ્છાપૂર્ણ વિચારસરણીને અનુસરીને એક ચમત્કારિક સોદાની શોધમાં પોતાના નિયમોને અવગણે છે.

આ માનવીય નબળાઈને આધુનિક ટેકનોલોજીએ ઓર બહેકાવી છે. ટ્રેડિંગ એપ્લિકેશન્સ ઘર્ષણ રહિત ડિઝાઇન, સતત સૂચનાઓ અને ક્લેશિંગ નફા-નુકસાનના આંકડા દેખાડતી બનાવવામાં આવી છે જે ઝડપી મગજને સતત હાવી થવા દે છે.

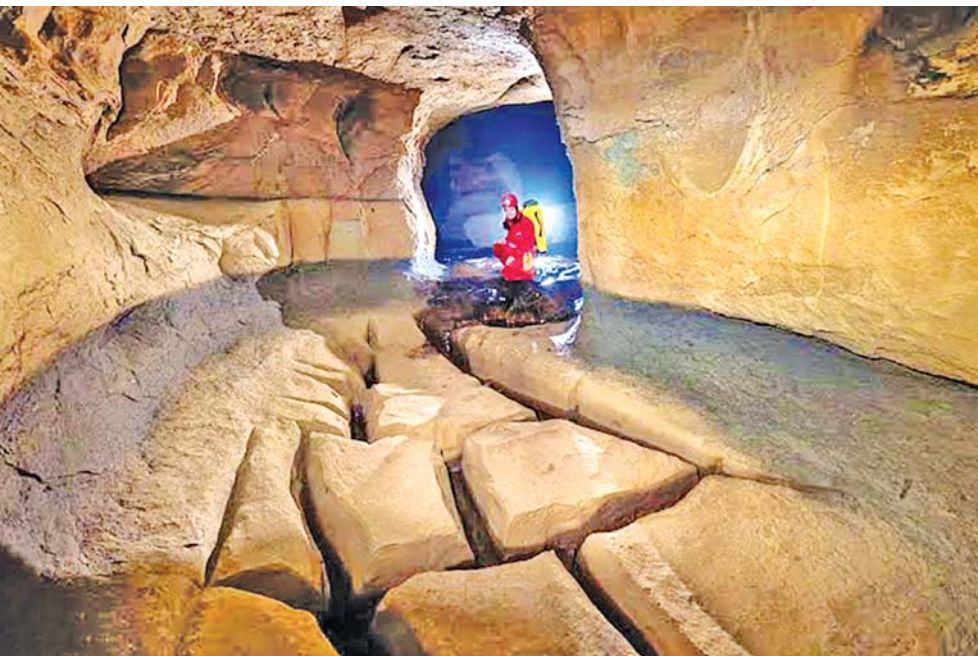
નાણાકીય સ્વાસ્થ્ય પુન:પ્રાપ્ત કરવાના ઉપાય

(૧)સંપૂર્ણપણે થોભો:

નુકસાન થયા પછી ઓછામાં ઓછા બે અઠવાડિયા માટે સોદાથી દૂર રહો.

(૨)પોસ્ટ-મોર્ટમ કરો:

મેઘાલયમાં છે વિશ્વની સૌથી લાંબી રેતીના પથ્થરની ગુફા!

હરવાફરવાથી સારું શું? નિતનવા સ્થળે જવું ને એને જોવું, માણવું, પામવું ને જીવવું એટલે અલૌકિક અનુભવાનંદ. આપણે દુનિયાભરના અવનવા જોવા લાયક સ્થળો શોધીએ અને ત્યાં જવા તલપાપડ થઇએ છીએ, પરંતુ દુર્ભાગ્યે કેટલાય સ્વદેશી પણ વિશ્વભરમાં વિશિષ્ટ ગણાતી જગ્યાની આપણને જાણકારી સુધ્યાં નથી. આવું એક નામ છે કેમ પુરી ગુફા.

આપણામાંથી મોટાભાગનાને આશ્ચર્ય થશે કે આ વળી કઇ ગુફા? શું ખાસ છે એમાં? એ વળી છે ક્યાં?

ભારતના ઉત્તરપૂર્વીય રાજ્ય મેઘાલયમાં દુનિયાની સૌથી લાંબી રેતીના પથ્થરની ગુફા એટલે કેમ પુરી ગુફા. આ ખાસી, જયંતિયા અને ગારો ટેકરીઓના લીલાછમ જંગલોમાં ચૂનાના પથ્થર અને રેતીના પથ્થરની ગુફાઓની અંધારી દુનિયા આવેલી છે. ૨૦૧૮માં મેઘાલયમાં વિશ્વની સૌથી લાંબી રેતીના પથ્થરની ગુફા મળી આવી હતી. એની લંબાઈ ૨૪,૫૮૩ મીટર છે. આ શોધે વૈજ્ઞાનિકો, જાણકારોમાં કુતૂહલ અને જિજ્ઞાસા જગલ્યા. ૨૦૧૮ના માર્ચમાં, મેઘાલય સાહસિક સંગઠન દ્વારા હજી વણસપર્યાં અને અજાણ્યા પ્રદેશોનું અન્વેષણ કરવા માટે સ્પેલિયોલોજિસ્ટ્સ અને ગુફાઓની એક ટીમની રચના કરીને વિશેષ અભિયાન હાથ ધર્યું હતું.

આ અભ્યાસ જૂથે સતત ૨૫ દિવસ સુધી કેમ પુરી ગુફા પ્રણાલીનું અન્વેષણ કર્યું હતું. અહીંના રેતીના પથ્થરોની દિવાલો સાથેની તેની ભવ્ય રચનાથી તેઓ આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા. લાખો વર્ષોથી કુદરતે બનાવેલી આ સુંદર રચનાઓ મંત્રમુગ્ધ કરનારી ભવ્યતાનું સર્જન હતી. આ ગુફા સંશોધકો માટે વિજયની પળ જ નહિ, વૈજ્ઞાનિક સીમાચિન્હરૂપ હતી. આ ભૂસ્તરશાસ્ત્રીય અજાયબીઓએ પૃથ્વીના ઇતિહાસ, ભૂતકાળની આબોહવા અને ગ્રહની સપાટીને આકાર આપતી પ્રક્રિયામાં અમૂલ્ય સમજ પૂરી પાડી હતી. ભાવિ પેઢીઓ માટે અન્વેષણ અને અભ્યાસ હાથ ધરવા આ ગુફાઓની ભૂસ્તરશાસ્ત્રીય અને પર્યાવરણીય અખંડિતતાના મહત્ત્વપૂર્ણ બની રહેવાની હતી.

કેમ પુરી ગુફાઓની શોધે મેઘાલયને આકર્ષક ગુફા પ્રણાલીઓના અભ્યાસ કેન્દ્ર તરીકે વૈશ્વિક નકશા પર મુક્યું હતું. આ રાજ્યની અગાઉથી જ સમૃદ્ધ કુદરતી અજાયબીઓના આકર્ષણમાં વધારો થયો હતો. આ શોધે કાર્સ્ટ લેન્ડસ્કેપમાં વધુ સંશોધનને પણ પ્રોત્સાહન આપ્યું, જેનાથી ગ્રહના ભૂસ્તરશાસ્ત્રીય વારસાની આપણી સમજણમાં વધારો થયો હતો.

અહીં જાણીએ કે કાર્સ્ટ લેન્ડસ્કેપ એટલે શું?

ઇન્ટરસ્ટ્રેટલ કાર્સ્ટ એ કાર્સ્ટ લેન્ડસ્કેપ છે જે અદ્રાવ્ય ખડકોના આવરણની નીચે વિકસિત

થાય છે. સામાન્ય રીતે આમાં દ્રાવણમાંથી પસાર થતા ચૂનાના પ્થ્થરના સ્તરના રેતીના પ્થ્થરોનું આવરણ હોય છે.

કેમ પુરી ગુફાઓનું પ્રારંભિક સંશોધન અને દસ્તાવેજીકરણ, જયંતિયા ટેકરીઓમાં શરૂ થયું હતું, કારણ કે આ પ્રદેશ તેના સમૃદ્ધ કાર્સ્ટ લેન્ડસ્કેપ માટે જાણીતો છે. આ લેન્ડસ્કેપ અને તેની અંદરની રચનાઓ જમીનમાં નીચે આવતા પાણી દ્વારા દશેક લાખ વર્ષોમાં આકાર પામે છે. જ્યારે અભિયાન ટીમે ગાઢ જંગલ, કઠોર ભૂપ્રદેશ અને ભૂગર્ભ માર્ગોમાંથી પ્રવાસ શરૂ કર્યો, ત્યારે તેમને અનેક પડકારોનો સામનો કરવો પડ્યો. જેમ જેમ તેઓ જંગલમાં વધુ ઊંડા ઊતરતા ગયા, તેમ તેમ છુપી અજાયબી સમી કેમ પુરી ગુફાઓ મળી જે રેતીના પથ્થરની બનેલી હતી.

મેઘાલયના રાજ્ય વિશાળ ગુફા પ્રણાલીઓ ધરાવે છે. તેણે નિષ્ણાતો અને સાહસિકોનું ધ્યાન ખેંચ્યું, જેને પગલે રાજ્યની ગુફાઓ વિશે વધુ જાણવાની તક મળી છે. આને મેઘાલયમાં

ફરવા માટેનાં શ્રેષ્ઠ સ્થળોમાંનું એક બનાવ્યું. એટલું જ નહિ, પ્રદેશના ઇતિહાસ અને ભૂસ્તરશાસ્ત્રીય ઉત્ક્રાંતિને જાણવા- સમજવાનો અવસર મળ્યો. આ ગુફાઓ થકી મેઘાલયની ભૂસ્તરશાસ્ત્રીય અજાયબીઓથી જ માહિત કરતી નથી પરંતુ પ્રાચીન અવશેષો અને પ્રારંભિક માનવ વસાહતોના અવશેષો સહિત મહત્ત્વપૂર્ણ પુરાતત્ત્વીય તારણો સુધી જવાની રાહ ચીંધે છે.

બાકી,આ સિવાય મેઘાલયમાં અનેક આલ્લાહક આકર્ષણો છે. જેમ કે તનમનને તરબતર કરી મૂકનારા તાજા પર્વતીય પવન, સતત વરસતા ધોધનો અવાજ, જીવંત ડબલ-ડકર સ્ટ બ્રિજ(જીવંત વનસ્પતિ પુલ) વગેરે. કુદરતી સૌંદર્યની સમૃદ્ધ ભૂમિમાં વર્ષભર સુખદ વાતાવરણ, રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનોમાં મનોહર લેન્ડસ્કેપ્સ, લીલીછમ હરિયાળી અને સમૃદ્ધ જૈવવિવિધતા ય ખરી જ.

છાશવારે પરદેશ દોડી જવા અગાઉ આપણો દેશ પૂરેપૂરો નહિ તો યોગેશ્વણો જોવો ન જોઈએ? ■

અમેરિકાનો આનંદદાયક પ્રવાસ પૂરો કરી હું મુંબઈ પાછી ફરી મારા વન રૂમ કિચનના ફ્લેટમાં રહેવા જતી રહી એ પછી આગળ વાત વધારું એ પહેલા રંગભૂમિ સંબંધિત એક અનોખો અને હૃદયસ્પર્શી પ્રસંગ એક નાટ્ય પ્રેમી સ્નેહી પાસેથી જાણવા મળ્યો એ ‘મુંબઈ સમાચાર’ના પ્રિય વાચકો સમક્ષ રજૂ કરવો છે.

વાત છે વંદના ગુપ્તે નામની અભિનેત્રીની. મરાઠી રંગભૂમિમાં વંદનાનું નામ માન અને શાન ધરાવે છે. એમનાં માતૃશ્રી માણિક વર્માએ હિન્દુસ્તાની શાસ્ત્રીય સંગીત અને સુગમ સંગીતમાં ખ્યાતિ મેળવી હતી. ‘વાગલે કી દુનિયા’ ટીવી સિરિયલથી વધુ જાણીતાં ભારતી આયરેકર તેની સગ્ગી બહેન છે. વંદનાએ અનેક મરાઠી નાટકો, ચિત્રપટ, ટીવી સિરિયલો અને કેટલીક હિન્દી ફિલ્મમાં પણ અભિનય કર્યો છે. આજે ૭૩ વર્ષની ઉંમરે પણ નાટકો – ફિલ્મોમાં વ્યસ્ત રહેતી વંદનાનું હાલ ‘કુટુંબ કીર્તન’ નામનું મરાઠી નાટક ચાલી રહ્યું છે. આ નાટકના શો વખતે થયેલો અનુભવ કોઈપણ કલાકારને રાજી કરી દે એવો છે. એ વાત એના જ શબ્દોમાં જાણીએ.

‘થાણાના ગડકરી રંગાયતન થિયેટરમાં ‘કુટુંબ કીર્તન’ નાટકનો પ્રયોગ હતો. હું મેકઅપ રૂમમાં તૈયાર થઈને બેઠી હતી ત્યાં એક ગૃહસ્થ મારો ઓટોગ્રાફ લેવા મારી પાસે આવ્યા. તેમણે મારો ઓટોગ્રાફ કોઈ કાગળ, નોટપુક, ડાયરી કે ઓટોગ્રાફ બુકમાં ન લીધી, પણ એ બે ફૂટ બે ચાર ફૂટની ટાઈલ (લાટી) પર ઓટોગ્રાફ લીધો. મેં ઓટોગ્રાફ તો આપી દીધો પણ અગાઉ આવો અનુભવ ક્યારેય ન થયો હોવાથી આશ્ચર્યચકિત થઈ આવું કરવા પાછળનું કારણ પૂછ્યું. એ સદગૃહસ્થ મને જણાવ્યું કે ‘ગડકરી રંગાયતન થિયેટર થાણાનો વેભવ છે. અહીં અનેક કલાકારોએ પોતાની કલા સાદર કરી છે. આ રંગમંદિરનું નૂતનીકરણ થઈ રહ્યું હતું ત્યારે બહાર કાઢવામાં આવેલી કેટલીક લાટી ૩ – ૪ ગૂણમાં ભરી હું મારા ઘરે લઈ ગયો હતો. મારા મનગમતા કલાકારના ઓટોગ્રાફ હું એ લાટી પર લઉં છું. મારા ઘરની એક ભીંત આ ઓટોગ્રાફવાળી ટાઈલ્સથી ભરાઈ જશે ત્યારે મારા માટે એ ઐતિહાસિક અને મૂલ્યવાન સંભારણું બની રહેશે.’ એમની વાત સાંભળી હું ગળગળી થઈ ગઈ. પ્રેક્ષકો કલાકારોને કેટલો પ્રેમ કરતા હોય છે. એમને કેવી અને કેટલી લાગણી હોય છે એની વ્યાખ્યા ન થઈ શકે. સાચું કહું તો આવા પ્રેક્ષકોને કારણે જ અમે કલાકારો રંગમંચ પર ટકી શક્યા છીએ. બાલગંધર્વ પ્રેક્ષકોને માર્દબાપ અમસ્તા નથી કીધા.’

વંદના ગુપ્તેની આ રજૂઆત જાણી બે ઘડી માટે મારા ગળે પણ ડૂમો ભરાઈ આવ્યો. મારા રંગભૂમિના દિવસોએ મારી નજર સામેથી પસાર થવા લાગ્યા. પ્રેક્ષકોના પ્રતિસાદ યાદ આવી ગયા. વંદનાની વાત સાથે હું સો ટકા સહમત છું કે તમે પ્રેક્ષકો છો તો જ અમે કલાકારો ટકી શકીએ છીએ. તમારો પ્રતિસાદ જ અમને સતત નવું અને વધુ સાદું કરવાની પ્રેરણા આપે છે. પ્રેક્ષકોનો પ્રેમ કલાકાર માટે કુબેરનાં ખજાના જેવો હોય છે. જોકે, વંદનાએ વાત કરી છે એવા પ્રેક્ષકોની સંખ્યા કદાચ આજે ઘટી ગઈ છે. અલબત્ત, હૈયામાં આશા છે કે આજે નહીં તો આવતીકાલે એ પ્રેક્ષ કરી જોવા મળશે.

હવે ગયા હપ્તે અધૂરી રહેલી વાત આગળ વધારું. પત્નીને સાચવી લેવા માટે માને દીકરીના ઘરે રહેવા મોકલવાનો નિર્ણય મારા દીકરાએ ભારે હૈયે લીધો હશે એ હું જાણતી હતી. અલબત્ત, અમારી વચ્ચે એ મુંદ્રે કોઈ કરતા કોઈ ખુલાસો નહોતો થયો, પણ ઘણી વાર મૌન જ ઘણું બોલકું હોય છે તો ઘણી વાર આંખો જ હૈયાની વાત સ્પષ્ટ કરી દેતી હોય છે. વન

.....

વૃક્ષોને ઓક્સિજનનું કેન્દ્ર માનવામાં આવે છે. આ બહુ જાણીતી અને માનીતી વાત છે. આમ છતાં, આજકાલ એક વાત પર્યાવરણવાદીઓથી લઈને સામાન્ય પ્રજાજનો વચ્ચે વિશેષ ચર્ચાઈ રહી છે કે ‘શું આપણાં વૃક્ષો દુનિયાને ગ્લોબલ વોર્મિંગથી બચાવી શકશે ખરા? ’

આ પ્રશ્નનો જવાબ તાર્કિક રીતે આપી શકાતો નથી. આમ જોઈએ તો ગ્લોબલ વોર્મિંગની સમસ્યા એક ખૂબ જ જટિલ અને ઈકોનોમિકલ સમસ્યા છે. આ સમસ્યાનો ઉકેલ બન્ને રીતે લાવવો પડશે એટલે કે, પર્યાવરણની દ્રષ્ટિએ અને વ્યવહારિક અર્થિક દ્રષ્ટિએ પણ...

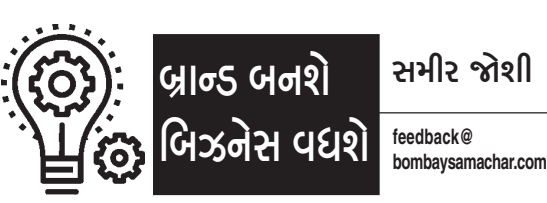
ગ્લોબલ વોર્મિંગ એટલે ‘વૈશ્વિક ઉષ્ણતા’... કાર્બન ડાયોક્સાઈડ વાયુને કારણે ધરતી પર ગરમાવો કમરાઃ વધનો રહે છે અને કારણે આપણા અસ્તિત્વ પર જોખમનાં વાદળ મંડરાઈ રહ્યાં છે. આવી ઉષ્ણતા વધવાનું કારણ આપણી ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ છે. એને કારણે તાપમાનમાં ૧.૩ થી ૧.૪ સેન્ટિગ્રેડ સુધીનો વધારો થયો છે. આટલું જ નહિ, ગ્લોબલ વોર્મિંગ દર વર્ષે વધી જ રહ્યું છે, જેનું મુખ્ય કારણ ત્રણ વાયુ /ગેસ છે, જેમકે, સીઓ૨, સીએચ૪ અને એન૨ઓ. આ ગેસનું અતિશય ઉત્સર્જન જ ગ્લોબલ વોર્મિંગ માટે સૌથી મોટું કારણ માનવામાં આવ્યું છે. આ ગેસની અધિકતમ માત્રા પૃથ્વીની સપાટીને સતત ગરમ રાખે છે અને આ ગેસ પાછા વાયુ મંડળમાં જઈ નથી શકતા. આને કારણે આબોહવામાં અસંતુલન થાય છે. આના હિસાબે હિમનદીઓનું પીગળવું સામાન્ય થઇ ગયું છે, સમુદ્રનું સ્તર વધ્યું છે અને હવામાનની આફતોની સંખ્યામાં ઝડપથી વધારો થયો છે.

વૈજ્ઞાનિકો – પર્યાવરણ શાસ્ત્રીઓનું માનવું છે કે, કુદરતી સંતુલન માટે વૃક્ષો મોટી ભૂમિકા ભજવે છે. ખાસ કરીને એ કારકારનાં વૃક્ષો કે જે વાતાવરણમાંથી કાર્બન ડાયોક્સાઇડ જેવા દૂષિત વાયુ શોષી પૃથ્વીને ઠંડી કરવાની મોટી ભૂમિકા ભજવે છે. જયારે વૃક્ષો કાર્બનડાયોક્સાઇડ શોષી લે છે, ત્યારે તે જ પ્રતિક્રિયામાં એ ઓક્સિજન પણ છોડે છે. આના પરથી ખ્યાલ આવે કે વૃક્ષો બન્ને રીતે ગ્લોબલ વોર્મિંગની સમસ્યા માટે લહે છે.

આ લડાઈમાં વૃક્ષો માત્ર શક્તિશાળી કુદરતી શાસ્ત્રો નથી, પરંતુ તે જીવનને ઊર્જા અને ઉત્સાહ પણ આપે છે. આ વૃક્ષોની પૂરતી સંભાળ લેવાય તો એ આપણને ગ્લોબલ વોર્મિંગથી સંપૂર્ણપણે મુક્ત કરી શકે છે.

ભારતમાં જ નહિં, પરંતુ આખી દુનિયામાં એવા પણ થોડાં વૃક્ષ છે કે જે ઓક્સિજનના કેન્દ્ર તરીકે ઓળખાય છે. આપણા દેશમાં પણ એવાં અમુક વૃક્ષ છે, જેમકે, પીપળો, વડ, લીમડો, વાંસ અને આંબા વગેરેને ઓક્સિજનનું કેન્દ્ર માનવામાં આવે છે. વિદેશમાં પણ યુકેલિપટસ, ઓક, પાઈન અને રેડવુડને પણ ઓક્સિજનનું કેન્દ્ર માનવામાં આવે છે. આમ

.....

આજે લાભ પાંચમના દિવસે મોટા કે નાના શહેરોને કે ગામનો વેપારી દિવાળીનો છેલ્લો ઉત્સવ મનાવી નવા જોમ અને નવા ઉત્સાહ સાથે કાલથી કામ પર લાગશે. એક સમય હતો કે આપણે મોટાં શહેરો, નાનાં શહેરો અને ગામડાઓમાં ફરક કરતા હતા. બ્રાન્ડની દૃષ્ટિએ નાનાં શહેરોને પણ ગામડામાં ગણાતા હતા. એ પણ સત્ય છે કે ૭૦% ભારત ગામડામાં રહે છે અને આથી ગ્રામીણ માર્કેટમાં FMCG કંપનીઓ માટે વધારે તક હોય છે પણ આજની તારીખે ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપમેન્ટ અને ટેકનોલોજીના સહારે બીજી ઘણી કેટેગરી ગ્રામીણ માર્કેટમાં પોતાને સ્થાપિત કરવા કમર કસી રહી છે. રોજબરોજના જીવનમાં વપરાતી ગૃહોપયોગી વસ્તુઓનું મોટાભાગે વેચાણ ગ્રામીણ માર્કેટને આભારી છે.

આજે આપણે વાત નાનાં કે મોટાં શહેરોની નહિ પણ કન્ઝ્યુમરના દૃષ્ટિકોણથી કરવાની છે. લોકોનું માનવું છે કે શહેરનો અને ગામડાનો કન્ઝયુમર અલગ છે. સાચી વાત છે, અમુક વાતોમાં, વિચારોમાં ફરક રહી શકે અને તે રહેશે. આમ છતાં, આજે આ અંતર દિવસે દિવસે ઓછું થતું જાય છે. ગ્રામીણ માર્કેટ આજે બધા વિસ્તારોમાં અર્બન માર્કેટની સમીપ આવી રહી છે, કારણ આજનો કન્ઝયુમર શહેર કે ગામડાનો નહિ પણ ભારતનો કન્ઝયુમર છે.

માર્કેટિંગમાં ખાસ ઇન્ડિયા – ભારત એમ બે પરિભાષા વપરાતી હોય છે અને આજે આપણે આ ભારતના કન્ઝયુમરની વાત કરવાની છે.

ભારતનો ભૌગોલિક વિસ્તાર ઘણો મોટો છે, અહીં પ્રાદેશિક ભાષાઓ અને તે પ્રમાણેની રહેણીકરણી છે. ગામના કન્ઝયુમર માટેની માન્યતા છે કે એ લોકો ઓછા ભાવના ઉત્પાદનો પસંદ કરે છે, ડિસ્ટ્રિબ્યુશનની મુશ્કેલી છે, એમના સુધી બ્રાન્ડનું કોમ્યુનિકેશન જોઈએ તે રીતે પહોંચતું નથી, વગેરે. જોકે, આજે આ બધી વાતો ગૌણ થતી જાય છે. આજે નવા પ્લોકેટ લોન્ચ થતા શહેર અને ગામનો કન્ઝયુમર તેને તે સમયે ખરીદી શકે છે. સ્માર્ટ ફોન અને ઇન્ટરનેટનો આ પ્રતાપ છે. D2C બ્રાન્ડ્સ અને ઓનલાઇન શોપિંગ આમાં મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો છે. એમણે ૯૭% જેટલા ભારતના પીનકોડ કવર કરી લીધા છે. આજે જ્યારે ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપ થઈ રહ્યું છે, મોબાઇલ ફોન્સ અને ઇન્ટરનેટ ઘરે ઘરે

પ્રેક્ષકોનો પ્રેમ-કલાકારનો કુબેરનો ખજાનો

રૂમ કિચનના ફ્લેટમાં શાંતાબહેન, એમના દીકરા – વહુ અને હું એમ ચાર જણ કેવી અગવડ અનુભવતા હતા એ મારો દીકરો જાણતો હતો અને સમજતો પણ હતો. મારે રાત્રે સૂવા પાડોશીના ફ્લેટમાં જવું પડતું હતું એ વાત પુત્રને કોરી ખાતી હશે. એટલે હું અમેરિકાથી પાછી ફરી એના થોડા દિવસો પછી દીકરો આવ્યો અને મને કહ્યું કે

‘આઈ, આ લોકોના રહેવાની અલગ વ્યવસ્થા મેં કરી નાખી છે. બહુ મોટું નહીં પણ સાદું ઘર છે.’ અને મા – દીકરો નવા ઘરમાં રહેવા જતા રહ્યા. હું ફ્લેટમાં મુક્તપણે ગોઠવાઈ ગઈ. એ રાત્રે મને બહુ સારી નીંદર આવી. પોતાના ઘરની માયા સ્ત્રીમાં અલગ જ પ્રકારની હોય છે.

ઘરમાં તો ગોઠવાઈ ગઈ, પણ અમેરિકાથી પાછા ફર્યા બાદ આટલા દિવસોમાં કોઈ નવું કામ નહોતું મળ્યું કે નહોતી કોઈ નાટક – સિરિયલ વિશે કોઈ સાથે વાતચીત થઈ. એટલે ઘરની સાફ સફાઈ અને ગોઠવણી પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું. બે ત્રણ મહિના નવરા બેસી રહેવું પડ્યું. અલબત્ત, એકલી રહેતી હતી, ઘર પણ નાનું હતું અને થોડા પૈસા હતા અને સૌથી મહત્વની વાત એ હતી કે દીકરો આર્થિક મુશ્કેલી ન પડવા દે એની કાળજી રાખતો હતો. એવામાં એક દિવસ લતેશ શાહનો ફોન આવ્યો.

‘મહેશ્વરીબહેન, હું ‘ચિત્કાર’ નાટક કરી રહ્યો છું અને એમાં તમારે એક રોલ કરવાનો છે.’

મારે તો કામની જરૂર હતી જ. એટલે આ ફોન તો મારા માટે આશીર્વાદ જેવો હતો. મેં એ રોલ સ્વીકારી લીધો અને નાટકના રિહર્સલ શરૂ થઈ ગયા. ‘ચિત્કાર’માં મુખ્ય ભૂમિકા સુજાતા મહેતાની હતી અને એની સાસુનો રોલ મારે કરવાનો હતો. ૧૯૮૩માં નાટક પ્રથમ વાર ઓપન થયું ત્યારે ‘પાગલ’ મહિલાના રોલમાં સુજાતાની અદાકારીની ચારેકોર પ્રશંસા થઈ હતી અને અન્ય નાટકોની ભજવણી સમયે એની ચર્ચા થતી હતી. સુજાતાએ રત્ના સોલંકી નામની મહિલાનું પાત્ર સાકાર કર્યું હતું અને નાટકની સ્ટોરી અનુસાર એની સાસુના રોલનું

.....

શું આ વૃક્ષો દુનિયાને ગ્લોબલ વોર્મિંગથી બચાવી શકશે?

જોઈએ તો આ બધાં વૃક્ષોની ખાસિયત એ છે કે, એ ઓક્સિજન તો આપે જ છે, પરંતુ ગ્રીન હાઉસ તરીકે ગેસને પણ શોષી લેવાની તકાત ધરાવે છે.

વૃક્ષોનાં વૈજ્ઞાનિક તથ્યો અનુસાર, એક સ્વચ્છ અને પરિપક્વ વૃક્ષ એક વર્ષમાં ૨૨ કિલોગ્રામ ઓક્સિજન ગેસ ઉત્પન્ન કરે છે. જયારે તે જ વૃક્ષ આખા વર્ષમાં ૨૧ થી ૩૦ કિલોગ્રામ સુધી કાર્બન ડાયોક્સાઇડ શોષે છે. એક એકરનું જંગલ વર્ષે લગભગ અઢી ટન કાર્બન ડાયોક્સાઇડને શોષે છે. આ આંકડોના આધારે એમ કહી શકાય કે, વૃક્ષો માત્ર શ્વાસ માટે જ નહિં, પરંતુ આબોહવાને સમતોલ રાખવા માટે પણ એટલું જ અનિવાર્ય છે.

જોકે, આપણે એ પણ કાળજીપૂર્વક સમજવાની જરૂર છે કે ઓક્સિજનના કેન્દ્ર ગણાતા આ વૃક્ષોની વાસ્તવમાં અવગણના કરીને આપણે ઘણીવાર ભૂલ કરીએ છીએ કે ગ્લોબલ વોર્મિંગથી બચાવા માટે અમુક પ્રકારનાં જ વૃક્ષો વાવવાં... વાસ્તવમાં તાપમાન ઓક્સિજન ઉત્પાદનથી ઘટતું નથી, પરંતુ જયારે વૃક્ષો કાર્બન ડાયોક્સાઇડ શોષી લે છે એનાથી ઘટે

.....

શહેર કે ગામડાનો નહીં...ભારતનો કન્ઝયુમર

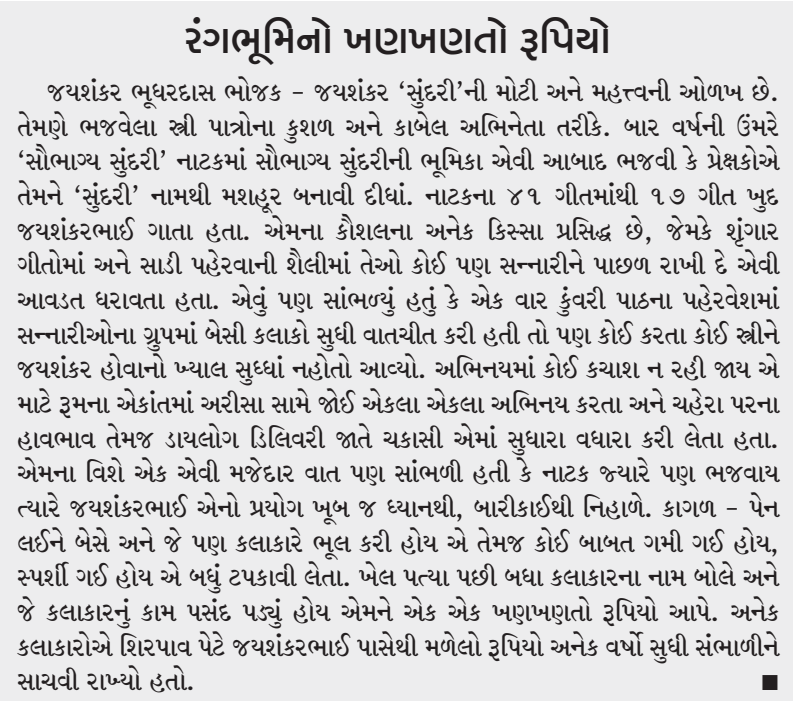
જોવા મળે છે, વીજળી પણ મોટા ભાગના ગામોમાં આવી ગઈ છે. આવા સમયે અર્બન અને ગ્રામીણ માર્કેટ વચ્ચેની ખાઈ ઓછી થઈ રહી છે. મોબાઇલ અને ઇન્ટરનેટ જે આજે મોટો ભાગ ભજવી રહ્યું છે તેમના જીવનમાં તે હજુ વધુ મહત્વનો ભાગ ભજવશે. આનો ઉપયોગ બ્રાન્ડ કરી રહી છે અને હજુ વધુ કરશે.

મોબાઇલ એક મહત્વનું માધ્યમ બની ગયું છે બ્રાન્ડ પ્રમોશન માટે. ઈ-કોમ પ્લેટફોર્મ ડિસ્ટ્રિબ્યુશનની પોટને પૂરી કરશે. ગ્રામીણ કન્ઝયુમર મીડિયા અને મોબાઇલના સહારે દેશ-વિદેશની નજીક આવી રહ્યો છે, તે સાચી અને મોટી બ્રાન્ડની પરખ કરી શકે છે. બ્રાન્ડની કિંમત તે તેના જીવનમાં અનુભવી રહ્યો છે.

પણ મહત્ત્વ હતું, કારણ કે સાસુના વર્તનને કારણે જ સુજાતાએ માનસિક સંતુલન ગુમાવ્યું હતું. રિવાઇવ કરેલા આ નાટકનો અલગ જ વિષય હોવા છતાં એને જબરદસ્ત સફળતા મળી હતી. ઘણા શો થયા પછી નાટક બંધ થયું. હું કામ વગર બેઠી હતી ત્યાં ફરી લતેશનો જ ફોન આવ્યો. ‘મહેશ્વરીબહેન, આપણે ‘ચિત્કાર’ના શો માટે અમેરિકા જવાનું છે. તૈયારી કરી લો.’

ના પાડવાનો સવાલ જ નહોતો. નાટકમાં થોડી કાપકૂપ સાથે અમે રિહર્સલ શરૂ કરી દીધાં. વિઝા માટેની દોડધામ શરૂ થઈ. સદનસીબે ગઈ ટૂર જેવી કોઈ સમસ્યા આડી ન આવી અને અમને વિઝા મળી ગયા. બે મહિના માટે અમારો કાફલો ઉપજ્યો અમેરિકા જવા. વિદેશ પ્રવાસમાં બુક થયેલા શો જ કરવાના હોય એટલે બીજી કોઈ ચિંતા હોય નહીં. પ્રવાસ પતાવી હું મુંબઈ હજી પાછી ફરી હતી ત્યાં બીજા કે ત્રીજા દિવસે જ ફોન આવ્યો. ‘હેલો, રસિક દવે બોલું છું.’

રસિક દવે સાથે નાટક કરવાનો અગાઉનો અનુભવ સારો રહ્યો હતો. એટલે મેં કહ્યું બોલ ભાઈ અને તેણે કહ્યું કે ‘મહેશ્વરીબહેન, હું જાણું છું કે તમે હમણાં જ અમેરિકાથી પાછાં ફર્યા છો. થાક પણ નહીં હીતયોં હોય. એક સમસ્યા ઊભી થઈ છે. હું ‘પરણ્યા એટલે ખ્યારા લાડી’ નાટક કરી રહ્યો છું. આઠેક દિવસ પછી નાટક ઓપન થવાનું છે. જેની સાથે રિહર્સલ કરી રહ્યા છીએ એ કલાકાર સાથે મજા નથી આવતી. એ રોલ તમારે કરવાનો છે. ના નહીં પાડતો, નહીં પાડો એની ખાતરી છે.’ મેં હા પાડી દીધી અને એના રિહર્સલ શરૂ થઈ ગયા. ■

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

છે... જમીનનો ભેજ જાળવીને એ તાપમાન ઘટાડે છે. તેથી વિશ્વના દરેક અલગ અલગ ઇકોલોજિકલ ક્ષેત્રોમાં વિવિધ પ્રકારનાં વૃક્ષોની જરૂર છે. ઉદાહરણ તરીકે, રાજસ્થાનના પ્રાદેશિક વિસ્તારોમાં પીપળા, વડ અને લીમડાનાં વૃક્ષો વાવવાથી આ પ્રદેશના લોકવિય ખેજરી અને બબુલના વૃક્ષો વાવવા જેટલા ફાયદા નહિં મળે.

આવી જ રીતે જો દરિયાકાંઠાના વિસ્તારોમાં સમુદ્રી તાપમાન અને તોફાનોથી માણસોની રક્ષા કરે છે તેને મેંગ્રોવ કહે છે. આવી જ રીતે પહાડી ક્ષેત્રોમાં જો પાઇન અને દેવદારનાં વૃક્ષોની જગ્યાએ આપણે આંબા, બરગદ અને પીપળાના વૃક્ષો મોટા પાયે લગાડીએ તો આ વૃક્ષો ગમે તેટલા પણ વધે, પણ એ પાઈન અને દેવદારની જેમ પહાડી જગ્યાની માટીમાં મજબૂતી નહીં આપી શકે કે ન તો કુદરતી ધોવાણ રોકી શકે.

કહેવાનો અર્થ એ નથી કે પર્યાવરણને વિનાશથી બચાવવા માટે આપણને ફક્ત એવા વૃક્ષોની જરૂર છે જે વધારે ઓક્સિજન આપે છે પણ એવાં વૃક્ષોની પણ જરૂર છે જે વિવિધ કારણોસર વિવિધ વિસ્તારો માટે વધુ મહત્ત્વપૂર્ણ છે. ■

.....

.....

.....

.....

.....

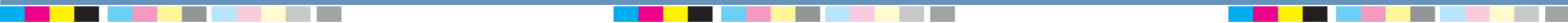
OTT પર બંને કન્ઝયુમર સમાન કન્ટેન્ટ જોવે છે. દુનિયામાં શું ચાલી રહ્યું છે તે તેમને ખબર છે. આથી આકાંક્ષાઓ આજે બધાની સરખી છે. આ કારણે એમની બ્રાન્ડની પસંદગી પણ સમાન થઇ રહી છે. આવા સમયે બ્રાન્ડ માટે મોટા પડકારો છે. પહેલા તેમને હતું કે જે પિરસીશું તે વેચાય જશે. આજે તેમ નહિ થાય, ઉત્પાદન હોય કે પછી કોમ્યુનિકેશન, સ્થાનિક લોકોને ધ્યાનમાં રાખી બનાવવું પડશે. ઉદાહરણ તરીકે : એક જ બ્રાન્ડ એમ્બેસેડરથી કામ નહિ ચાલે. એક જ બ્રાન્ડે વિવિધ એમ્બેસેડર લેવા પડશે, સાઉથ માટે અલગ, નોર્થ માટે અલગ, ઈસ્ટ માટે અલગ, ઈત્યાદિ... પહેલા એક એનાવી તેનું વિવિધ ભાષામાં ભાષાંતર થતું, તે હવે નહિ ચાલે. આજે કન્ઝયુમર જ્યાંનો છે તેની ભાષામાં, તેને અનુસાર બનાવવું પડશે. આજે વિવિધ રાજ્યમાં માછકો ઈન્ફ્લુએન્સર ઉપલબ્ધ છે.

કન્ઝયુમરની આકાંક્ષાઓ બદલાતી નથી તે ફક્ત જુદા જુદા આકાર લે છે. ઉદેશ્ય એ જ રહે છે, પરંતુ અભિવ્યક્તિ બદલાય છે. એક કન્ઝયુમર માટે, પ્રગતિ શહેરમાં ચાર બેડરૂમનું એપાર્ટમેન્ટ હોઈ શકે છે; બીજા

માટે, તે નાના શહેરમાં મોટા આંગણ સાથેનો બંગલો હોઈ શકે છે. એક બજારમાં, નાની ગાડીની માલિકી સફળતાનો માપદંડ હોઈ શકે છે, જ્યારે બીજામાં, એક વૈભવી કાર હોઈ શકે છે. સ્વાન સાર્વત્રિક છે: આગળ વધવાનું, પોતાના પરિવાર માટે વધુ સારું જીવન બનાવવાનું.

આ તે ભારત છે જે આપણે દરરોજ જોઈએ છીએ: મહત્વાકાંક્ષી, બ્રાન્ડ-જાગૃત, ડિજિટલી સમજદાર, અને કોઈ પણ સંજોગોમાં મહત્વાકાંક્ષી. પ્રાદેશિક ભારત કોઈ બાજુનું બજાર નથી, તે વિકાસનું એન્જિન છે જ્યાં સંસ્કૃતિ, વપરાશ અને મહત્વાકાંક્ષાના નિયમોને ફરીથી લખી રહ્યા છે.

આજના કન્ઝયુમર્સ બાજુ પર ઊભા નથી એ લોકો રમત ચલાવી રહ્યા છે અને પોતાની શરતો પર...જે બ્રાન્ડ્સ જૂના સ્ટેરિયોટાઇપ્સને વળગી રહે છે એ નિશાન ચૂકી જશે, પરંતુ જે લોકો ઊંડાણપૂર્વક સાંસ્કૃતિક સૂક્ષ્મતાને સ્વીકારે છે અને પ્રમાણિકતા સાથે દેખાય છે એ ફક્ત બજારમાં પ્રવેશ કરશે નહીં, એ ખુદ તેના માલિક બનશે. ■

જૂઠ્ઠા પાર્થ **feedback@bombaysamachar.com**

એકલાં ઊગવું, રહેવું, એકલાં આથમી જવું: સ્નેહથી છલકાતા આ સંસારે એમ શે થયું?

નંદાલાલ દલપતરામ કવિ.

વર્ષાબહેન પચાસ પંચાવનની આસપાસ, એકવડો બાંધો, લાંબો ચોટલો, હંમેશાં ઈચ્છી ટાઈટ વસ્ત્રોમાં સજ્જ. ઘર સુઘડ ને સ્વચ્છ. જોકે ઘર બગાડવાવાળું કોઈ હતું પણ નહીં ને. પતિ રિટાયર બેંક ઓફિસર, દીકરી પરણાવી દીધી’તી, દીકરાનાં લગ્ન બાકી. એ પોતાનાં નવા ધંધામાં મગ્ન. વર્ષાબહેન દરરોજ સાંજ પહે કોઈને શોધીને પોતાનો બળાપો કાઢતાં. કહેતાં કે આ રાત પહેને એટલે ઘર ખાવા દોડે છે. ઊંધ આવવાનું નામ જ નથી લેતી. કેટેકટલાય ઉપચારો કરી જોયા, કંઈ ફેર નથી પડતો. પહેલ વહેલું આવું ત્યારે લાગ્યુ હતું જ્યારે નજીકનાં સગાનાં મૃત્યુનાં સમાચાર અચાનક આવ્યા હતાં. આઘાત નહોતો લાગ્યો, પણ એમના વિચારો કેટલાય દિવસો સુધી આવતાં રહ્યા હતાં. દિવસે તો કામમાં મન

ભારત દેશમાં વિવિધ સરોવરોમાં શિયાળા દરમ્યાન વિવિધ પક્ષીઓનો મેળાવડો જામે છે અને યાયાવર પક્ષીઓ પોતાનું નિવાસ સ્થાન બનાવે છે. સેન્ટ્રલ એશિયન ફલાય વે એટલે કે પંખીઓનાં વિવિધ હાઈવેમાંના એક હાઈવેનો ઉપયોગ કરીને તેઓ છેક સાઈબીરિયન પ્રાંતમાંથી ભારત દેશ આવે છે અને સુરક્ષિત શિયાળો પસાર કરીને ફરીથી પ્રવાસી માફક જ પોતાનાં વતનમાં પરત ઉડ્યન ભરે છે. કુદરતે તેઓને વિશિષ્ટ દિશા ઓળખની શક્તિ આપી છે કે તેઓ પોતાના માર્ગને વળગી રહે છે અને જે તે સ્થાન પર દર વર્ષે અચૂકપણે હાજરી નોંધાવે જ છે. ઈરાન ખાતે આવેલ રામસર શહેરમાં થયેલા પ્રવાસી પંખીઓનાં સંરક્ષણ માટેનાં ૧૯૭૧માં થયેલ કન્વેન્શન મુજબની ધારાધોરણો ધરાવતા કુદરતી કે કૃત્રિમ જળાશયોના સમૂહને રામસર સાઈટ તરીકે જાહેર કરીને આંતરરાષ્ટ્રીય મહત્વ આપવામાં આવે છે અને પંખીઓ માટે તેની જાળવણી કરવામાં આવે છે. આશરે ૧૩૦ કરતાં વધુ પ્રજાતિનાં યાયાવર પક્ષીઓને સાચવી શકે અને વિવિધ જાતનાં છોડ તથા કુદરતી વાતાવરણ પૂરું પાડે તેવા વિસ્તારને રામસર સાઈટમાં આવરી લેવામાં આવે છે. દુનિયાભરમાં વિવિધ સ્થળે જ્યાં જ્યાં પંખીઓ પસાર થતા હોય, રોકાતા હોય કે બ્રીડિંગ કરતા હોય એવી રામસર સાઈટ જાહેર કરાઈ છે અને ભારત દેશમાં આવી ૪૮ રામસર સાઇટ્સ આવેલી છે. ગુજરાતમાં જ આવી ૪ રામસર સાઈટ છે.

એકાદ વર્ષ પહેલા જામનગર ખાતે આવેલ ખીજડિયા પક્ષી અભ્યારણ્યને રામસર સાઈટ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું છે. એ આગાઉ અમદાવાદ નજીક આવેલા થોળ પક્ષી અભ્યારણ્ય અને વડોદરા નજીક આવેલ વઢવાણ પક્ષી અભ્યારણ્યને પણ રામસર સાઈટ તરીકે જાહેર કરવામાં આવેલ જે પક્ષી પ્રેમીઓ માટે હરખની ઘડી કહી શકાય. આ પહેલા માત્ર નળ સરોવર પક્ષી અભ્યારણ્ય જ રામસર સાઈટ હતી પણ ગુજરાતનાં વિશાળ સમુદ્ર કિનારા, ખુલ્લા ઘાસનાં મેદાનો અને વિશાળ મીઠાં પાણીનાં સરોવરો યાયાવર પક્ષીઓને મુક્ત વાતાવરણ અને સુરક્ષિત જીવન પૂરું પાડે છે એ જ કારણોને લઈને વિશ્વભરનાં પક્ષીઓ ગુજરાતના મહેમાન બને છે. ખૂબ જ દુર્લભ કહી શકાય તેવાં પક્ષીઓ પણ ગુજરાતને પોતાનું ઘર બનાવે છે. ગુજરાતમાં આવેલ વિવિધ રામસર સાઇટ્સ વિષે ચર્ચા કરીશું.

જામનગર નજીક આવેલ ખીજડિયા પક્ષી અભ્યારણ્ય યાયાવર પક્ષીઓ માટે ખૂબ જ માનીતું સ્થળ છે. અહીં એક તરફ મીઠા વરસાદી પાણીનાં સંગ્રહથી બનતું નાનાં નાનાં તળાવોનું વિશાળ સરોવર અને માટીનાં પાળાથી અલગ પડતું ખારા પાણીનું વિશાળ જળ પ્લવિત ક્ષેત્ર છે. અહીં આશરે ૩૦૦ કરતાં પણ વધુ પક્ષીઓની વિવિધ જાતો દેખાઈ છે. જામનગરથી માત્ર ૧૨ કિમીનાં અંતરે આવેલ આ સ્થળ પર પક્ષી અભ્યાસુ લોકો પણ વિશ્વભરમાંથી શિયાળો આવતા જ દેખા દે છે. કચ્છના અખાતના દક્ષિણ કિનારે આવેલ હોય આ વિસ્તાર પક્ષીઓ માટે ખૂબ જ સરળ માર્ગરેશન પોઇન્ટ છે, ઈરાન-અફઘાનિસ્તાન, પાકિસ્તાન, મોંગોલિયા, રશિયા જેવા પ્રાંતના પક્ષીઓ અહીં મીઠાં પાણીનાં સરોવરોમાં પોતાનું આશ્રયસ્થાન બનાવે છે. ૧૯૮૪માં પક્ષીવિદ ડો. સલીમ અલીએ અહીં એક જ દિવસના સમયમાં ૧૦૪ જાતનાં પક્ષીઓને ઓળખી બતાવ્યા હતા. દર વર્ષે અહીં જલહંસ એટલે કે ઇન્ડિયન સ્કિમર આવે છે. તાજેતરમાં અહીં વર્ષો પછી મ્યુટ સ્વાન મહેમાન બન્યો જેણે જામનગરને વૈશ્વિક ફલક પર મૂકી દીધું. પ્રવાસ આપણે કરી જાણીએ છીએ પણ પક્ષીઓથી મોટું કોઈ પ્રવાસી જીવ નથી. આપણે માત્ર વિવિધ વિશ્વને જોવા અને માણવા માટે પ્રવાસ કરીએ છીએ પણ પક્ષીઓ તો પોતાનાં જીવનને

.....

ગણતરીની સેકન્ડમાં મેસેજથી લઈને મની સુધી બધું જ ટ્રાંસફર થઈ જાય છે. જમાનો ડિજિટલની સાથે ઈન્ટરનેટની એ સ્પીડનો છે જેની કોઈ એ કલ્પના પણ કરી ન હતી. મેસેજિંગ એપ્લિકેશનમાં સમયાંતરે ઘણાબધા ફેરફાર થયા, જેમાં વીડિયો કોલ ફિયર્સની સાથે હવે એકશન રિ-એકશન સુધી અને સ્ટેટસથી લઈને સેમસર્ચ સુધી બધું જ એક જ એપ્લિકેશનથી પ્રાપ્ય છે. ગ્રૂપથી લઈ ચેનલ અને કોમ્યુનિટી સુધી દરેક તબક્કે જે ફેરફાર આવ્યા એની નોંધ દુનિયાએ લીધી. વોટ્સએપને સમાંતર ઘણીબધી એપ્લિકેશન આવી પણ એમાંથી કેટલી ચાલી એ ચર્ચાનો વિષય છે. વીયેટ ચાઈનાએ લોંગ કરેલી, આઈએમએ પણ ચીનથી આવી હતી. ભારતના જૂના અને ખાસ મિત્ર રશિયામાં તૈયાર થઈ હતી ટેલિગ્રામ એપ્લિકેશન.

ખરેખર તો ટેલિગ્રામ લખીને ગૂગલ સર્ચ કરવામાં આવે તો જૂના જમાનાનું ટેલિગ્રામ કેવું હતું એ મળી આવે. પવેલ અને નિકોલાઈ ડુરોવ નામના બે મિત્રએ માત્ર ફન માટે તૈયાર કરેલી એપ્લિકેશન આટલા મોટા ફલક પર સર્વસ્વીકૃત બનશે એવી એમને તો ઠીક, કોઈને પણ કલ્પના ન હતી.

રશિયામાં એક લાંબા સમય સુધી પોપ્યુલર બનેલા ‘વિકોન્ટેક’ એટલે કે ‘વીકે’ નામના સોશ્વલ મીડિયા પ્લેટફોર્મે ધૂમ મચાવી દીધી હતી. પ્રાયવસી અને સિક્યુરિટીની દ્રષ્ટિએ એપ્લિકેશન એટલી સુરક્ષિત હતી કે લોકો ઊલ કરતા ખચકાતા ન હતા. વર્ષ ૨૦૧૩માં રશિયાના એક નાનકડા શહેરમાં આ બન્ને ભાઈને વિચાર આવ્યો કે જે સિક્યોરિટી સોશ્વલ મીડિયા પર એ એને મેસેજિંગ સેક્ટરમાં કેવી રીતે મૂકી શકાય. જો કોઈ વ્યક્તિ એની પ્રીમિયમ એપ્લિકેશન ડાઉનલોડ કરે તો એના ફીયર્સ કેવી રીતે, વધુ સાચી રીતે આપી શકાય. બસ, અહીંથી શરૂ થઈ મેસેજિંગ એપ્લિકેશન ટેલિગ્રામની જન્મચાત્રા.

એક જ વર્ષમાં એપ્લિકેશનની સફળતા ટેકનોલોજીનું આકાશ આંબી ગઈ. લંડન, દુબઈ, દોહા, કતારથી લઈને છેક સાઉથ અમેરિકા સુધી એના ડંકા વાગ્યા. પછી વોટ્સએપ ટેકનોલોજીએ એના ફીયર્સ અપેડેટ રાતોરાત કરતા એપ્લિકેશન એટલી અમેરિકામાં ચાલી નહીં. આજે વોટ્સએપ એપ્લિકેશન પાસે જે ફીયર્સ છે એ જ ટેલિગ્રામમાં છે, પણ નવી વાત એ છે કે, વોટ્સએપમાં કોઈ મેસેજ ડિલિટ ફોર ઓલ કરવામાં આવે તો એ ગ્રેડ દેખાય છે. ટેલિગ્રામ પર એવું થતું નથી.

ગ્રૂપની વાત કરવામાં આવે તો વોટ્સએપ પર ગ્રૂપ એડમિનનો કોન્ટેટ જોઈ શકાય છે.

તમને એકલા રહેવું ગમે...?

પરોવાય, પણ રાત્રે? રાત્રે તો મન અને સમય બંનેનાં માલિક આપણે પોતે. કરવું પણ શું? કહેવું કોને?

બીજા કિસ્સામાં એકવાર કાર્તિકનાં પરિવારનાં બધા સભ્યો ત્રણ દિવસ માટે બહારગામ ગયા હતાં. નોકરીનાં કારણે એ ના જઈ શક્યો. આ પહેલાં કાર્તિક ક્યાંકેય એકલો નહોતો રહ્યો. આ વખતે એને એમ કે એ કોઈ ભાઈબંધને ઘેર બોલાવી લેશે તો કંપની રહેશે અને આ બહાને ભાઈબંધ સાથે સમય વિતાવી શકાશે. પણ થયું એવું કે છેલ્લી ઘડીએ ભાઈબંધ ના આવી શક્યો. કાર્તિકની ખરી ચિંતા હવે શરૂ થઈ. એકલા સમય કેવી રીતે વિતાવવો એ સમજ નહોતી પડી રહી. ટીવી અને મોબાઈલમાં મન નહોતું લાગતું.

છેવટે એ સૂવા ગયો. ઘરમાં પોતે એકલો છે એ વિચાર એના માટે અસહ્ય હતો. હંમેશાં બધાની સાથે રહેવા ટેવાયેલા કાર્તિકને બેચેની થવા લાગી. કપડાં બદલી સોસાયટીના નાકે ચાની લારી પર જઈ એણે યા પીધી, અજાણ્યા લોકો સાથે થોડી વાતો કરી પછી મન શાંત થયું, નબળી ક્ષણ નીકળી

ગઈ અને કાર્તિક સ્વસ્થ થઈ ઘેર જઈ સૂઈ ગયો.

કવિશ્રી ગોરાંગ ઠાકર લખે છે :

‘એકલાં આલ્યાં જવાનાં એકલાં, પણ અહીં ક્યાં એકલાં જીવાય છે?’

જનમથી મરણ સુધીની જીવનચાત્રામાં આપણે સૌ કેટલા બધા લોકોની વચ્ચે ઘેરાયેલા રહીએ છીએ. માણસો નહીં તો ટીવી, ટીવી નહીં તો લેપટોપ કે મોબાઈલ જેવાં કોઈ ને કોઈ બાહ્ય પરિબળો આપણને શારીરિક અને માનસિક રીતે વ્યસ્ત રાખે. જ્યારે પણ આવાં કોઈ બાહ્ય પરિબળો આપણી આસપાસ નથી હોતા ત્યારે આપણું મન શાંત પડવાને બદલે આપણે કોઈ પણ પ્રવૃત્તિ શોધવામાં વ્યસ્ત થઈ જઈએ છીએ. એકલા હોઈએ ત્યારે શું કરવું,

ખીજડિયા પક્ષી અભયારણ્ય: પ્રવાસી પંખીઓનું સ્વર્ગ સમું નિવાસસ્થાન

ટકાવી રાખવાનાં સંઘર્ષનાં ભાગ રૂપે પ્રવાસ કરે છે. કેટલાંક પક્ષીઓ સાઇબીરિયા પ્રાંતમાંથી, તો કેટલાક રશિયાની ઓબ નદીનાં ડંડા વિસ્તારમાંથી, કેટલાંક જાપાન વિસ્તારમાંથી તો કેટલાક હિમાલયનાં અતિ ઠંડાગાર સરોવરોમાંથી પોતાનાં બચ્ચાઓને લઈને ખૂબ જ ઊંચી અને લાંબી મુસાફરી માટે ઉડાન ભરીને ગુજરાતનાં અલગ અલગ સરોવરોને સંઘર્ષના ભાગ રૂપે જીવનનો થોડા સમય માટે હિસ્સો બનાવે છે. ખીજડિયામાં હિમાલયનાં માનસરોવરથી રાજહંસોનું ટોળું, હિમાલયનાં સો-મોરીરીથી ભગવી સુરખાબ, આફ્રિકા અને સિંધ પ્રાંતમાંથી હંજોનું ટોળું, મધ્ય એશિયાનાં વિસ્તારોમાંથી ગુલાબી પેણ, સિંધ પ્રાંતમાંથી શિકારી પક્ષીઓ વગેરે અહીંયા ગમતું અને સુરક્ષિત વિશ્વ મેળવી લે છે. અહીં ગુલાબી પેણનો હજારોનો સમૂહ, નાના અને મોટા હંજોનો સમૂહ, વિવિધ બતક, સમુદ્રી પક્ષીઓ ખીજડિયાને શિયાળામાં ગુંજતું કરી મૂકે છે. જામનગરનાં ખીજડિયાનાં અફાટ સૌંદર્યમાં મહાલતા મોટા અને નાનાં હંજ જ્યારે છીછરા પાણીમાં સમૂહમાં ખોરાક શોધતાં હોય ત્યારે ક્ષિતિજ પર સફેદ આકાર સ્પષ્ટ દેખાય પણ જ્યારે આકાશને આંબવા ઉડાણ ભરે કે આખું આકાશ ગુલાબી રંગે રંગાઈ જાય. ગુજરાતનું રાજ્ય પક્ષી આમ મુક્તપણે વિહરતું હોય ત્યારે એને જોયા જ કરવાનું મન થાય, એકીટશે.

કુદરતનાં માહોલમાં રત થઇ જવાય એવા ડલ રંગોનાં કપડાં જેવા કે ઓલિવ ગ્રીન વગેરે પહેરીને પક્ષી દર્શનનો લાભ લઇ શકાય. ખીજડિયા સરોવરને સંપૂર્ણ પણે શાંતિથી જોવા માટે સવારના છ વાગ્યાથી લઈને સૂર્યાસ્ત સુધીનો સમય જોઈશે જ. અહીં એક વોચ ટાવર છે જેના પરથી પાણીમાં દૂર સુધી મહાલતાં પક્ષીઓની કરતબને શાંતિથી નિહાળી શકાય છે. અહીંના મુખ્ય ચેક લિસ્ટમાં રેડ ક્રેસ્ટેડ પોચાર્ડ, હેરિયર્સ, પાણીમાં

શું વિચારવું એ સમજ નથી પડતી કેમ કે આપણે એકલા પડતાં શીખ્યા નથી- પોતાનાં માટે જીવતાં શીખ્યા નથી. જાણતા- અજાણતા, પોતાના સુધી પહોંચાડતી બધી લાઈનો વ્યસ્ત રાખી છે અને કદાચ સારા વિચારો કરવા માટે મન જરા ઓછું ટેવાયેલું ને કેળવાયેલું હોય છે.

કામમાં મન પરોવાય એટલે ફક્ત વિચારથી મન દૂર થાય છે, વિચાર તો હજીએ છે જ...જ્યાં હતો ત્યાં ને ત્યાં જ. જેવું મન નવરું પેડે કે તરત જ વિચારો પાછા એને ઘેરી વળે છે. ખાસ કરીને રાત્રે કેમકે હોશિયાર મન જાણે છે કે હવે ડિસ્ટર્બ કરનાર કોઈ નથી! અને કદાચ એટલે જ દિનચર્યાથી લઈને ભૂત અને ભવિષ્ય બધાં વિષે વિચારતાં વિચારતાં અડધી અરે કોઈ વાર તો આખી રાત નીકળી જાય છે ને ધીરે ધીરે તે આદતમાં ફેરવાય છે. અને આપણે આ બધું જ જાણવા છતાં વિચારોને તાબે થઈ જઈએ છીએ એમ સ્વીકારીને કે આમાં કંઈ કરી શકાશે નહીં. ડોક્ટર પાસે જઈએ તો ઊંઘની ગોળીઓ આપશે, એમ તો કોઈ દવાની આદત થોડી પડાય?

મને હંમેશાં મનમાં પ્રશ્ન થાય છે કે જો આપણને કોઈ ફક્ત બે કલાક સાવ એકલા એક ઓરડામાં રહેવાનું કહે તો શું આપણે રહી શકીએ? આપણે પોતાની જાતનો સામનો કરી શકીએ? શું આપણામાં એટલી ધીરજ કે સમજ શક્તિ છે ખરી? અહીં વાત એકલા રહેવાની છે એકલપટ્ટા થવાની નહીં, પણ પોતાની જાત સાથે, પોતાનાં મન સાથે સુમેળ સાધવાની વાત છે. મનનાં પડ એક પછી એક ખોલી તેનાં મૂળ સુધી પહોંચવાની વાત છે. સારા-નબળા પાસા બિરદાવવાની વાત છે. જાતને ક્યાં પંખાળવી ને ક્યાં ઠપકારવી તે સમજ કેળવવાની વાત છે. મનુષ્ય પોતાની જાતથી, પોતાના સ્વભાવથી હારતો જોવા મળે છે. માટે જ સ્વયંની ઓળખ અને સ્વયંનો સ્વીકાર એ જીવનનાં ઘણા પ્રશ્નોનું સમાધાન આપમેળે જ કરાવી દેતું હોય છે માટે જ જાત સાથે સમય વિતાવવો, પોતાની સાથે જ પ્રેમમાં પડવું એ કોઈ અકસીર ઊંલાજથી ઊતરતું નથી.

નવા વર્ષમાં નવી શરૂઆત આપણે આ રીતે ન કરી શકીએ?

બોલો, તમે શું કહો છો?

■

શિકાર કરતી લિટલ ગ્રેબ, તળાવ વચ્ચે લાકડાં પર બેસેલું સ્નેકબર્ડ ડાર્ટર, બોઇંગ વિમાનની જેમ પાણી પર ઉતરાણ કરતા પેલીકન્સ, પાણીમાં ચાંચ ડુબાડીને કોઈ તરતી રતીમર માફક ટોળામાં ખોરાક શોધતા ફ્લેમિંગ્ગોઝ, ઊંચે આકાશમાંથી પાણીમાં છલાંગ લગાવીને એક જ ઝાટકે માછલી પકડીને ઊડતું ઓરપ્રે, સફેદ રૂ જેવું મુલાયમ કોટન પીઝમી ગૂઝ, ઊડતા વૅંત જ સિસોટી મારતું લેસર વિસલિંગ ડક વગેરે વિવિધતમ સુંદર પક્ષીઓ અહીં માત્ર થોડા જ કલાકોમાં જોઈ શકાય. પંદરમી ઓક્ટોબરથી લઈને છેક ફેબ્રુઆરી મહિનાના અંત સુધી અહીં વિવિધ પક્ષીઓ જોઈ શકાય છે.

ખીજડિયા બે ભાગમાં વહેચાયેલું છે જેમાં એક વિસ્તારમાં સૂકાં ઘાસિયાં મેદાનો અને માનવ સર્જિત માટીનાં પાળાથી બનેલા નાના સરોવરોનો સમૂહ છે એટલે અહીં સાઈબીરિયન સ્ટોનચેટ, વિવિધ જાતના લાકા જેવા નાનાં પક્ષીઓ આવે છે અને શિકાર માટે બાજ, શકરો, ગરુડ વગેરે આવે છે. કુદરતની આહાર શુખલાં સરળ રીતે જળવાઈ રહે એવી રચના અહીંના માનવસર્જિત સરોવરોમાં કુદરતી રીતે જ નિર્માણ પામી છે પરિણામે આજે જામનગરને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે નામના ધરાવતી રામસર સાઈટ મળી છે અને પંખીઓને વધારે સુરક્ષિત સ્થાન મળ્યું છે. ખીજડિયાનાં બીજા ભાગમાં વરસાદી પાણીનાં સંગ્રહથી બનતા સરોવરોનો સમૂહ છે જ્યાં પાણીમાં વસતા વિવિધ પક્ષીઓની કરતબો નિહાળવા માટેની શ્રેષ્ઠ જગ્યા છે. સાંજના સમયે અહીં બેસીને સરસ રીતે પક્ષી નિરીક્ષણ કરી શકાય છે. અહીં જંગલી બિલ્લીઓ પણ અલગ જ અંદાજમાં જોવા મળે છે. બીજા ભાગમાં ગાડી લઈને જઈ શકાય છે. પહેલા ભાગમાં ચાલતા જ પક્ષી નિરીક્ષણ કરી શકાય છે. પહેલાં ભાગમાં જવાનો શ્રેષ્ઠ સમય વહેલી સવારનો જ છે જ્યારે સાંજનાં સમયે બીજા ભાગમાં પક્ષી નિરીક્ષણ કરી શકાય છે. અહીં બુર્કીંગ વિન્ડો પરથી સરળ રીતે ટિકિટ મેળવીને અભ્યારણ્યની મુલાકાત લઇ શકાય છે. સાથે દૂરબીન હશે તો સોને પે સુહાગા. વનવિભાગને વિનંતી કરવાથી અહીં દૂરબીન પણ મેળવી શકાય છે. પક્ષી નિરીક્ષણ સમયે વિવિધરંગી કપડાં ના પહેરતા જંગલનાં વાતાવરણને અનુરૂપ પોશાક પહેરવો હિતાવહ છે. કોઈ પણ જાતની અકુદરતી સુગંધ કે પરફ્યુમ પણ પક્ષીઓની વર્તણુકને ખલેલ પહોંચાડે છે માટે અમુક બાબતોમાં સજાગ બનીને બાળકો સાથે પક્ષી નિરીક્ષણ કરીએ અને બાળકોને પણ નિસર્ગ સાથે મહાલવાની આદત પાડીએ તો રામસરની સિદ્ધિ જરૂર સાર્થક ગણાશે. બાળકોને નેશનલ જ્યોગ્રાફિક ચેનલનો અદ્દલ સાચો અનુભવ પ્રકૃતિ વિશ્વમાં વિહરીને જ આપી શકાય. અહીં તેઓ દેશમાં આવતા વિદેશી મહેમાનોથી માહિતગાર થશે અને વન્યસૃષ્ટિ તથા પ્રકૃતિ પ્રત્યે સંવેદના આપોઆપ જાગશે. માત્ર બાળકો જ નહિ પણ મોટેરાઓ પણ પક્ષી દર્શનનો શોખ આ રીતે જ કેળવી શકે છે.

પક્ષીઓનાં મુક્ત વિશ્વમાં એક વાર રૂબડી લગાવ્યા પછી આ વિશ્વને જાણવાની જિજ્ઞાસા આપોઆપ સહુને પક્ષી અભ્યારણ્ય ક્ષેત્રોમાં ખેંચી જશે જ.

સામાન્ય રીતે આપણે ૬ થા દ્રષ્ટિ દાખતનારા લોકો છીએ પણ અજાણતા આપણે પક્ષીઓ સાથે અન્યાય કરી બેસીએ છીએ. યાયાવર પક્ષીઓની શારીરિક રચના અને પાચનતંત્ર તેમને લાંબું ઉડવા માટે પૂરતી તાકાત આપે એવી હોય છે અને તેઓનો ખોરાક પણ એ રીતે જ હોય છે. સામાન્ય રીતે તેઓ માંસાહાર કે માછલીઓ પર નભતા હોય છે પણ આપણે તેઓને આપણો ખોરાક જેવા કે ગાંઠીયા વગેરે આપીને તેઓનું પાચનતંત્ર ખોરવી મૂકીએ છીએ અને તેઓની મૂળ આહાર પદ્ધતિથી એમને વિખૂટા પાડી મૂકીએ છીએ. જરાક સજાગ અને સંવેદનશીલ બનીએ તો આ નિર્દોષ અને સુંદર મહેમાનોને આપણે હંમેશાં મહાલતા જોઈ શકીશું.

.....

ટેલિગ્રામ: મેસેજ જ નહીં, કોન્ટેન્ટ શેરિંગનું ફી પ્લેટફોર્મ છે એ...

ટેલિગ્રામ એમાં પણ સિક્યોરિટી મૂકીને એકથી વધુ એડમિન દર્શાવીને હાઈડ કરી શકે છે. બેથી અઢી જીબની ફાઈલ ગણતરીની સેકન્ડમાં ટ્રાન્સફર કરી શકે છે. સૌથી મોટી અને મહત્વની વાત, વોટ્સએપ પાસે પોતાની મેમરી બેકઅપ નથી. અર્થાત એકવાર વોટ્સએપમાંથી બેકઅપ વગર કંઈ ડિલિટ થયું તો સમજો ચીડિયા ચૂક ગઈ ખેત. એ ડેટા રિસ્ટોર થતાં નથી. ટેલિગ્રામમાં એકવાર જે કંઈ શેર કર્યું અને સેવ કર્યું એટલે સમજો પથ્થર કી લકરી. એપ્લિકેશન બીજા ફોનમાં ઈનસ્ટોલ કરો ત્યાં સુધી એ ડેટા એના મૂળ સ્વરૂપે સચવાય છે.

ટેલિગ્રામ જ્યારે નવું નવું આવ્યું એ સમયે એવી અફવા વહેતી થઈ હતી કે, આ ઈન્ડિયન બ્રાંડ છે. પણ ના, આ મેઈડ ઈન રશિયા છે. આજે પણ રશિયામાં ટેલિગ્રામ પાસે ૯૦ મિલિયન યુઝર્સથી વધારે ટ્રાફિક અને યુઝર્સ બસે એકલા ટેલિગ્રામ પાસે છે. એમાંથી ૩૫ મિલિયન તો કોર્પોરેટના ઓફિશિયલ ગ્રૂપ અને કોમ્યુનિટી છે. શરૂઆતમાં માત્ર મેસેજિંગ

અને ફોરવર્ડના ઓપ્શન બાદ એમાં પણ હવે મેસેજ પિંગ, શેરિંગ, રિએક્શન અને કોમ્યુનિટી લિંકના ઓપ્શન આવતા કામ ઘણું આસાન થઈ ગયું છે.

મોટી સાઈઝની પીડીએફ અને મુવી આવી જાય એવી વીડિયો ફાઈલનું શેરિંગ પણ ઈઝી થયું છે. ‘સેવ’ નામના ઓપ્શનથી જે રીતે વોટ્સએપમાં પોતાને જ મેસેજ કરી શકાય એમ અહીં બધું જ સાચવી શકાય છે. ફોટો, વીડિયો, ડોક્યુમેન્ટ, પીડીએફ, કોન્ટેક્ટ એવરીથિંગ ઈઝ પોસિબલ. કલાઉડ કોમ્યુટિંગ ટેકનોલોજીથી કનેક્ટેડ હોવાને કારણે વોટ્સએપની જેમ રેમરી ફૂલની કોઈ નોટિફિકેશન આવતી જ નથી. ફોટો અને વીડિયોની ક્લેરિટીની વાતમાં તે વોટ્સએપથી પણ ચડે એમ છે. રૂઢિચુસ્ત અને પોતાનાને જ પ્રાધાન્ય આપતા ચીનમાં પણ ટેલિગ્રામ થોડા સમય માટે ઘણી જાણીતી બની હતી, પણ એમની પ્રાદેશિક ભાષા અને એમના ટેકનોક્રેટના બીજા કેટલાક ધર્તિગના કારણે ચીનમાં આ એપ્લિકેશન ચાલી નથી. ચીનમાં આજે પણ વીયેટ ચાલે છે. જેમાં એ પોતાની મંદારીન અને ફૂટોનચુ ભાષા આ સિવાય કોઈ ભાષાને પ્રાધાન્ય નથી આપતા.

જે લોકો ટેલિગ્રામનો ઉપયોગ કરે છે એ ઘણા બધા મનોરંજનના ગ્રૂપમાં જોઈન છે. માત્ર મનોરંજન જ નહીં, વૈકલ્પિક પરીક્ષાની તૈયારીઓ કરતા લોકોએ તો આને માહિતી શેરિંગનું બેસ્ટ પ્લેટફોર્મ બનાવી દીધું છે. સમાચારની ચેનલ અને અખબારોના ગ્રૂપ પણ અહીં સરળતાથી પ્રાપ્ય છે. બસ, ગ્રૂપ જોઈન કરો અને અપેડેટ મેળવો.

એક મહત્વની વાત: જ્યારે પણ કોઈ ગ્રૂપ કે મેસેજનું સેટિંગ કરો તો એમાં આ એપ્લિકેશન કેટલા નોટિફિકેશન જોઈએ એ પણ બતાવે છે. દરરોજના નોટિફિકેશનને ઓન-ઓફની સગવડ આપે છે. કોઈ પણ ગ્રૂપ કે કોમ્યુનિટીને સાયલન્ટ પણ કરી શકો. પીન કરી શકો. બસ, ધ્યાન એટલું જ રાખવાનું છે કે કોઈ પણ ગ્રૂપમાં રેટિંગ માટેની લિંક આવે અને એના પૈસા મળતા હોય આ પ્રકારના મેસેજથી ચેતજો. એક ક્યૂઆરથી ફ્રીડ ટેલિગ્રામ પરથી પણ ખાતું ખાલી કરી શકે છે.

આઉટ ઓફ ધ બોક્સ

ભારતમાં સૌ પ્રથમ ટેલિગ્રામ તાર સર્વિસ મુંબઈ અને પુણે વચ્ચે શરૂ થઈ. વર્ષ ૧૮૫૪માં મુંબઈના મેસેજ પુણે મોકલી દ્રાયલ શરૂ કરવામાં આવી, જ્યારે ૧૮૫૦માં કોલકાતાથી ડાયમંડ હાર્બર વચ્ચે સંદેશાવ્યવહાર માટે તાર નાખવાની વાત થઈ હતી.

હાસ્ય વિનોદ

બુધ દરેક રાશિમાં એક મહિના સુધી રહે છે. તેને પોતાના ઘર કરતાં અન્ય ગ્રહોનાં ઘરમાં જવાનું વધારે ગમે છે. પોતાના બંગલામાં કોઈ ગેરકાયદે વૃસવા પ્રયત્ન કરે તો તેને રોકવા દરવાજે બંદૂકધારી પહોરેગીરને રોકવામાં આવે છે અથવા તો ખૂંબાર ડોબરમેનને બંગલાના કમ્પાઉન્ડમાં છુટો મૂકી દેવામાં આવે છે, પણ એ જ માણસની કુંડળીમાં મંગળ, બુધ કે રાહુ-કેતુ તેને પૂછવાનીય તસદી લીધા વગર વૂસી જાય તો તેમને કોઈ અટકાવી શકતું નથી – અરે, સુપ્રીમ કોર્ટ જેવી સુપ્રીમ કોર્ટ પણ લાચાર છે.... આપણા માટે શુભ ક્યારે અને ક્યારે અશુભ હોય છે એ આપણને બુધની નહીં (રિપીટ બુધની નહીં) પણ જ્યોતિષીની મદદથી જ જાણવા મળે છે.

બુધ પ્રથમ ઘરમાં હોય એવો જાતક સ્વભાવે બાર્ગિંગ એટિટ્યૂડવાળો હોય, તેની સાથેના નિરર્થક વાદવિવાદથી સામેની વ્યક્તિ તનથી અને મનથી થાકી જાય. નંખાઈ જાય. તે પોતાનો કક્કો સાચો કરાવીને જ સામા પક્ષની છાલ છોડે. આ કારણે આવા પતિથી તેની પત્ની માટે છુટાછેડા સુલભ બને. ખુદ જજ પોતે જ કંટાળીને જીવદયાથી પ્રેરાઈ આવા જાતકથી તેની સ્ત્રીને ડિવોર્સ અપાવે.

જોકે, બીજે અને આઠમે બુધ હોય એ જાતક પત્નીના કધ્ધામાં જ રહે. તેને આત્મહત્યા કરવાની ઈચ્છા થઈ આવે તો એ માટે ય તે પત્નીની પરવાનગી માગે. તે રેવન્યૂ સ્ટેમ્પના હિસાબ સાથે તેનો પૂરો પગાર પત્નીના હાથમાં મૂકી દે છે. આવા જાતકને ચપળ, ચાલાક અને તીક્ષ્ણ બુદ્ધિ ધરાવતી પત્ની મળે. આ જાતક જિગર વગરનો, ડરપોક હોય. તેની પાસેથી પ્રેમપૂર્વક પૈસા મેળવી શકાય નહીં. દાદાગીરીથી નાણાં કાઢવી શકાય. આમ તો, એક નનામી કોન કરવાથી જ કામ ચસી જાય. તેને ધરમની બહેનો બનાવવાની હોબી હોય. તેની પત્ની સામે કોઈ જુએ, તેની પ્રશંસા કરે તો એથી તે હરખાય છે.

બુધ ત્રીજા ઘરમાં હોય તો કોઈ બેવકૂફ સાથે દોસ્તી થાય જે ભાગીદારીના ધંધામાં પરિણમે. જેના ફલસ્વરૂપ, પેલી જૂની ઉક્તિ પ્રમાણે, પૈસા રોકનાર ભાગીદારના ભાગે મબલક અનુભવ આવે, જાતકના ભાગે નાણાં આવે...આવા જાતકને મિત્રોથી અર્થપ્રાપ્તિ થાય છે. (ટીપ: આવા દરેક સુદામાએ એકાદ કુખ્ણ શોધી લેવો.) સ્ત્રીઓની બાબતમાં તે સ્પષ્ટપણે દેખાઈ આવે એટલે બધો લીસો રહે. તેની ખુદની પત્ની પણ ખીજમાં તેને ‘લંપટ’ના વિશેષણથી બોલાવે. આથી લાંબા ગાળે જાતકને પોતાને જ એવો વહેમ પડવા મારે. પત્ની જેનો વિશેષણ લેખે ઉપયોગ કરે છે એ તેની અટક તો નહીં પડી જાયને !... જીવનને તે ભરપટ્ટે માણે ને પછી એ બધાથી થાકી જઈને- ઉબઈ જઈને સંસારનો ત્યાગ કરી સાધુ થાય. અને સાધુ-બાવા બન્યા બાદ ઘણાં વર્ષે તેને સમજાય કે સંસારની માફક સાધુત્વ પણ અસાર છે એટલે પછી એનાથી કંટાળીને કોઈ અતિ શ્રીમંત વિધવાનું હૃદયપરિવર્તન કરી તેની સાથે સંસાર મારે. બોલવામાં તે એટલો બધો મીઠકો હોય કે તેને લાં...બો સમય સાંભળનારને બ્લડ-યુરીનમાં સાકરનું પ્રમાણ એકદમ વધી જાય.

જેને ચોથે બુધ હોય એ જાતકનું મિત્રમંડળ બહોળું હોય, તેને ઘણા સારા મિત્રો મળે. જોકે તેના એ મિત્રો હંમેશાં એવું વિચારતા રહે કે અમને અચ્છો મિત્ર મળ્યો હોત તો કેટલું સારું થાત! તેનું મન અકળ હોય, તે પીક પાછળ ઘા કરવાની પ્રકૃતિ ધરાવતો હોય – પાછો આદિલ મન્સૂરીની કાવ્યપંક્તિ જાણે પોતે જ લખી હોય એમ ગણગણ્યા કરે કે ‘પાછળ પ્રવાસીઓમાં ઘણા મિત્ર પણ હતા, કોણે કર્યો પ્રહાર મને કંઈ ખબર નથી...’ તેના આ પ્રકારના મિજાજને પોલિટિક્સ વધારે માફક આવે.

પાંચમે બુધ હોય એ જાતક પોતે ચોપડા અને / અથવા ચોપડીઓ લખનાર હોય. ચોપડા લખતો હોય તો દેશીનામા-સેન્ટર (કમ્પ્યુટરાઈઝડ નામા સેન્ટર) ચલાવે અને

બુધ-પ્રભાવિત જાતક તો શત્રુઓ બનાવવામાં સ્વાવલંબી હોય છે!

સ્વાવલંબી હોય. આ ઉપરાંત માણસોને અંદર અંદર લડાવી પોતાનું ટકુ કાઢે. તે બધાંને પજવી શકે, તેને કોઈ ન પજવે.

અને જેની જન્મ કુંડળીમાં આઠમે બુધ હોય તે સો વરસ જેટલી આવરદા ભોગવે, પરંતુ આ ઉંમર સુધી પહોંચવા ઈચ્છનાર જાતક ડોક્ટરની સલાહ પ્રમાણે વર્તવાને બદલે નેચરોપથી યાને નિસર્ગોપચાર તેમ જ એ પ્રકારના ઉપચારોના આશરે જવું.

નવમા સ્થાને બુધ હોય તેને સ્વપત્ની સાથે મનમેળ ઓછો રહે ને બીજી ડાળ પર મન લાગે. કોઈ નિર્દોષ ડિવોર્સી સાથે મિત્રતા થાય. એ નિર્દોષ ડિવોર્સી નિર્દોષ ભલે હોય કે ન હોય, પણ તેના ડિવોર્સ તો નિર્દોષ જ હોય. પછી એ નિર્દોષ ડિવોર્સી જાતકના જ કોઈ પરમ ધનાઢ્ય મિત્ર સાથે નાસી જઈને નિર્દોષ ભાવે પરણી જાય, ને જાતક માટે ‘દોસ્ત દોસ્તના રહા’ જેવું ગીત છોડતી જાય.

-અને દસમા ગૃહમાં બુધ હોય એ જાતકે આર્થિક ક્ષેત્રે સાવધ રહેવું. તેનો ધનભંડાર લુચ્ચા, ઠગ અથવા તો વકીલોના હાથમાં પડી ન જાય એની તકેદારી રાખવી. દસમે બુધવાળી વ્યક્તિની વાણી અસરકારક હોય. જેમને શુદ્ધ ગુજરાતીમાં ‘પરધાનિયા’ કહે છે, જે પર-ધાન પર નબતા હોય છે એવા પ્રધાનોમાંના એકાદ પ્રધાન પાસેથી આ જાતક પોતાની વક્તૃત્વકળાથી મિલકત મેળવે-અળવી ગંગા જેવું થાય.

હા, પણ અગિયારમા સ્થાને બુધ હોય એ જાતક ઓછાબોલો હોય. થોડું બોલ્ચો ઝાઝું કરી સમજશો એવું કહ્યા વગર પણ તે શોર્ટ હેન્ડ કે ટેલિગ્રામ જેટલું ઓછું બોલે. આ જાતકની વિશેષતા એ હોય છે કે તેને કોઈ પણ કાર્યક્રમ, પછી ભલે તે શ્રદ્ધાંજલિનો હોય, તેમાં પણ સ્ટેજ પર બેસી, સ્ટેજ શોભાવવાનું ગમે છે.

બારમે બુધ હોય એ જાતકનો શબ્દકોશ નેપોલિયનના શબ્દકોશ જેવો અધૂરો હોય. નેપોલિયનના શબ્દકોશમાં ‘ઈમ્પોસિબલ’ – અશક્ય શબ્દ નહોતો એ રીતે આ જાતકના શબ્દકોશમાં ‘વિશ્વાસ’ જેવો શબ્દ શોધ્યોય ન જરૂ. તે કોઈના પર વિશ્વાસ ન મૂકે. અને તેના પર વિશ્વાસ મૂકનારનો એક ટેવ લેખે વિશ્વાસઘાત કરવાનું ન ચૂકે. તેની સમાજમાં આ જાતની છાપ હોવા છતાં તેનો વિશ્વાસ કરનારા સદાય તેને મળતા ને.

સૂર્ય, શુક્ર અને રાહુ જેવા બળિયા ગ્રહો બુધના મિત્ર છે, જ્યારે મંગળ, ગુરુ અને ચંદ્ર

ઝબાન સંભાલ કે હેન્ડ્રી શાસ્ત્રી

ગુજરાતી અને મરાઠી ભાષામાં સામ્ય ઘણું છે, પણ જો ગફલતમાં રહ્યા કે સાવચેતી ન રાખી હોય તો કહેવાનું કશુંક હોય અને સામેની વ્યક્તિ કંઈક જુદું જ સમજી બેસે એવો ઘાટ થાય. અર્થ કરવા જતા અનર્થ થઈ જાય. ગુજરાતીઓ સામાન્ય બોલચાલમાં ગઈ કાલ અને આવતીકાલ એ બંને માટે કાલે શબ્દ જ વાપરતા હોય છે. કાલે હું ઓફિસ નહોતો ગયો – કાલે મારે રજા છે. ભૂતકાળ અને ભવિષ્યકાળ બંને માટે સરખો શબ્દ. મરાઠીની

વાત અલગ છે. ગઈકાલ માટે કાલ વપરાય છે જ્યારે આવતી કાલ માટે ઉદ્યા શબ્દનું ચલણ છે. કાલ મી ઓફિસ નહોતો ગેલો. ઉદ્યા મલા સુઢી આઠે. હવે જો તમે તમારા મરાઠીભાષી મિત્રને આમંત્રણ આપતી વખતે ગુજરાતી બોલવાની ટેવ અનુસાર જો કાલ તુમ્હી ઘરી યા (કાલે તમે ઘરે આવજો) એમ જો કહી બેસો તો મિત્ર જરૂર મુંઝાઈ જાય, કારણ કે ગઈ કાલે આવવા કેમ કહે છે એ જ વાત એના પલ્લે ન પડે. માટે ઝખાન સંભાલ કે. તમારે એને ઉદ્યા તુમ્હી ઘરી યા. એમ કહેવું જોઈએ.

આજકાલ સોનાના ભાવ એવા આસમાને ગયા છે કે મધ્યમવર્ગને એની ખરીદી પોસાય એમ જ નથી. એ સંદર્ભમાં એક જૂની કહેવત આજે એકદમ ફિટ બેસે છે કે સોનું સાંપડે નહીં ને પિત્તળ પહેરાય નહીં. સોનું ખરીદવાની વૈંત નથી અને જે લઈ શકાય એ સોના જેવો વાન ધરાવતા પિત્તળના દાગીના પહેરી ન શકાય. સોનાના દાગીના પહેરવાની ઈચ્છા થાય તો શું સોનાની લૂંટ ચલાવવાની? મરાઠી ભાષીકો ભર્માળુ હસી કહેશે હાસત્યો. દસન્યાઘ્યા દિવશી સોનં મ્હળુન આપટ્યાચી પાનં લુટળ્યાચી

હિંમ્લિશ VINGLISH

Chillum hither lao

હિન્દી અને ઈંગ્લિશ ભાષાની ભેળસેળ હિંગ્લિશ (हिंदी+ English = હિંમ્લિશ) તરીકે ઓળખાય છે. ઉદાહરણ તરીકે એક કોલ્ડડ્રિન્કનું સ્લોગન હતું ‘યે દિલ માંગે More.’ એમાં પહેલા ત્રણ શબ્દ હિન્દી ભાષાના છે જ્યારે ચોથો શબ્દ ‘મોર’ (વધુ) અંગ્રેજી શબ્દ છે. ’ **You are giving, બહાના** પણ બે ભાષાની ભેળ છે. હિન્દી ફિલ્મોના નામમાં પણ जब **Met** કે પછી **Love** આજ કલ જેવા અખતરા જોવા મળ્યા છે. ફિલ્મી ગીતોમાં તો છેક ૧૯૪૭થી **આના મેરી** **જાન મેરી** **જાન (Sunday** **के Sunday** – ફિલ્મ શેહનાઈ, ગીતકાર: પી. એલ. સંતોષી) અંગ્રેજીની ઘૂસણખોરી જોવા મળે છે. તાજેતરમાં અવસાન પામેલા જાહેરખબર જગતના મહારથી પિયૂષ પડિએ પણ તેમના વિજ્ઞાપનોમાં હિંગ્લિશનો વ્યાપક ઉપયોગ કર્યો હતો. હિંગ્લિશનો ઉપયોગ ૧૯૭૦ પછી ધીરે ધીરે ચલણમાં આવ્યો અને ૧૯૮૦ના દાયકાથી એનું ચલણ વધી ગયું એવી સર્વસામાન્ય માન્યતા છે.

જોકે, ભાષાવિજ્ઞાનમાં સંશોધનના હેતુથી સતત ખાંખાંબોળાં કરતા સંશોધકોએ ખોળી કાઢ્યું છે કે અંગ્રેજીમાં હિંગ્લિશનો અખતરો છેક ૧૮૨૭માં સંભવનઃ તેમની પોએન્સ – કવિતાઓ પ્રગટ થઈ હતી. પુસ્તકના ૭૨મા પાના પર પ્રસિદ્ધ થયેલી કવિતાનું શીર્ષક છે: **Song of the Hindoostanee Minstrel** (હિન્દુસ્તાની રાજ દરબારના ગવૈયાનું ગીત). કાવ્યની શરૂઆત જ **With Surmah tinge thy black eye's fringe, It will sparkle like a star** (આંખોમાં કાજળ આંજવાથી તારી પાંપળ ઝગમગ તારવાની જેમ ચમકી ઉઠશે) પંક્તિથી થાય છે. કહેવા માટે સુરમા શબ્દ ઉર્દૂ છે પણ એ હિન્દીમાં સ્થાયી થયો છે. આ સિવાય આ કવિતાની નવમી અને અંતિમ કડીમાં સિતાર–દિલદાર શબ્દો પણ વાપરવામાં આવ્યા છે, અલબત્ત રોમન લિપિમાં.

સોનું સાંપડે નહીં, પિત્તળ પહેરાય નહીં

મ્હળજે एकमेकांना देण्याची प्रथा अनेक हिंदु धर्मीय पाळतांना दिसतात. सोनु समज् दशेराने दिवसे आपटा वृक्षना पान ‘लूंटवानी’ એટલે કે એ પાન એકમેકને આપવાનો રિવાજ હિંદુ ધર્મના લોકોમાં અને ખાસ કરી મહારાષ્ટ્રમાં જોવા મળે છે. આપટા અશ્મંતક તરીકે પણ ઓળખાય છે. અશ્મંતક એટલે પથ્થર અથવા ખડકનો નાશ કરનાર. એ કારણે ગુજરાતીમાં પાપાણભેદ પણ કહેવાય છે. મહારાષ્ટ્રમાં અને ખાસ કરી રાજ્યના કેટલાક

ગામડાઓમાં આપટાની ડાળીઓનો ઢગલો કરવામાં આવે છે. આ ડાળીના પાન સોનું તરીકે એકબીજાને આપવાની પ્રથા છે. આર્થિક રીતે સધ્ધર લોકો આપટાના પાનના આકારનું સાચું સોનું પણ ભેટ આપે છે. મહાકવિ કાલિદાસના ‘રઘુવંશ’ કાવ્યમાં દાનશૂર રઘુરાજાની કથામાં વેદ અભ્યાસ કરનાર કૌત્સની કથા છે. વિદ્યાભ્યાસ થયા પછી ગુરુદક્ષિણા માટે કૌત્સે આગ્રહ રાખ્યો ત્યારે ગુરુએ ૧૪ કરોડ સોનામહોર માગી. વચન પૂર્તિ કરવા કૌત્સ રઘુરાજા પાસે ગયો અને દાનવીર રાજાએ પોતાને મળેલું બધું સોનું કૌત્સને આપી દીધું. જોકે, કૌત્સે ૧૪ કરોડ સોનામહોરથી રતીભાર સોનુ વધુ લેવાની ના પાડી દીધી. એટલે વધેલું સોનું ગામની બહાર આપટા અને શમીના ઝાડ નીચે રાખવામાં આવ્યું. કૌત્સે ગામના લોકોને બોલાવી એ બધું સોનું લૂંટી પોત પોતાના ઘરે લઈ જવા કહ્યું. એ દિવસ આસો સુદ દસમનો – દશેરાનો હતો. આ લોકકથામાંથી જ દશેરાના દિવસે ‘સોનું લૂંટવાના’ રૂઢિપ્રયોગનો જન્મ થયો હોવાનું કહેવાય છે.

Like birds from land to land we'll range, And with our sweet sitar, Our hearts the same, though worlds may change, We'll live, and love, Dildar! આ કવિતા ૧૮૨૭ના મે મહિનામાં લખાઈ હોવાની નોંધ છે. આ શબ્દોનો અંગ્રેજી ભાવાર્થ પણ આપવામાં આવ્યો છે. કવિ હેન્દ્રીની બીજી એક કવિતામાં પણ હિન્દી શબ્દનો ઉલ્લેખ જોવા મળે છે. **Ode - From the Persian of Half Queez** (૧૮૨૭) શીર્ષક હેઠળના કાવ્યમાં **Without thy dreams, dear opium, Without a single hope I am, Spicy scent, delusive joy; Chillum hither lao, my boy!** પંક્તિઓ આવે છે. જોઈ શકાય છે કે અંતમાં ‘ચિલ્મ ઈધર લાઓ’ એમ ત્રણ હિન્દી શબ્દ આવે છે. આ પંક્તિમાં આગળ અફીણ (ઓપિયમ)નો ઉલ્લેખ આવતો હોવાથી ચિલ્મનો ઉલ્લેખ સમજી શકાય છે. હતાશાને ખંખેરવા અફીણને આશરે જવાની વ્યથા છે. તેમની કવિતા એ સમયે ક્રાંતિકારી ગણાઈ હતી કારણ કે, બ્રિટિશરોના દમનકારી શાસન સાથે ભારતીય વિરાસતની ઉજવણીની વાત પણ એમાં વણાઈ જતી હતી. જોકે, કવિશ્રીને એ જાણ નહોતી કે વૈચારિક ક્રાંતિ સાથે તેમણે ભાષાકીય ક્રાંતિના બીજ રોપી દીધા છે. ■

ઉડતી વાત ભરત વૈષ્ણવ

‘કુછ તો કરના પડેગા.’ અબ્દુલે ચુપકીદો તોડી. સલીમ, મોહમ્મદ, જાવેદ અને અબ્દુલ અડધા કલાકથી ચિકનની ટાંગ ચૂસતા હતા, તળેલા કાજુ ખાતા હતા અને દેશી પોટલી ખાલી કરતા હતા. આ બધાની સાથે ચિલ્મની તમાકુમાં ગાંજો મેળવી ઘુમાડો હોડતા હતા.

‘ભાઇ તું સહી બોલ રહાય.’ સલીમ ચિકનાએ હાથ મસળ્યા તો બે મચ્છર મરી ગયા.

‘ચાર, કિસી કે સામને હાથ પગ ફેલાને કી બજાય કુછ તો કરનાય પડેગા.’ મોહમ્મદ પવાલામાંથી દેશી દારૂનો મોટો ઘૂંટ મારતા કહ્યું.

‘વો સબ તો કીક હૈ. લેકિન કુછ કા મતલબ ક્યાં? ક્યાં કરે ઓર દો પાંદરેવાલે બન જાવેએ?’ જાવેદ સોની ગડમથલ જાહિર કરી.

‘હમ હાથ પૈર હિલા રહે હૈ. પર કમબત્ત કિસ્મત હમે ઢેર કે ઢેર છોડ દેતી હૈ,’ અબ્દુલે અફસોસ જાહિર કર્યો.

‘ચાર, મૈંને શોપિંગ મોલ કે પાંચવે માલે પર પંકચર કી દુકાન ખોલી થી. મૈં લિક્ટ કે દરવાજે ખુલતી હૈ કોઇ બંદા સાઇકલ, મોટર સાઇકલ યા કાર કા ટાયર કા પંકચર કરવાને વાસ્તે આરેંગે એસાં સોચતા થા. પર કભી ભી બીની નહી હુઇ. ચાપ ભી ખુદ કી પૈસો પીની પડતી થી.’ સલીમ ચિકનાએ સ્વરોજગારની નિષ્ફળ કથા કહી.

‘અરે હમને કહાં ઝંડા ગાડા હૈ? મૈંને સોચા કિ હાથ પગ ફેલાને યા હાથ પૈર હિલાને સે બહેતર હૈ કી હાથ પૈર માર લૂ. મ્હાં કસમ મૈંને ચેઇન સ્નેલિંગ ચાલુ કિયા. ઇન્સાલ્લાહ. અલ્લાહ કી મહેરબાની સે દો તીન લાખ કમાયે ભી. બેઇમાની કા પૈસા કબાબ, શરાબ ઓર શબાબમેં ચલા ગયા.’ અબ્દુલે પોતાના હાલહવાલ બેહાલ કી બાત કહી.

‘સાલી જિદગી ઝંડ બન ગઇ હૈ. મૈંને સોચા કિ હાથ પગ ફેલાને યા હાથ પૈર હિલાને સે બહેતર હૈ કી હાથ પૈર માર લૂ. મ્હાં કસમ મૈંને ચેઇન સ્નેલિંગ ચાલુ કિયા. ઇન્સાલ્લાહ. અલ્લાહ કી મહેરબાની સે દો તીન લાખ કમાયે ભી. બેઇમાની કા પૈસા કબાબ, શરાબ ઓર શબાબમેં ચલા ગયા.’ અબ્દુલે પોતાના હાલહવાલ બેહાલ બતાવ્યા.

‘હમને ડૅકતી-ફિરોતી મેંભી હાથ અજ માયા. લેકિન સાલે કમીને પુલિસવાલેને મેરે ઘંધે કી વાટ લગાલી. સાલે એક લાખ કા ભરણ માંગ રહે થૈ. મુશ્કિલસે દો તીન મહિનેમેં એક બકરા મિલતા થા. વોહ ભી પુલિસ કે ભરણ મેં ચલા જાતા થા નત્તીજ?

તેના શત્રુ હોય.. બુધ તો ચંદ્રને પોતાનો મોટો શત્રુ ગણે છે, પરંતુ ચંદ્ર તેને પોતાના શત્રુ હોવાનું ગૌરવ આપે છે કે કેમ તે માટે આપણે ચંદ્રને જ પૂછવું પડે,

પણ મંગળ અને બુધ જે રીતે વાર તરીકે એકબીજાની સાવ નજીક છે એ રીતે ગ્રહ તરીકેય એકબીજાની પાસે હોય તો? મહાત્મા ગાંધી અને એ જ અટકધારી શ્રીમતી ઈન્દિરાજી, આ બન્નેની કુંડળીમાં લગ્ને મંગળ-બુધ હતા એટલે તે અત્યંત લોકપ્રિય અને મહાન થઈ શક્યાં, બન્ને મિલેનિયમના મહાન વ્યક્તિનું ગૌરવ પામ્યાં. અલબત્ત, અમરત્વ પામવા માટે આ બન્નેને સમય પહેલાં ગોળીઓથી વીંધાવું પડ્યું. આપણી પાસે અબ્રાહમ લિંકન અને જહોન કેનેડીની કુંડળી નથી, પણ જે રીતે એ બંને મરીને મહાન થાય તે પરથી અનુમાન કરવાનું મન થાય કે તેમની કુંડળીમાં પણ મંગળ-બુધ સાથે હોવા જોઈએ. ભગવાન રજનીશને તો કદાચ ખબર પણ નહીં હોય કે તેમની કુંડળીમાં પણ મંગળ-બુધનો ગાઢ સંબંધ હતો. અને જેમની વાણીમાં સોક્રેટિસ જેવો જાદુ હતો એવા આપણા અટલ બિહારી બાજપાઈ ત્રણ ત્રણ વખત વડા પ્રધાન થઈ શક્યા, તેમની કુંડળીમાંય મંગળ-બુધ પ્રગાઢ રીતે જોડાયેલા છે. તેમને પત્ની ભલે ન મળી, પણ મંત્રમુગ્ધ કરે એવી વાણી મળી. શક્ય છે કે વાચાળતાનું વરદાન તેમને સ્ત્રી નહીં મળવાને લીધે જ પ્રાપ્ત થયું હશે, કે પછી વિકસ્યું હશે. બાકી જો તે પરણ્યા હોત તો માત્ર એક આદર્શ શ્રોતા જ બની રહ્યા હોત, આપણે એક ઉત્તમ વક્તા ગુમાવ્યો હોત.

આ બુધને રાજી કરવા ચન્દ્રની ગેરહાજરી અનિવાર્ય હોવાથી પૂનમને બદલે અમાવાસ્યાનું વ્રત કરવામાં આવે છે. અને સુપાત્રને જેટલું વધારે દાન આપવામાં આવે એટલો બુધ વધુ ખુશ થાય છે. આ દાનમાં ટાલિયો હોય તેને કાંસકો, દાંત પડી ગયા હોય તેને હાથીદાંત, ડાયાબિટીસ થયો હોય તેને મધ, સાકર અથવા તો સ્યુગર ફી ટેબ્લેટસનું દાન કરવું. બિલ્ડર ન હોય તેને ભૂમિ, જમીન કે પછી પ્લોટનું દાન કરવું જેથી તે બિલ્ડરો પાસેથી બે નંબરનાં નાણાં પ્રાપ્ત કરી શકે. બીકણ હોય તેને શશ્વ અને દાણચોરને સુવર્ણદાન કરવાથી બુધ (અને/અથવા તો દાન લેનાર) રાજીનો રેડ થઈ જશે.

જમણા હાથની ટચલી આંગળીની નીચેનો હૃદય-રેખા સુધીનો ભાગ બુધનો પર્વત કહેવાય છે. આ પર્વત પર જે આડી રેખાઓ પડેલી છે તે પ્રેમની એટલે કે પ્રેમિકાઓની અથવા તો લગ્નની રેખાઓ ગણાય છે. આ રેખા જો હૃદયરેખા અને ટચલી આંગળીના મૂળની વચ્ચેના ભાગ સુધી લંબાયેલી હોય તો લગ્ન મોડાં યા વહેલાંય થશે તો ખરાં જ, કુંવારા મરવાનો યોગ નહીં આવે, પરંતુ એ રેખા જો એથી ઊંચે જતી હોય તો લગ્ન ઘણી મોટી ઉંમરે થાય, અને લગ્નજીવનના પાંચ વર્ષના ગાળામાં પત્ની પોતે જે તેના પતિને અંકલ કહેવાનું શરૂ કરે છે. આ પર્વત પર જેટલી વધારે રેખાઓ હોય એ બધી રેખાઓની સંખ્યા જેટલાં પ્રેમપ્રકરણો થાય, છતાં આમાંની એક પણ છોકરીનું નામ રેખા કે સુરેખા નહીં હોય. અને એવી કોઈ આડીઅવળી રેખા ન હોય, રેખાનો એકાદ ટુકડોય હોય તો એવો જાતક પત્ની સિવાયની સ્ત્રીના ઈતર પ્રવૃત્તિના પ્રેમમાં ઊંધા માથે પટકાય છે. કિંતુ રેખા જો તૂટેલી, ફૂટેલી, ગૂંચવાળી, સાંકળીવાળી કે આગળ યા પાછળથી ચીપિયા આકારની હોય તો જાતક માટે તે પ્રેમભંગ, લગ્નભંગ યા અસ્થિભંગ સૂચવે છે..

અમુક જ્યોતિષીઓના મત પ્રમાણે બુધ-પ્રધાન જાતકનું મૃત્યુ તાવથી થાય છે. આ તાવ ટાલિયો પણ હોઈ શકે. આ બુધ આમ તો ઘણો નાનો ગ્રહ છે એટલે તેના વિશે આનાથી વધારે કેટલું લખાય...! ■

ઉડતી વાત

AI

‘ખાયા પિયા કુછ નહી ઔર ગિલાસ તોરે બારહ આના’ જે સી પતલી હાલત હો ગઇ હૈ.’ મોહમ્મદે તેની કહાણી કહી.

આજે એ લોકો કોઇ રોજામાં ભેગા થયા હતા. બધાના જમણા હાથમાં ખંજવાળ આવતી હતી. મુકલિસને બદલે ખ્વાજાની જેમ જીવવાની ખુજાઈ આવતી હતી. નાના મોટા ધંધા, ચોરી ચપાટી કરીને તંગ આવી ગયેલ. એક મોટો હાથ મારી દલ્લો મેળવી બાકીની લાઇફ સેટલ કરવાની ખ્વાહિશ હતી.

‘મિલ ગયા મિલ ગયા...’ સલીમ ચિલ્લાયો. માનો કે અકબર સુખહ શામ ફટફટીકો ઠીક કરતે હૈ. હાથ કે સાથ દિલ ભી કાલાકલૂટા હો જાતા હૈ. બદન થકાનસે તૂટ જાતા હૈ. ઉપરસે ખુસડ બુઢા યાડુબ મા-બેન કી ગાલી બકતા હૈ. મન મેં આતા હૈ કી ઉસકો ટપકા દૂં. લેકિન દિલશાદ ખાલા કા માસુમ ચહેરા આંખો કે સામને ના જાતા હૈ. બડી પાક ઓરત હૈ. જો ઇસ ખુસડ બુઢે કી બીવી હૈ.’ જાવેદ મન તે મળે.

‘અરે બુદ્ધુઓ, હમારી કિસ્મત ચમકાને કા કિરિશ્મા મિલ ગયા.’ સલીમે કહ્યું. ‘પર હુઆ ક્યાં?’ બાકીના ત્રણેય જણાના મોં ખુલ્લા રહી ગયા.

‘અરે પૂછો કે ક્યાં નહીં હુઆ?’ સલીમે રહસ્યને વધુ ઘેરું કર્યું.

‘પહેલિયા મત બુજાવ. જો કહેના હૈ સાફ લજોમેં કહો.’ બાકીના ત્રણેયે ઓર્ડર કર્યો.

‘હમ કહાં બેઠે હૈ?’ સલીમે પૂછ્યું. ‘કોઇ રોજા કે નીચે.’

‘અબ રોજા કી ઉપર દેખો. કુછ લાઠાટ જલી?’ સલીમના અવાજમાં ઉત્સાહ છલકતો હતો. ત્રણેયે રોજાની ટોચે જોયું. ત્રણેયને કાંઇ ખબર ન પડી. ‘સલીમ, હમે મામુ મત બનાવ,’ ત્રણેયે સોઇ ઝાટકીને કહ્યું.

‘અરે મેરે ઘોંચું ચાચુજાન, રોજા કે ઉપર જો બડા ગોલ ગુબજ હૈ. વોહ ગોલ ગુંબજ સોના કા બના હુઆ હૈ. ઉસ જમાનેમેં સોનેમેં દૂધ મેં પાની

જી. બામ્નીક સંબંધી

જૈન દેરાસર માટે

કેસર ઘંટવા માટેનું સાત્તીક લાકડું 350/- રૂ. કીલો પ્રમાણે મળશેછ. 9820770223. (બી-૧૬૨૬૮૮)

ફ. પરચુરણ

R.K. ANTIQUE ARTS

ઓફ જુના જરી બોર્ડ સાડી પાટણના પટોલા જુના ઘરચોળા જુની નોટ કોઈન ચાંદીના ચિકા ચાંદીના વાસણ જુના મોતી બેસેરા ઘડિયાળો પેન જરમન સિલ્વર સાડી જુનો માલ લઈએ. 8879388883, 9867814407. (૩૦૪)

લ. લગન સંબંધી

■ જૈન કુંવારા યુવક CA, 48, 42 lacs, માટે કન્યા 9408601501. (દહેજ નહીં). (બી-૧૬૬૬૬૬)

રવિ ર કિસે : મુંબઈ સર્વ જ્ઞાતિય મેળાવડો
ફક્ત બેંબાયરોએ પ્રમેાજી

રવિ ૧૬ નવે : અમદાવાદ પાલીઓ માટે ર્નેહ સંમેલન(**🇮🇳🇮🇳)**

રવિ ૭ કિસે : અમદાવાદ સર્વ જ્ઞાતિય મેળાવડો
ફક્ત બેંબાયરોએ પ્રમેાજી

રવિ ૭ કિસે : અમદાવાદ જૈન સર્વ જ્ઞાતિય મેળાવડો
ફક્ત બેંબાયરોએ પ્રમેાજી

રવિ ૧૫ નવે, ૧૨ થી ૩૨ વર્ષ, ૧૨ થી ૩૬ વર્ષ
ઓનલાઈન નોંધણી ઉપલબ્ધ
ગુજરાતી અને મરાઠી ભાવિ વસ્ત્ર-કન્યાઓ માટે

www.anuroopwaha.com
સંપર્ક : 1800 267 7991

(દહેજ નહીં) (બી-૧૬૬૪૫)

૧૦. મહિલાઓ માટે

મહેમાનોનો ઉતારો

લગ્નપ્રસંગના બોરીવલી/ કાંદિવલીમાં AC ફુલ્લી ફર્નિશ - બાપવી બંગલો. 9821112796. (૩૨૮-એ)

■ * જાનનગરવાળા SUTARIA's મસાલા - અથાણા ફી હોમ ડીલેરી ₹999 મોબાઈલ 8200644970 / 9426239355 * (બી-૧૬૫૪૫)

૧૨. પાના સહેલગાઉ

કુદરતના ખોળે કુંઝરની ટોચે પધારો શ્રી મલીનાથ જૈન તીર્થ કોસબાડ (દહાણ). કુદરતના સાનિધ્યમાં મૂળનાયક શ્રી મલીનાથ દાદાની સેવા-પૂજા કરવા માટે પધારો. ઉત્તમ ભોજનશાળા, ધર્મશાળા વગેરેની વ્યવસ્થા છે. ભુકિંજ માટે સંપર્ક: પુનમબેન 9226297975, 8308676398. (એસડીબી-૨૯૦૮)

૧૪. નોકરી ખાલી છે

EMPLOYMENT OPPOR-
tunity - Retired, Bankers, Pro-
fessionals, Seniors. Fixed Sal-
ary + Incentives: 9821679520.
(B-16612)

MEGA CARRIER OPPOR-
tunity for Professional, Retires,
Housewife. on Tuesday 28/10/
2025 (11:15 am). Free Entry
45+. Registration Com-
pulsory - 9653662882. (B-
16655)

CAREER OPPORTUNITY!!
Retired / Housewives / Bank-
ers / Pensioners. Age: 35+/
45+. Fixed Salary + Incentives
+ Medical Benefits.
:8097181975. (B-16606)

૧૭. જગ્યા આપવી છે

મલાડ વેસ્ટમાં

ભાડા પર શુભ પ્રસંગ માટે લિખટી ગાર્ડન, 2 Bed (દિવસ દીઠ 6,000/-) અને 3 Bed (દિવસ દીઠ 9000/-) ઉપલબ્ધ (AC) 7021469923. (બી-૧૬૬૭૩૨)

મુંબઈ સમાચાર

વાચકોને આથી ભલામણ કરવાની કે આ પ્રકાશનમાં પ્રસિદ્ધ થતી કોઈપણ જાહેરખબરના સંદર્ભમાં પૈસા મોકલતા અગાઉ કે તબીબી ભલામણના આધારે થતા ખર્ચ અથવા તો તેવા જ પ્રકારની કોઈપણ વ્યવસ્થિત કરતા અગાઉ અધિકૃત પૂછપરછ અને સલાહ લેવી. મુંબઈ સમાચાર જૂથ જાહેરાતની કોઈપણ સેવા કે ઉત્પાદનો અંગે કોઈ જ દાવાની ચકાસણી કરતું નથી. પ્રોન્ટર, પબ્લિશર, તંત્રી, મુંબઈ સમાચાર જૂથ પબ્લિકેશનનાં માલિકો તેનાથી ઉપસ્થિત થતાં કોઈપણ પરિણામ કે દાવા જો જાહેરાતકારો નકારે તો તેની જવાબદારી લેશે નહીં. email id for advertisement: samacharadvt@gmail.com

૧૭. જગ્યા આપવી છે

ઘાટકોપરમાં ગેરંટી

1% દલાલીમાં 100% શાંતિ, ફ્લેટ ઘણા મળશે, ફસાયા વગર ગોઠવાઈ ખવ. ફ્લેટ, ઓફિસ ભાડેથી/ લે-વૅચ બજાર ભાવે 30 દિવસમાં સોદાની ગેરંટી. BHIMANI - 9820814333, CHABHADIA - 9820204041. (૨૮૯-એ)

ઘાટકોપર

ફ્લેટ/ ઓફિસ/ કુકાળ/ ગોડાઉન, રેડી પ્રમેશન/ અંડરકન્સ્ટ્રક્શન, લેવા-વેચવા-ભાડેથી. ૧૦૦% સોદાની ગેરંટી. HOMEALONE PROPERTY ભૂપેશ શાહ/ જુ-નું શાહ - 9833352224. (૩૮૬-એ)

ઘાટકોપર (ઈસ્ટ)

2 બેડરૂમ હોલ કિચન, વલભભાગ લેન, ભાડેથી, ૩ બેડરૂમ હોલ કિચન, 90 ફીટ રોડ, વેચાણથી. સંપર્ક:- દલાલ ભાવેશ મીરાની - 9870019019. (૩૫૯-ઈ)

ચૅંબુર તિલકનગર

3 બેડરૂમ હોલ કિચન, ભાડેથી / વેચાણથી, આપવું છે, ઓનર:- 9821045046. (૩૫૯-એ)

ઘાટકોપર (વેસ્ટ)

ગુવદયા લેન, જુનું માણેકલાલ એસ્ટેટ-૧, ૨, ૩ બેડરૂમ, હોલ, કિચનળા ફ્લેટો બુકીંગમાં લેવા મનીશ વોરા. 9324339343. (૩૯૭-સી)

ઘાટકોપર ઈસ્ટ-વેસ્ટ

૬૦', ૮૦', ઓડિયન વલભભાગ, રાજાવાડી, ૧ થી ૬ બેડરૂમના ફ્લેટસ તથા ઓફિસ, શોપ રેડી, બંધતામાં લેવા, વેચવા, ભાડે થી હિતેશભાઈ 9920927958, 9820008003. (૩૫૯-સી)

કાંદિવલી (વેસ્ટ)

1 બેડરૂમ નવા ટાવરમાં, 1.32 કરોડ, પાર્કિંગ સાથે, 10 માળની ઉપર, મથુરાદાસ રોડ એક્સટેન્શન, સંચલ - 9821925693. (જેપી/જપ૨૦-બી)

■ વિન્હાલ્તા સોસાયટી, મહાદેવ પાલવ માર્ગ, મુંબઈ (પૂર્વ) 12, કરી રોડ સ્ટેશન પાસે, વન અવિન પાર્ક પાસે, વેચાણ માટે 380 ચોરસ ફુટનો ફ્લેટ. 9422254391. (બી-૧૬૬૬૪)

દેવલાલી

વેચાણથી. શ્રી શાંતિનાથજી દેરાસરની બાજુમાં, ૨ બેડરૂમના ફ્લેટો, રેડી પૂરેજન, મહારા રજિસ્ટર્ડ પ્રોજેક્ટ. પેશ - 9930803959/ 9930106054. (૩૭૮-એ)

શાંતકુલુ (વેસ્ટ)

રામ કૃષ્ણ મિશન પાસે- નવું બિલ્ડિંગ-૪ બેડરૂમ એરિયા ૧૮૨૫' કારપેટ+ સર્વેટ ટોઈલેટ, ૭ પાર્કિંગ, જીમ અને ઓ.સી. સાથે, તુરંત વેચવાનો. ફોન:- ‘‘ઓનર’’ 9820156133. (બી-૧૬૭૯૦)

કાંદિવલી (વેસ્ટ) માતૃ આશિષ

બાલભારતી સુલની બાજુમાં, એસ.વી. રોડ

*** ૨૨ માળનો નવા બંધાતા ટાવરમાં**

૨ બેડરૂમ એરીયા ૫૦૬' કારપેટ ૧.૫૫ કરોડ+

૨ બેડરૂમ એરીયા ૫૦૬' કારપેટ ૧.૫૫ કરોડ+

૩ બેડરૂમ એરીયા ૯૫૪' કારપેટ, ૨.૮૮ કરોડ+

*** ૨૦ + એમીનીટીઝ, પોડીયમ, Rooftop Garden**

M.B. REALTORS - 9820964062

RADHA ESTATE AGENCY-9821034272

(બી-૧૬૫૪૭)

વિલે-પાર્લે ઈસ્ટના

પ્રાઈમ લોકેશનમાં સ્ટેશનથી પાંચ મિનિટ ફુલ્લી ફર્નિશ ૩ માસ્ટર બેડરૂમ હોલ કિચન બે પાર્કિંગ સાથે રજિસ્ટર સોસાયટી 1180' કારપેટ 4,25,00,000/- સંપર્ક: 9819201737/ 9820550033. (૩૮૮-એ)

ANDHERI

FLATS - OFFICES Available for sale - Purchase - Rent સ્ટેશન - હાઈવે નજીક બજેટમાં લેવા 9820601794 Bharat Mayani. (SDB-2913)

CHEMBUR (EAST) - PRIME LOCATION

Spacious 3 BHK + 3 Bath-
rooms with Large Balcony,
Pocket Terrace, Total Us-
able area approximately
1700 sq ft (Carpet), 1 Car
Parking for Sale. Immediate
Possession and Pet Friendly
Apartment. Call:
"8369852734". (394-B)

MATUNGA EAST EXCLUSIVE

1 Flat Per Floor, Open on all
sides, 2000 + usable Large
Balcony, Beautiful views
Motivated Seller 12 Cr. re-
vised 11.25 Cr. Open to of-
fers 9004078342. (B-16362)

MALAD (WEST)

3 Bedroom, 1150' Rera Car-
pet Adarsh Dugdhaly Road,
Higher Floor Dilip
8108307900 (Broker Excuse)
(348-A)

GHATKOPAR (EAST)

Luxurious Residential & Com-
mercial Underconstruction
Projects also Resale Buy, Sell,
Rent Flats and Offices. SJ
Real Estate 9022279684.
(368-F)

૧૮. ફેક્ટરી વર્કશોપ

વસઈ - કામણ

સાતીવલી- વાલીવ- હાઈવે- સિરસાડ- પોમણ- બાપાને- સસુનવધર- ઈન્ડસ્ટ્રીયલ- ગાળા- શેડ- યુનિટ- પ્લોટ- લેવા- વેચવા- ભાડે થી- ગોપીભાઈ- 9326472399
ગુતેન્દ્રભાઈ- 9320404145. (૧૫૭૧૨-એ)

વસઈ

ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ગાળા લેવા-વેચવા-ભાડે થી વિશ્વસનીય નામ રાજેશ દડિયા 9326495003. (એસડીબી-૨૨૨૨)

ભિવંડીમાં ઈન્વેસ્ટરોને

હાયવે દય, પ્રાઈમ લોકેશનમાં, ૧૪મો વેરહાઉસ, 7.25%, ROI, ભાડે લાગેલા, વેચાણથી. ઓનર- 9321690977. (૩૯૭-એ)

૨૦. પંધાદારી જગ્યા

બોરીવલી (વેસ્ટ)

કોમર્શિયલ જગ્યા - સ્ટેશન પાસે ૧૨૦૦' + ૩૦૦' ટેરેસ, ઓફિસ રેડી ટુ મુવ, 1 પાર્કિંગ સાથે, લીઝથી અથવા વેચાણથી તુરંત આપવાની છે. અન્ય ઘણા પ્રપોઝલ આપની જરૂરીયાત મુજબ ફોન:- ‘‘કલ્પેશ શાહ’’ ૯૮૨૧૪૧૧૧૭૨. ‘‘પાર્થ શાહ’’ ૯૮૨૧૯૧૧૦૬૩. (બી-૧૬૫૯૧)

કાંદિવલીમાં

કોમર્શિયલ ઓફિસ, ફેક્ટરી માટે 800' કાર્પેટ, 2.5 Cr. નેગોશીએબલ. નેગોજી પટાણી - 9820574739. (બી-૧૬૬૬૭)

ઘાટકોપર (ઈસ્ટ)

દામજી શામજી કોરપોરેટ સ્કેવર - 10 માળના ભવ્ય ટાવરમાં ઓફિસો, 200'- 2000', ભાડે થી/ વેચાણથી. મયુરભાઈ - 9821147578, 9987254333. (૩૬૮-સી)

૨૩. મનારંજન

બજેટથી પ્રાર્થનાસભા

લગ્નગીત, સંાંજ, સંગીત સંધ્યા, ભજન, ડાયરો ANNIVERSARY. મનજુભાભાઈ 9326801860. (૩૮૨-એ)

૩૧. નાષ્ટકીય

■ ‘‘(બેંકની-નોટિસનાં)’’ રીવાજ સેટલમેન્ટ/ઈન્સ્ટોલમેન્ટ સ્મોલ બજેટમાં (વકીલ મારફત). 9137725086. (બી-૧૬૬૪૩)

FUNDING

For NPA, OTS, Real Est. Proj. Difficult Cases, Unsecured, Structured, Order, Import Fi-
nance. 25 yrs exp.
financenetwork.in / 9819878744. (365-E)

૩૨. જમીન-મિલકત

દેવલાલી

5 બેડરૂમ અતિ સુંદર બંગલો વિલા With Garden ભરપૂર હવા ઉજાસ પાણી તુરંત કબજો સુરેશભાઈ - 9869170308. (બી-૧૬૫૮૦)

૩૩. પંધાદારી

ગાદીવાળા ચપ્પલ

પગના કુખવા માટે સોફ્ટ ચપ્પલ/ સ્લીપર જેન્ટસ, લેડીઝ માટે બોરીવલી વેસ્ટ- 9869669633. (એસડીબી-૨૯૨૨)

‘‘પ્રતાપ પેકર્સ-મુવર્સ’’

52 વર્ષથી ઓફિસ/ઘરસામાન, ફેરવવા- ૯ ૮ ૨ ૧ ૦ ૭ ૦ ૩ ૨ ૦ , ૯૮૨૧૫૪૩૮૧૬, ૨૩૪૮૧૬૪૭. લલિતભાઈ ઠક્કર. (એસએ/૨૬૨૧-એ)

‘‘પાણીની ટાંકીઓ’’

‘‘મશીનથી કુવા - સોસાયટીની - ઘરની ટાંકીઓની સફાઈ’’ ‘‘ચોબી એન્ટરપ્રાઈઝ’’ 9820776583/ 9892298963. (૨૮૩-એ)

૩૫. જ્યોતિષ ભવિષ્ય

‘‘સુદર્શન જ્યોતિષ’’

સમસ્યાઓનું સમાધાન. જન્મશ્લર ગુહકલ્પેશ વ્યાપારમાં લાભ, સંતાનથી પરેશાની, શત્રુબ્રાધા, લગ્નમાં રુકાવટ, સૌતન-ત્રાશ, છુટાછેડા, લવ પ્રોબ્લેમ સ્પેશિયાલિસ્ટ. 9737117093 (વિકોલી ઈસ્ટ). (બી-૧૬૬૭૯)

‘‘શ્રીજી જ્યોતિષ’’

અશક્યને શક્ય કરનાર. સયોદ નિવારણ. જન્મશ્લર, લગ્ન વિલંબ, સૌતન, પતિ-પત્ની અનબન, પ્રેમી મિલન, (લવ પ્રોબ્લેમ, પર્સનલ પ્રોબ્લેમ, સ્પેશિયાલિસ્ટ) 9372024547 (ઘાટકોપર) (નિરાશ થયેલા વ્યક્તિઓ ખાસ મળે). (બી-૧૬૬૭૩૧)

૩૬. કુરીઅસ

મનસ્વી પાર્સલ

યુરોપ, અમેરિકા, ન્યુઝીલેંડ, ઓસ્ટ્રેલિયા, કેનેડા, ફિન્યાભરમાં સસ્તામાં મોકલવા. ૯ ૮ ૨ ૦ ૧ ૯ ૪ ૭ ૧ ૯ , ૨ ૦ ૨ ૦ ૮ ૦ ૧ ૯ ૧ ૫ . (૧૫૯૭૫-એ)

દિલ્હી-એનસીઆરમાં પ્રદૂષિત ઝેરી હવાની અસર: ચારમાંથી ત્રણને આંખોમાં બળતરા, માથામાં દુ:ખાવો

નવી દિલ્હી : દિલ્હી- એનસીઆરના ચારમાંથી ત્રણ ઘરમાં ઝેરી હવાની માફી અસર જોવા મળે છે. આમાં સામાન્ય ફરિયાદ ખરાબ ગળા અને ઉધરસથી માંડીને આંખોમાં બળતરા, માથાનો દુ:ખાવો અને અનિદ્રા જોવા મળે છે.

સિટિઝન પ્લેટફોર્મ લોકલસર્કલ્સે કરેલા ઓનલાઈન સર્વે પ્રમાણે સીપીસીબી ડેટાના વિશ્લેષણ બતાડે છે કે દિવાળી પછી પીએમ ૨.૫ લેવલ ક્યુબિકમીટરફિક ૪૮૮ માઈક્રોગ્રામ

રામમંદિર પર લહેરાશે બાવીસ ફૂટની ધર્મઘજા

અયોધ્યા: અયોધ્યામાં રામ મંદિરના શિખર પર ધ્વજ ફરકાવવાની તૈયારીઓએ જોર પકડ્યું છે. આ કાર્યક્રમ મંદિર નિર્માણની પૂર્ણતાનું પ્રતીક બનશે અને પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા જેવો જ ભવ્ય સમારોહ હશે. પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી અને આરએસએસ પ્રમુખ મોહન ભાગવત મુખ્ય અતિથિ તરીકે હાજર રહેશે. આ કાર્યક્રમ રાજકીય અને આધ્યાત્મિક રીતે મહત્વપૂર્ણ છે, જેમાં બીજાની નવા અભિયાનની શરૂઆત પણ થશે.

પરીસ નવેમ્બરે રામ મંદિરના

રિલાયન્સ અને ફેસબુકનું ૮૫૫ કરોડનું એઆઈ સાહસ

નવી દિલ્હી: અબજપતિ મુકેશ અંબાણીની રિલાયન્સ ઈન્સ્ટ્રીઝ લિ. (આરઆઈએલ)ના નવા એઆઈ સાહસમાં ફેસબુકની ૩૦ ટકા હિસ્સેદારી હશે. બંને કંપની સાથે મળીને આ યોજનામાં ૮૫૫ કરોડ રૂપિયાનું રોકાણ કરશે. રિલાયન્સ એન્ટરપ્રાઈસ ઈન્ટેલિજન્સ લિ.માં રિલાયન્સનો ૭૦ ટકા હિસ્સો હશે, એમ કંપની દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા નિવેદનમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું.

રિલાયન્સ ઈન્ટેલિજન્સની સંપૂર્ણ માલિકી ધરાવતી આરઆઈએલ અને

સબરીમાલાનું ખોવાયેલું સોનું અબજપતિના ઘરમાંથી મળી આવ્યું હોવાનો દાવો

કોચી: કેરળ વિધાનસભામાં વિપક્ષના નેતા વી. ડી. સાથીસાને શનિવારે દાવો વો. હતો કે સબરીમાલાનું ખોવાયેલું સોનું અબજપતિના ઘરમાંથી મળી આવ્યું હતું જે કોંગ્રેસ દ્વારા કરવામાં આવેલા એ આશ્વેષોને પુરવાર કરે છે કે સબરીમાલાનું ખોવાયેલું સોનું અબજપતિને વેચી દેવામાં આવ્યું હતું.

કોલંબિયાના પ્રમુખને ડૂંગ માફિયા ગણાવ્યા ટ્રમ્પે

વોશિંગ્ટન : અમેરિકા અને લેટિન અમેરિકા વચ્ચે ડ્રગ્સ દાણચોરી મુદ્દે સતત તણાવ વધી રહ્યો છે. આમાં અમેરિકાએ કોલંબિયાના રાષ્ટ્રપતિ ગુસ્તાવો પેટ્રો પર પ્રતિબંધોની જાહેરાત કરી છે. ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે ગુસ્તાવો પેટ્રો પર કોલંબિયાથી અમેરિકામાં કોકેનની દાણચોરી રોકવા માટે નક્કર પગલાં ન લેવાનો આરોપ લગાવ્યો છે. આ ઉપરાંત ટ્રમ્પે ગુસ્તાવો પેટ્રોને ડૂંગ માફિયા પણ ગણાવ્યા છે. ગુસ્તાવો પેટ્રોએ અમેરિકા પર કેરેબિયન સમુદ્રમાં હવાઈ હુમલા કરીને નિર્દોષ લોકોની હત્યા કરવાનો આરોપ લગાવ્યો. ગુસ્તાવો પેટ્રો કાર્યકાળને હવે ફક્ત ૧૦ મહિના બાકી છે. તેમજ

કાશ્મીરમાં રાજ્યસભાની ચૂંટણીમાં જબરા રાજકીય કાવાદાવા થયા

સુરેશ એસ. ડુગ્ગર

જમ્મુ: જમ્મુ-કાશ્મીરની રાજ્યસભાની ચોથી બેઠક માટેની રસાક્સીબરી રમ્પમાં અંતિમ સંખ્યા- ગણના રાજનીતિક ગણિત કરતાં રાજકીય કાવતરાં સાથે વધુ જોડાયેલી છે. જરૂરી સંખ્યાગણ ન હોવા છતાં ભાજપે પોતાનાં ઉમેદવાર સતપાલ શર્માને શનદાર વિજય આપાવ્યો હતો. આ વિજય વિપક્ષી ગઠબંધનના સાત મહત્વના મત રહસ્યમય રીતે ગાયબ થવાને કારણે કે પછી ખોટી દિશામાં એ સાત પક્ષ તેમ જ નિર્દલીય વિધાનસભાના સભ્યો પર નજર નાખી છે જેમના મત મુકરર કરેલા માર્ગથી

પર પહોંચી ગયું છે. તહેવાર પહેલાં આ લેવલ ૧૫૬.૬ માઈક્રોગ્રામ હતું. પ્રદૂષણનું સ્તર ૨૦ ઓક્ટોબરની દિવાળીની રાત્ર અને આવતી સવાર દરમિયાન ચરમ સીમાએ હતું.

દિલ્હી,

અમદાવાદના શીલજમાં હાઈપ્રોફાઈલ રેવ પાર્ટી માણતા એનઆરઆઈ સહિત ૨૦ ઝડપાયા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ શહેરની બોપલ પોલીસે શીલજ વિસ્તારમાં ફાર્મ હાઉસમાં ચાલતી હાઈપ્રોફાઈલ રેવ પાર્ટી પર પોલીસ દરોડા પાડ્યા હતા. એનઆરઆઈ સહિત કુલ ૨૦ લોકો મહેફિલ માણતા ઝડપાયા હતા. પાર્ટીમાંથી પોલીસે ૪૮ દારૂની બોટલ અને ૯ હુકા જપ્ત કર્યા હતાં. અટકાયત કરી હતી અને સ્થળ પરથી દારૂની બોટલો, હુકાઓ સામાન અને અન્ય સામગ્રી જપ્ત કરી હતી. તમામ લોકોને પહેલા બોપલ પોલીસ સ્ટેશન બાદમાં સોલા સિવિલ હોસ્પિટલ ખાતે મેડિકલ ચેકઅપ માટે લઈ જવામાં આવ્યા હતા. જેમાં ૧૫ લોકો પીધેલા હોવાનું સામે આવ્યું હતું. જેમાં ૬ મહિલા સામેલ હતી.

અમદાવાદના શીલજ પાસે આવેલા એક ફાર્મ હાઉસમાં હાઇપ્રોફાઇલ પાર્ટી ચાલી રહી હોવાની તેમ જ તેમાં શરાબ અને શાબાબની છોળો ઉડી રહી હોવાની પોલીસને ખાતમી મળી હતી. આ ખાતમીના આધારે બોપલ પોલીસે ફાર્મ હાઉસ પર દરોડો પાડ્યો હતો. પોલીસે દારૂના નશામાં ચૂર ૨૦ લોકોની અટકાયત કરી હતી. આ પાર્ટીમાં બે ભારતીયો સહિત ૧૫ જેટલા એનઆરઆઈ અને વિદેશી નાગરિકો મોજ માણતા ઝડપાયા હતા. પોલીસ તપાસમાં સામે આવ્યું છે કે પકડાયેલા લોકોમાં નાઇજીરીયન, આફ્રિકન, મોઝામ્બિકા અને કેન્યાના નાગરિકો પણ સામેલ હતા.

સૂત્રોના જણાવ્યા પ્રમાણે, આ પાર્ટી માટે આયોજકો દ્વારા ખાસ પાસ છપાવવામાં આવ્યા હતા. આ પાસ પર પાર્ટીમાં ‘અનલિમિટેડ દારૂ’ પી શકાશે, તેવો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. મોટાભાગના ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું. આ વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા એન્યુઅલ ગેટ ટુ ગેધર રાખવામાં આવ્યું હતું. ઉપરાંત તપાસમાં કેન્યાના જોન નામના યુવકે પાર્ટીનું આયોજન કર્યનું સામે આવ્યું હતું. આ પાર્ટીના પાસની કિંમત ૭૦૦થી ૧.૫ હજાર રાખવામાં આવી હતી અને હોટ ગ્રેબર પાર્ટી પાર્ટીનું નામ રાખવામાં આવ્યું હતું. પોલીસે ફાર્મ હાઉસ માલિકની પણ ધરપકડ કરી વધુ તપાસ હાથ ધરી હતી.

સમાજસેવક અને કોમેડિયન ખજૂરભાઈ રાજકારણમાં ઝંપલાવશે

વિધાનસસભા ૨૦૨૭ની ચૂંટણી લડશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ ખજૂરભાઈ તરીકે જાણીતા નીતિન જાની હવે રાજકારણના મેદાનમાં ઝંપલાવવાની તૈયારીઓ કરી રહ્યા છે. સોશ્યલ મીડિયામાં વાયરલ એક વીડિયોમાં ખજૂરભાઈ કહી રહ્યા છે કે અત્યાર સુધી વિચાર કર્યો નહોતો, પણ હવે લાગે છે કે વર્ષ ૨૦૨૭માં આપણે ઊતરવું પડશે. પોતે ચૂંટણી લડવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરવાની સાથે કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત શિક્ષિત યુવાનોને પણ રાજકારણમાં આવવા હાકલ કરી હતી. જેથી આ મુદ્દો રાજકીય વર્તુળોમાં ચર્ચાનું કેન્દ્ર બની ગયો છે.

વીડિયોમાં ખજૂરભાઈ યુવાનોને સંબોધીને કહ્યું હતું કે અત્યાર સુધી રાજકારણમાં આવવાનો વિચાર કર્યો નહોતો, પણ હવે લાગે છે કે ૨૦૨૭માં આવવું પડશે, જોકે આ વીડિયોમાં તેઓ કઈ પાર્ટીમાંથી ચૂંટણી લડશે એની કોઈ સ્પષ્ટતા કરી નહોતી.

ખજૂરભાઈએ ત્યાં ઉભેલા યુવકોને કહ્યું હતું કે જો તમે ભણેલા છો અને તમને તમારે સમાજ માટે કંઈક કરવું જોઈએ. તમારે ચૂંટણી લડવી જોઈએ. સાથે જ તેમણે એવું પણ કહ્યું કે અત્યાર

સુધીની વાત અલગ હતી હવે કંઈક કરવું પડશે. પરિણામે હવે એવી ચર્ચાએ જોર પકડ્યું છે કે ખજૂરભાઈ રાજકારણમાં જોડાઈ શકે છે.

ખજૂરભાઈનો આ વીડિયો વાયરલ થયા બાદ એવી ચર્ચાએ જોર પકડ્યું છે કે તેઓ રાજકારણમાં જોડાઈ શકે છે. વીડિયોમાં તેમણે એવું કહ્યું હતું કે, તમને એવું લાગે છે કે હલેકશનમાં ઊતરવું છે તો ઊતરજો પાર્ટી ગમે તે હોય.

અરે ઉલ્લેખનીય છે કે ખજૂરભાઈ એટલે કે નીતિન જાનીને ગુજરાતમાં કોઈક જ માણસ એવો નહીં હોય હશે જે તેમને ઓળખતા ન હોય. સોશ્યલ મીડિયા પર મોટા પ્રમાણમાં ફેન ફોલોવિંગ છે. એક સમયે તેમણે સોશ્યલ મીડિયા પર કોમેડી વીડિયો બનાવવાનું શરૂ કર્યું હતું. બાદમાં તેઓ સમાજ સેવા તરફ આગળ વધ્યા અને ગરીબ પરિવારોની તેમણે સહાય કરી છે. જેમાં ઘણા લોકોને તેમણે પાક્કું ઘર પણ બનાવી આપ્યા છે. ઇન્સ્ટાગ્રામ પર ખજૂર ભાઈના ૬.૩ મિલિયન ફોલાઅર્સ છે. તેઓ જે પણ પોસ્ટ કરે તે ઝડપથી સોશ્યલ મીડિયા પર વાયરલ થતી હોય છે.

બિહાર વિધાનસભા ચૂંટણીમાં ગુજરાત ભાજપના ધારાસભ્યો, સાંસદને સોંપાઈ મોટી જવાબદારી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ બિહાર વિધાનસભાની ચૂંટણીને ધ્યાનમાં રાખીને ગુજરાત ભાજપે તેના નેતાઓને ખાસ જવાબદારીઓ સોંપી હતી. બિહારમાં દરેક મતદારો સુધી પહોંચી શકાય તે માટે ભાજપે રાજ્યના તેના ચારે કોર્ણોએ ધારાસભ્યો અને સાંસદોને બિહાર જવા સૂચના આપી હતી.

સૂત્રોના જણાવ્યા પ્રમાણે, બિહારમાં ભાજપના પ્રચારને વધુ અસરકારક બનાવવા માટે દરેક નેતાને બે વિધાનસભા મતવિસ્તારોની જવાબદારી સોંપવામાં આવી છે.

રાધનપુરમાં સોશ્યલ મીડિયા પર સસ્તી પબ્લિસિટી માટે નિર્દોષ શ્રમિકને માર માર્યો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ રાજ્યમાં કાયદા અને કાનૂનની સ્થિતિ પર વધુ એક વખત સવાલ ઊભા થયા હતા. સોશ્યલ મીડિયા પર સસ્તી પબ્લિસિટી મેળવવાની હદાયમાં પાટણ જિલ્લાના રાધનપુરમાં ચાર લુખખા તત્ત્વોએ એક શ્રમિકને નિર્દયતાપૂર્વક માર માર્યા હોવાનો કિસ્સો સામે આવ્યો હતો. એટલું જ આ રીલને સોશ્યલ મીડિયા પર પોસ્ટ પણ કરવામાં આવી હતી.

નશાનો કારોબાર બેરોકટોક ચાલે છે: કોંગ્રેસનો આક્ષેપ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ અમદાવાદના બોપલમાં આવેલા ફાર્મ હાઉસમાં હાઈપ્રોફાઇલ દારૂ પાર્ટી પર પોલીસે દરોડા પાડ્યા હતા. જેમાં ૧૩ વિદેશી નાગરિક સહિત ૨૦ લોકોની અટકાયત કરવામાં આવી હતી. ગુજરાતમાં દારૂબંધી હોવા છતાં દારૂ પાર્ટી ઝડપાતા કોંગ્રેસે સરકાર પર આકરા પ્રહારો કર્યા હતા. ગુજરાતમાં નશાનો બેરોકટોક કારોબાર ચાલતો હોવાનો કોંગ્રેસે આરોપ લગાવ્યો હતો. યુવાનોને નશાના રવાો ચલાવવા માટે સુનિયોજિત પેલ ચાલતો હોવાનો પણ કોંગ્રેસે આરોપ લગાવ્યો હતો. નશાની આડમાં ધકેલાતા યુવાનોને બચાવવામાં આવે અને ગેરકાનૂની વેપલો કરનારા ચમરબંધીઓને પકડવામાં આવે એવી કોંગ્રેસે માગ કરી હતી.

ગુજરાત કોંગ્રેસના મુખ્ય પ્રવક્તા ડૉ. મનીશ દોશીએ જણાવ્યું હતું કે, ગુજરાતમાં એક તરફ દિવાળીનું પાવન પર્વ ચાલી રહ્યું છે. લોકો સંકલ્પ લેતા હોય છે કે, ગુજરાત સહિત દેશવાસીઓનું ભત્તું થાય પરંતુ, ગાંધી, સરદારના ગુજરાતમાં બેરોકટોક નશાનો કારોબાર ચાલી રહ્યો છે. નવા વર્ષમાં વ્યસનમુક્તિના સંકલ્પને બદલે ગુજરાતમાં રેવ પાર્ટીઓ યોજાઈ રહી છે. ગુજરાતના યુવાનોને નશાની આડમાં ધકેલવાનું લાંબા સમયથી સુનિયોજિત રીતે ચાલતા ખેલનો આ એક ભાગ છે.

રાજ્યમાં ડેર-ડેર રિસોર્ટમાં અને મોટા-

મોટા ફાર્મ હાઉસમાં ગેરકાનૂની કામ ચાલે છે અને પોલીસ માત્ર સાક્ષી બને છે. ગુજરાતમાં અગાઉ પણ લાલ ડાયરી પકડાઈ હતી. જેમાં ડાર્ક વ્યક્તિ, અનેક મોટા અધિકારીઓના દીકરા અને દીકરીઓના નામ હતા. મોટાપાયે ગુજરાતમાં હાઇબ્રિડ ગાંજો લાખો રૂપિયાનો કલવાય છે, કરોડો રૂપિયાનો ડ્રગ્સનો વેપલો ચાલે છે.

ડૉ. મનીશ દોશીએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, જે ગુજરાત સ્વેત ક્રાંતિથી ઓળખાય છે તેમાં દારૂના ટેન્કરની બેરોકટોક હેરાફેરી ચાલી રહી છે. જેમાં નાના લોકોને પકડીને પોલીસ પોતાની સ્વયં પીઠ થાબે છે. સરકાર ગાંધી, સરદારના ગુજરાતમાં નશાના વેપલાને રોકવામાં નાકામ ગઈ છે. સરકાર ક્યારે જાગશે અને ક્યારે પગલાં લેશે? ભાજપની સરકારમાં ખેડૂતો ન્યાય માગે તો તેમને દંડા મારવામાં આવે, યુવાનો રોજગાર માગે તો દંડા મારવામાં આવે ત્યારે અસમાજિક તત્ત્વો માટે રેડ કાર્પેટ પાથરવામાં આવે છે.

ભાજપની નીતિ અને નિયત ગુજરાતને બરબાદી તરફ ધકેલી રહી છે. જેથી અમે માગ કરીએ છીએ કે, ગુજરાતમાં નશાની આડમાં ધકેલાતા યુવાનોને બચાવવામાં આવે અને ગેરકાનૂની વેપલો કરનારા ચમરબંધીઓને પકડવામાં આવે તો જ ગુજરાતમાં નશાની કારોબાર રોકાશે અને ગુજરાત પ્રગતિશીલ અને ગતિશીલ બનશે.

ગિરનારની પરિક્રમાના ૩૬ કિ.મી. લાંબા માર્ગનું કલેક્ટર દ્વારા વિવિધ અધિકારીઓ સાથે નિરીક્ષણ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ ગરવા ગઢ ગિરનારની પાવનકારી લીલી પરિક્રમાની શ્રદ્ધાળુઓ આખું વર્ષ કાગડોળે રાહ જોતા હોય છે. આગામી તારીખ બે નવેમ્બર ૨૦૨૫ના રોજ ગિરનાર પરિક્રમાનો પ્રારંભ થવા જઈ રહ્યો છે, જેમાં લાખોની સંખ્યામાં ભાવિકો પુણ્યનું ભાથું બાંધવા માટે ૩૬ કિલોમીટરની પરિક્રમા કરવા માટે ઉમટી પડશે. દર વર્ષે યોજાતી આ પરિક્રમા દરમિયાન ભાવિક ભકતોને કોઈ પણ પ્રકારની અગવડતા ન પડે તે માટે જિલ્લા વહીવટી તંત્ર અને વન વિભાગે તૈયારીઓ શરૂ કરી દીધી છે.તૈયારીઓના ભાગરૂપે, જૂનાગઢ જિલા કલેક્ટર અનિલકુમાર રાણાવસિયાએ મહાનગરપાલિકા કમિશનર, જિલ્લા પોલીસ વડા અને ડીસીએફ સહિતના અધિકારીઓ સાથે રૂરનું જાત નિરીક્ષણ કર્યું હતું.

કલેક્ટર અનિલકુમાર રાણાવસિયા, મહાનગરપાલિકા કમિશનર તેજસ પરમાર, જિલ્લા પોલીસ વડા સુબોધ ઓડેદરા, નાયબ વન સંરક્ષક અશ્વજ જોશી, તેમજ આરોગ્ય વિભાગ, પોલીસ અને વન વિભાગના સંબંધિત

અધિકારીઓએ સરકડીયાથી બોરદેવી સુધીના કઠિન ચઢાણવાળા માર્ગ પર ચાલીને વ્યવસ્થાઓનું નિરીક્ષણ કર્યું હતું.

અધિકારીઓએ ભવનાથમાં પરિક્રમાના પ્રવેશદ્વારથી શરૂ કરીને ઈટવા ઘોડી, ઝીણા બાવાની મઢી, નળપાણીની ઘોડી, માળવેલા, બોરદેવી અને અંતિમ દ્વાર ભવનાથ સુધી ચાલીને તેમજ મોટર માર્ગે સમગ્ર રૂટની તપાસ કરી હતી. આ દરમિયાન પરિક્રમાર્થીઓની સુવિધાઓ માટે જરૂરી સૂચનાઓ સંબંધિત અધિકારીઓને આપવામાં આવી હતી.

પરિક્રમાના લાખો ભાવિકો માટે પાણી, વીજળી, આરોગ્ય સેવાઓ અને સુરક્ષા સહિતની તમામ મૂળભૂત સુવિધાઓ માટેની મોટાભાગની પૂર્વતૈયારીઓ પૂર્ણ કરી દેવામાં આવી છે. ખાસ કરીને પરિક્રમાના રૂટ પરના જળ સ્ત્રોતો અને જંગલના પર્યાવરણને શુદ્ધ રાખવા પર વિશેષ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું છે. જિલ્લા વહીવટી તંત્ર અને સાધુ સંતો દ્વારા આ વર્ષે ‘પ્લાસ્ટિક મુક્ત પરિક્રમા ૨૦૨૫’ માટે ભાવિકોને ખાસ અનુરોધ કરવામાં આવ્યો છે. પરિક્રમાર્થીઓને અપીલ કરવામાં આવી છે કે તેઓ પ્લાસ્ટિકનો

કેબિનેટમાં સ્થાન ન મળતા નિરાશ જયેશ રાદડીયાએ કહ્યું, આ તો નસીબ-નસીબની વાત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ મહીસાગર જિલ્લાના ખાનપુર તાલુકાના વડાગામ ગામે સરદાર પટેલની ૧૫૦મી જન્મજયંતી ઉજવણી ઉજવાઈ રહી છે, જે નિમિત્તે મહીસાગર ૪૨ પાટીદાર સમાજ દ્વારા સ્નેહમિલન કાર્યક્રમ યોજવામાં આવ્યો હતો. પૂર્વ પ્રધાન અને ધારાસભ્ય જયેશ રાદડિયાની અધ્યક્ષતામાં પાટીદાર સમાજનો કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. જેમાં અરવલ્લી જિલ્લાના માલપુર તાલુકા વિસ્તાર સહિત રાજસ્થાન અને મધ્ય પ્રદેશ તથા મહીસાગર જિલ્લાના મોટી સંખ્યામાં પાટીદાર સમાજ લોકો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

પાટીદાર સમાજના સ્નેહમિલન કાર્યક્રમમા કોંગ્રેસના કાર્યકરો સહિત ભાજપના નેતાઓ અને હોદ્દેદારોની પણ હાજરી એક મંચ પર જોવા મળી હતી, આ કાર્યક્રમમાં

ઉપસ્થિત રહેલા ધારાસભ્ય જયેશ રાદડિયાએ પ્રધાનમંડળ વિસ્તરણ અંગે મીડિયા સમક્ષ નિવેદન આપ્યું હતું. જયેશ રાદડિયાએ ભારે હતાશા સાથે કહ્યું હતું કે, મંત્રી મંડળમાં સ્થાન ન મળ્યું એ બધી નસીબની વાત હોય છે. જ્યારે ૩૦ વર્ષની મારી ઉમર હતી, ત્યારે તત્કાલિન મુખ્યપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીની સરકારથી અત્યાર સુધી એટલે કે ૧૦ વર્ષ સુધી મં મંત્રીમંડળમાં જવાબદારી સંભાળી છે. એટલે સમયે સમયે બધાના નામ ચર્ચાતા હોય છે અને જે કાઈ નિર્ણય આવ્યો તે શિરોમાન્ય છે. આ કાર્યક્રમમાં ‘જય જય પાટીદાર’ના નારા લગાવવામાં આવ્યા હતા. મહીસાગર ૪૨ પાટીદાર સમાજના લોકો દ્વારા જયેશ રાદડિયા તેમજ મધ્ય પ્રદેશ અને રાજસ્થાનથી આવનાર પાટીદાર સમાજના લોકોનું ફૂલ હારથી ભવ્ય સવાગત કરવામાં આવ્યું હતું.■

અમદાવાદમાં આજથી ભાજપ ૧૫ દિવસ સ્નેહમિલન યોજશે: પ્રદેશ પ્રમુખ હાજર રહેશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ રાજ્યમાં ટૂંક સમયમાં જ સ્થાનિક સ્વરાજ્યની ચૂંટણીની જાહેરાત થઈ શકે છે. આ માટે ભારતીય જનતા પાર્ટીએ અત્યારથી જ તૈયારી શરૂ કરી દીધી છે. જે મુજબ લાભ પાંચમથી ભાજપ ચૂંટણી મોડમાં આવશે અને વોર્ડ મુજબ સ્નેહમિલન સમારોહનું આયોજન કરવામાં આવશે. અમદાવાદમાં ભાજપ દ્વારા ૨૬ ઓક્ટોબર, લાભ પાંચમથી ૧૦ નવેમ્બર દરમિયાન વોર્ડ વાઇઝ સ્નેહમિલનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. દરેક વોર્ડ સમ્મેલનમાં સ્થાનિક સંગઠન અને પ્રદેશ સંગઠનના હોદ્દેદારો હાજર રહેશે. ચૂંટણી પેલવાં કાર્યકર્તાઓમાં ઉત્સાહ વધારવા ભાજપ વોર્ડ મુજબ સ્નેહ મિલનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. આજે લાભ પાંચમના દિવસે અમદાવાદમાં ગુજરાત ભાજપ પ્રદેશ પ્રમુખ અને નિકોલ

વિધાનસભાના ધારાસભ્ય જગદીશ વિશ્વકર્માના વિધાનસભા વિસ્તારમાં આવતા વિરાટનગર અને ઓઢવ વોર્ડથી નૂતન વર્ષ સ્નેહમિલન સમારોહની શરૂઆત થશે. ય

હાલુ વર્ષે રાજ્યમાં મહાનગરપાલિકાની ચૂંટણી યોજવાની છે ત્યારે અમદાવાદ શહેર ભાજપ દ્વારા ચૂંટણી પહેલા શહેરના તમામ ૪૮ વોર્ડમાં નૂતનવર્ષ સ્નેહમિલન સમારોહ યોજવા માટેની સૂચના આપવામાં આવી હતી. જે અંતર્ગત શહેરના તમામ વોર્ડમાં સ્નેહમિલન કાર્યક્રમ યોજાશે. સૂત્રોના જણાવ્યા પ્રમાણે સ્નેહમિલન સમારોહમાં ૪૦૦થી ૫૦૦ કાર્યકર્તાઓની હાજરી રહે તે મુજબનું આયોજન કરવા જણાવ્યું હતું. દરેક સ્નેહમિલનમાં જે-તે વિધાનસભાના ધારાસભ્ય અને શહેર ભાજપમાંથી એક નેતા વક્તા તરીકે હાજર રહેશે.

અમદાવાદમાં બેવડી ઋતુના કારણે રોગચાળો વકર્યો: ડેન્ગ્યૂ, કમળા, વાઈરલ ફીવરના કેસમાં ઉછાળો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ શહેર સહિત સમગ્ર ગુજરાતમાં બેવડી ઋતુની અસર લોકોના આરોગ્ય પર થઈ રહી છે. અમદાવાદમાં શરદી, ખાંસી, ડેન્ગ્યૂ, કમળા, ઝાડા ઊલટી, વાયરલ ફીવરના કેસ અસારવા સિવિલમાં નોંધાયા છે. અસારવા સિવિલના સુપરટેન્ડેન્ટે જણાવ્યું હતું કે, અત્યારે જે દિવાળીનો માહોલ ચાલી રહ્યો છે તેમાં અને આ અઠવાડિયામાં સિવિલ હોસ્પિટલમાં ૭,૦૦૦થી વધારે લોકોએ ઓપીડીની સારવાર લીધી અને એની સાથે અદાજિત ૧,૪૦૦થી વધારે લોકોએ દાખલ દર્દી તરીકે સારવાર લીધી. રોગચાળાની વાત કરીએ તો અત્યારે ઘણી બધી વસ્તુ કંટ્રોલમાં છે. જો ડેન્ગ્યૂના આંકડા જોઈશું તો ગયા મહિને ૧૬૪ દર્દીઓએ સારવાર લીધી એની સામે અત્યારે આ ૨૩ દિવસમાં ૯૬ લોકોએ ડેન્ગ્યૂના સારવાર લીધી એટલે એના કેસમાં ઘણો ઘટાડો નોંધાયો છે.

હિપેટેાઇટિસ (કમળા) ના કિસ્સાઓ જોઈએ તો ગયા મહિનામાં ૨૧૬ હતા, જે અત્યારે ૨૩ દિવસમાં ૧૩૨ લોકોએ એની સારવાર લીધી છે. એ રીતે મલેરિયામાં જોઈશું તો સાદ્રો મલેરિયા ગયા મહિને ૪૨ લોકો હતા, આ વખતે અત્યાર સુધી ૩૭ લોકોએ એની સારવાર લીધી. ઝેરી મલેરિયાના જોઈએ તો ગયા આખા મહિનામાં ૧૮ કિસ્સાઓ હતા જેની સામે અત્યાર સુધી ૧૨ કિસ્સાઓ નોંધાયા છે. ડાયેરિયા વોમિટિંગના કેસમાં પણ ઘણો બધો ઘટાડો છે. ગયા વખતે ગયા મહિનામાં ૯૭ દર્દીઓએ સારવાર લીધી, જે આ વખતે ૨૩ દિવસમાં માત્ર ૨૧ દર્દીઓએ એની સારવાર લીધી. વાઈરલ ફીવરમાં પણ ઘણો ઘટાડો છે. ૪૧૭ લોકોને વાઈરલ ફીવરના કેસીસ ગયા મહિનામાં જોવા મળ્યા હતા, જે અત્યાર સુધીમાં માત્ર ૨૧૬ કેસ છે.

અમદાવાદમાં છઠ ઘાટ પર તંત્ર દ્વારા ભવ્ય આયોજન: ૫૦૦૦થી વધુ શ્રદ્ધાળુઓ પૂજા માટે એકઠા થશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ શહેરના પૂર્વ વિસ્તારોમાં મોટી સંખ્યામાં પરપ્રાંતીય લોકો વસવાટ કરે છે. શહેરમાં છઠ તંત્ર દ્વારા વિશેષ આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. અમદાવાદના ઇન્દિરા જિલ્ સહિત વિવિધ સ્થળે છઠ પૂજાનું ખાસ આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. અમદાવાદ મહાનગરપાલિકા દ્વારા શહેરના વિવિધ પૂજા ઘાટ પર વ્યવસ્થા ગોઠવવામાં આવી હતી. છઠના દિવસે સાંજે પાંચ વાગ્યાથી પૂજાની શરૂઆત થશે.

ઇન્દિરા બ્રિજ પાસે આવેલા છઠ પૂજાઘાટ ખાતે દર વર્ષે ૫૦૦૦થી વધુ શ્રદ્ધાળુઓ પૂજા માટે એકઠા થતા હોય છે. આ ભીડને ધ્યાનમાં રાખીને તંત્ર દ્વારા અહીં વિશેષ આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. અમદાવાદમાં વસવાટ કરતાં ઉત્તર ભારતીયો માટે પણ છઠ મહાપૂજાને લઈને ઘાટ પર ડેમ અને સ્ટેજ બનાવવામાં આવ્યા છે. આ ઉપરાંત, સુરક્ષા વ્યવસ્થાના ભાગરૂપે સિક્યુરિટી ગાર્ડથી લઈ ચેન્જિંગ રૂમ સુધીની સુવિધાઓ પણ ઉભી કરવામાં આવી છે.

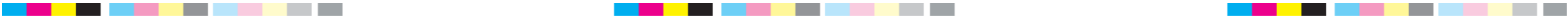
ઉલ્લેખનીય છે કે, અમદાવાદમાં

વજુભાઈ ડોકિયાના અવસાન બાદ સોશ્યલ મીડિયા પર હાર્દિક પટેલને બદનામ કરાતા પોલીસ ફરિયાદ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ વિરમગામના પૂર્વ ધારાસભ્ય વજુભાઈ ડેિયાના અવસાન બાદ સોશ્યલ મીડિયા પર હાર્દિક પટેલને લઈ એક પોસ્ટ વાઈરલ થઈ હતી. આ પોસ્ટ બદલ પોલીસ ફરિયાદ નોંધાવવામાં આવી હતી. વજુભાઈના મૃત્યુ પછી વિરમગામના ધારાસભ્ય હાર્દિક પટેલે સોશ્યલ મીડિયા પર એક શોકસંદેશ પોસ્ટ કર્યો હતો, પરંતુ તે કથિત રીતે એક ટિપ્પણી સાથે વાઈરલ થયો હતો જેમાં લખ્યું હતું, બેક ડિરેક્ટરના મૃત્યુ પછી કેટલો સમય લાગે છે. જેના કારણે હાર્દિક સામે રાજકીય તકવાદના

આરોપો લાગ્યા હતા. હાર્દિક પટેલે તરત જ સ્પષ્ટતા કરી કે આ ટિપ્પણી તેમની મૂળ પોસ્ટમાં નહોતી અને તેમના વિરોધીઓએ તેમને બદનામ કરવા માટે તેમાં છેડછાડ કરી હતી. તેમની મૂળ પોસ્ટના સ્ક્રીનશોટ શેર કરતા તેમણે કહ્યું, મેં વજુભાઈ પટેલના મૃત્યુ પર શોક વ્યક્ત કર્યો હતો અને તેમાં બીજું કંઈ લખ્યું નહોતું. આ ઘટના અંગે પોલીસ ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી. જેમાં કેટલાક અસામાજિક તત્ત્વોએ જાણી જોઈને સામાજિક વિખવાદ પેદા કરવા માટે ટિપ્પણી ઉમેરી હોવાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો.

સાતારામાં મહિલા ડૉક્ટરની આત્મહત્યા

પ્રશાંત બનકર

મારા ભાઈએ પ્રેમનો પ્રસ્તાવ હુકરાવ્યો હતો: પ્રશાંત બનકરની બહેનનો દાવો

મહિલા ડૉક્ટર અને આરોપી રિલેશનમાં હતાં: પોલીસ

પુણે: મહિલા ડૉક્ટરને આત્મહત્યા માટે પ્રવૃત્ત કરવાના આરોપસર પુણેથી સોફ્ટવેર એન્જિનિયર પ્રશાંત બનકરની પોલીસે શુક્રવારે રાતે ઘરપકડ કરી હતી. મહિલા ડૉક્ટર અને બનકર રિલેશનમાં હતાં અને બાદમાં તેમના સંબંધ બગડ્યા હતા, એવો દાવો પોલીસે કર્યો હતો. બીજી તરફ બનકરની બહેને દાવો કર્યો હતો કે મહિલા ડૉક્ટરે મારા ભાઇને પ્રપોઝ કર્યું હતું, પણ તેણે ઇનકાર કરી દીધો હતો.

બનકરની બહેને જણાવ્યું હતું કે મહિલા ડૉક્ટર અમારે ત્યાં એક વર્ષ સુધી રહી હતી. હું એક-બે મહિના માટે મારા ઘરે રહેવા માટે આવી ત્યારે મારી તેની સાથે સારી મિત્રતા થઇ હતી. હું તેને કહેતી કે તમારી નોકરી તો સરકારી છે, પણ (જુઓ પાનું ૪) ►►

કશર પોલીસ ગોપાલ બઢાને

મકાનમાલિકના સોફ્ટવેર એન્જિનિયર પુત્રની પુણેથી ઘરપકડ

પુણે: સાતારા જિલ્લામાં સરકારી હોસ્પિટલની ૨૮ વર્ષની મહિલા ડૉક્ટરે કરેલી આત્મહત્યા પ્રકરણે પોલીસે શુક્રવારે રાતે મકાનમાલિકના સોફ્ટવેર એન્જિનિયર પુત્રની ઘરપકડ કરી હતી.

મહિલા ડૉક્ટરે પોતાની હથેળીમાં લખેલી સુસાઇઝ નોટમાં જે બે જણનાં નામ આપ્યાં હતાં, તેમાંથી એક નામ પ્રશાંત બનકરનું હતું. ફલટન પોલીસ સ્ટેશનની ટીમે શનિવારે બનકરને પુણેથી ઝડપી પાડ્યો હતો.

બનકર તેના મિત્રના ફાર્મહાઉસમાં છુપાયો હતો. બનકરની ઘરપકડ કરાયા બાદ શનિવારે તેને કોર્ટમાં હાજર કરવામાં આવ્યો હતો. સરકારી વકીલ મહાલેએ બનકરની સાત દિવસની પોલીસ કસ્ટડીની માગણી કરી હતી, જ્યારે બનકરના વકીલ સુનીલ ભોંગળેએ તેના (જુઓ પાનું ૪) ►►

‘... તો એ ડૉક્ટરનો જીવ બચી શક્યો હોત’

આવી રહ્યો હતો તો તેણે સમયસર કોઇને જાણ કરવી જોઇતી હતી. સગાંવહાલાં, મિત્રોને આની માહિતી આપી હોત તો તેની નોંધ લઇ શકાઇ હોત અને ડૉક્ટરની જીવ બચી શક્યો હોત.’

તબીબી અધિકારીઓ અને પોલીસ પ્રશાસન વચ્ચેના મતભેદને કારણે આ ઘટના બની હતી? એવો પ્રશ્ન પૂછવામાં આવતાં કડુસકરે કહ્યું હતું કે આરોપીને કોર્ટમાં લઇ જવાનું અને પીડિતાને ન્યાય અપાવવાનું કામ તબીબી અધિકારી અને (જુઓ પાનું ૪) ►►

મહિલા ડૉક્ટરના મૃત્યુની એસઆઈટી દ્વારા સ્વતંત્ર તપાસની માગણી

નિશાન સાધ્યું, ત્યારે રાજ્યના પ્રધાનોએ એવી ખાતરી આપી હતી કે પોલીસ નિષ્પક્ષ અને વિગતવાર તપાસ કરશે.

એનસીપીના નેતા ધનંજય મુંડે અને શિવસેના (યુબીટી)ના નેતા અંબાદાસ દાનવેએ શુક્રવારે અલગ-અલગ રીતે સ્વતંત્ર તપાસની માગણી કરી હતી.

એકસ પરની એક પોસ્ટમાં ભૂતપૂર્વ પ્રધાન ધનંજય મુંડેએ (જુઓ પાનું ૪) ►►

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્રના સાતારા જિલ્લામાં ૨૮ વર્ષની મહિલા ડૉક્ટરના કથિત મૃત્યુની સ્વતંત્ર તપાસ અને એસઆઈટી તપાસની માગણી મહારાષ્ટ્રના રાજકીય નેતાઓએ પક્ષાપક્ષનો ભેદ ભૂલીને કરી છે.

બીડ જિલ્લાની વતની અને ફલટણની સરકારી હોસ્પિટલમાં પોસ્ટ કરાયેલી ડૉક્ટર ગુરુવારે રાત્રે એક હોટલના રૂમમાં મૃત હાલતમાં મળી આવી હતી.

વિપક્ષે આ ઘટના અંગે મહાધૃતિની સરકાર પર નિષ્પક્ષ અને વિગતવાર તપાસ કરશે.

એનસીપીના નેતા ધનંજય મુંડે અને શિવસેના (યુબીટી)ના નેતા અંબાદાસ દાનવેએ શુક્રવારે અલગ-અલગ રીતે સ્વતંત્ર તપાસની માગણી કરી હતી.

એકસ પરની એક પોસ્ટમાં ભૂતપૂર્વ પ્રધાન ધનંજય મુંડેએ (જુઓ પાનું ૪) ►►

‘ફિટ મુંબઈ’ પહેલના ભાગરૂપે સુધરાઈની બાન્દ્રામાં ‘ફિટ સેટરડે’ ઝુંબેશ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: મુંબઈની ફાસ્ટ લાઈફમાં પણ તેમનું આરોગ્ય જળવાઈ રહે અને નાગરિકો પોતાના આરોગ્ય માટે નિયમિત સમય આપે તે આવશ્યક છે. નિરોગી આરોગ્ય માટે નાગરિકો મુંબઈ મહાનગરપાલિકાની સેવા સુવિધાની લાભ લઈ શકે તે માટે ‘ફિટ મુંબઈ’ પહેલના ભાગરૂપે સુધરાઈએ બાન્દ્રા ફોર્ટ ગાર્ડન ખાતે ‘ફિટ સેટરડે’ ઝુંબેશ

શરૂ કરી હતી.

આ ઝુંબેશ અંતર્ગત પાલિકા દ્વારા ‘એલ એન્ડ ટી-બીએમસી કોસ્ટલ રોડ હાફ મેરેથોન’નું આયોજન કરવામાં આવવાનું છે, જે દર વર્ષે ડિસેમ્બરના બીજા રવિવારે યોજાશે. એ સિવાય પાલિકાના નેજા હેઠળ સ્થાનિક સંસ્થા દ્વારા બર્ગીયાઓ અને રમતના મેદાનોમાં વોકિંગ, જોગીંગ, યોગા, મેડિટેશન અને પ્રાણાયામ જેવા

ફિટનેસના સત્રોનું આયોજન કરવામાં આવશે. શનિવારે બાન્દ્રામાં શરૂ ‘ફિટ મુંબઈ’ ‘ફિટ સેટરડે’ ઝુંબેશના શુભારંભ દરમ્યાન પાલિકા કમિશનર ભૂષણ ગગરાણીએ કહ્યું હતું કે આ ઝુંબેશનો હેતુ કસરત નહીં કરતા લોકોને નિયમિત ફિટનેસ રૂટિન અપનાવવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવાનો છે. આયોજન અને પ્રતિબદ્ધતા સારા સ્વાસ્થ્યની (જુઓ પાનું ૪) ►►

મધ્ય રેલવેમાં આજે બ્લોક

મુંબઈ: મુંબઈગરાની લાઈફલાઈન એવી મુંબઈ લોકલ ટ્રેનોના રવિવારે ધાંધિયા રહેશે. રેલવે દ્વારા સિગ્નલ, ટ્રેક મેઈન્ટેનન્સ જેવા મહત્વના કામ માટે મેગા બ્લોક હાથ ધરવામાં આવશે.

મધ્ય રેલવેના અધિકારી દ્વારા આપવામાં આવેલી માહિતી અનુસાર મધ્ય રેલવે પર ૨૬મી ઓક્ટોબરના સવારે ૧૧ થી બપોરે ૪ વાગ્યા સુધી માટેગાથી મુહુર્ડ વચ્ચે અપ-ડાઉન ફાસ્ટ લાઈન પર મેગા બ્લોક હાથ ધરવામાં આવશે.

બ્લોકના સમય દરમિયાન માટુંગા-મુહુર્ડ વચ્ચે અપ-ડાઉન ફાસ્ટ લોકલ અપ-ડાઉન સ્લો લાઈન પર દોડાવવામાં આવશે. આ બ્લોકના સમય દરમિયાન કેટલીક ટ્રેનો પોતાના ગંતવ્ય સ્થાને મોડી પહોંચી શકે છે.

ટ્રાન્સ હાઈર લાઈનની વાત કરીએ તો ટ્રાન્સ હાઈર લાઈન પર સવારે ૧૧ થી બપોરે ૪ વાગ્યા સુધી થાણે-વાશી, નેરુળ વચ્ચે અપ-ડાઉન લાઈન (જુઓ પાનું ૪) ►►

નાયબ મુખ્ય પ્રધાન એકનાથ શિંદેની અચાનક દિલ્હીમાં મોદી સાથે મુલાકાત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્રના રાજકારણમાં અત્યારે સ્થાનિક સ્વરાજ્ય સંસ્થાઓની ચૂંટણી માટેની તૈયારીઓ ચાલી રહી છે અને બધા જ રાજકીય પક્ષો અને ગઠબંધનો આગામી વ્યૂહરચના ઘડવામાં વ્યસ્ત છે ત્યારે રાજ્યના નાયબ મુખ્ય પ્રધાન એકનાથ શિંદેએ શનિવારે અચાનક દિલ્હીમાં વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીની મુલાકાત લઈને બધાને ચોંકાવી દીધા છે. સત્તાવાર રીતે આ મુલાકાતનું કારણ આપવામાં આવ્યું ન હોવા છતાં એવું માનવામાં આવી રહ્યું છે કે આગામી પાલિકા ચૂંટણીઓમાં યોગ્ય પ્રમાણમાં

બેઠકો મળે તે માટે આ બેઠક હતી. નાયબ મુખ્ય પ્રધાન એકનાથ શિંદે મોદીને કેમ મળ્યા? આ બેઠકમાં શું ચર્ચા થઈ? આ બધા સવાલોનો તેમણે દિલ્હીમાં મીડિયા સાથે વાત કરતા જવાબ આપ્યા હતા. શિંદેએ એમ કહ્યું હતું કે આ એક શુભેચ્છા મુલાકાત હતી અને તેમણે આ બેઠકમાં મોદીને દિવાળીની શુભેચ્છા આપી હતી.

જ્યારે મીડિયા પ્રતિનિધિઓએ એકનાથ શિંદેને આ મુલાકાત વિશે પૂછ્યું, ત્યારે શિંદેએ કહ્યું, ‘આ મુલાકાત અચાનક નહોતી. હું તેમને દિવાળીની શુભેચ્છા પાઠવવા મળ્યો હતો. બિહાર

ચઈ હતી એવા સવાલોના જવાબ આપતાં તેમણે કહ્યું હતું કે ‘અમે જ્યારે પણ મળીએ છીએ ત્યારે ફક્ત વિકાસની વાતો કરીએ છીએ, પછી તે મહારાષ્ટ્રનો વિકાસ હોય કે પછી દેશનો વિકાસ હોય. અમે જ્યારે મળીએ ત્યારે વિકાસ એક જ વસ્તુ એવી હોય છે જેની ચર્ચા કાયમ થાય છે.

આ ઉપરાંત અમે એનડીએના ઘટક પક્ષ છીએ એટલે શિવસેનાને કાયમ મોઢી સાહેબ અમારા માટે આદરનું સ્થાન ધરાવે છે. તેમણે એમ પણ કહ્યું હતું કે જોકે એવું માનવામાં આવી રહ્યું (જુઓ પાનું ૪) ►►

મુંબઈમાં આવતા અઠવાડિયા સુધી વરસાદ રહેશે

મંગળવાર સુધી ચલો અલર્ટ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: મુંબઈ સહિત થાણેમાં શનિવારે પણ મધ્યમ સ્વરૂપના વરસાદના ઝાપટાં પડ્યા હતા. ભારતીય હવામાન વિભાગે મુંબઈ, થાણે સહિત મહારાષ્ટ્રમાં આવતા અઠવાડિયે વરસાદ પડવાનો અંદાજો વ્યક્ત કર્યો છે. તેમ જ મંગળવાર સુધી યલો અલર્ટની ચેતવણી આપી છે. આ દરમ્યાન વરસાદને કારણે મુંબઈમાં હવાની ગુણવત્તામાં સુધારો જણાયો છે. નૈઋત્યના ચોમાસાએ મુંબઈમાંથી આઠ ઓક્ટોબરના સત્તાવાર રીતે વિદાય લઈ લીધી છે. છતાં મુંબઈમાં હજી પણ વરસાદના ઝાપટાં જ ચાલુ જ રહ્યા છે. મંગળવારથી મુંબઈ સહિત થાણે અને મુંબઈ મેટ્રોપોલિટન રિજન વિસ્તારમાં હળવાથી મધ્યમ સ્વરૂપનનો વરસાદ પડી રહ્યો છે. નવરાત્રી બાદ દિવાળીમાં પણ વરસાદ હેરાન કરી મૂક્યા છે અને આવતા અઠવાડિયા સુધી વરસાદ રહેવાની શક્યતા છે. મંગળવાર સુધી હવામાન વિભાગે યલો અલર્ટ આપ્યું છે. શુક્રવારે મોડી રાતના અચાનક વરસાદ પડવાનું શરૂ થઈ ગયું હતું અને મુંબઈના અનેક વિસ્તારોમાં અડધાથી પોણો કલાકની અંદર જ (જુઓ પાનું ૪) ►►

સ્વચ્છ આકાશ...

હાલમાં રોજ સાંજે વરસાદ પડે છે, જ્યારે બપોરના સમયે આકાશ સ્વચ્છ રહેતું હોય છે. (અમય ખરાડે)

સતીશ શાહનું નિધન

એક બહુમુખી અભિનેતા અને કલા ક્ષેત્રે માર્ગદર્શક કડી: ફડણવીસ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્રના મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસે શનિવારે પોદા અભિનેતા સતીશ શાહને શ્રદ્ધાંજલિ આપતાં તેમને એક બહુમુખી કલાકાર તરીકે વર્ણવ્યા હતા જેમણે ભારતીય સિનેમા અને રંગભૂમિ પર અમીટ છાપ છોડી હતી.

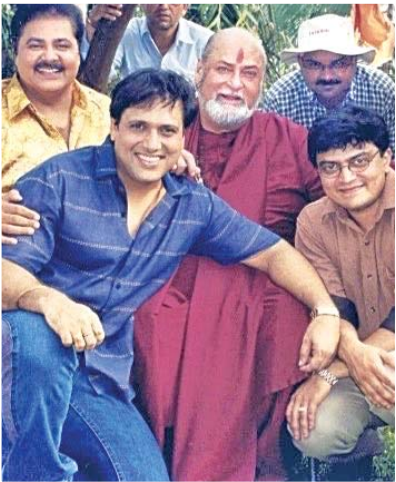
મુખ્ય પ્રધાને તેમના શોક સંદેશમાં કહ્યું હતું કે ૭૪ વર્ષની વયે અવસાન પામેલા શાહને તેમણે ભજવેલી દરેક ભૂમિકામાં સરળ આકર્ષણ અને પ્રામાણિકતા માટે યાદ કરવામાં આવશે.

‘તેમના કુદરતી અને મનોહર અભિનય દ્વારા, તેમણે દર્શકોના હૃદયમાં કાયમી સ્થાન બનાવ્યું હતું,’ એમ ફડણવીસે કહ્યું હતું.

શાહને ફિલ્મો, રંગભૂમિ અને ટેલિવિઝનમાં તેમના કામ માટે વ્યાપક પ્રશંસા મળી હતી, એમ તેમણે કહ્યું. કોમેડી અને હળવા મનોરંજનથી લઈને ગંભીર પાત્ર ભૂમિકાઓ સુધી, તેમણે એક અભિનેતા તરીકે નોંધપાત્ર શ્રેણી અને ઊંડાણ દર્શાવ્યું હતું, એમ ફડણવીસે જણાવ્યું હતું.

તેમણે એમ પણ કહ્યું હતું કે શાહ જેમણે સ્વ. દાદા કોડેકની ફિલ્મોમાં પણ અભિનય કર્યો હતો, તેમણે મરાઠી સિનેમાને સમૃદ્ધ બનાવવામાં ફાળો આપ્યો હતો. ‘તેમના નિધનથી કલા જગતને મોટું નુકસાન થયું છે. કલાકારોની પેઢીઓને જોડતી માર્ગદર્શક કડી તૂટી ગઈ છે,’ એમ તેમણે જણાવ્યું હતું.

‘સારાભાઈ વિરુદ્ધ સારાભાઈ’માં દિવંગત અભિનેતા સાથે કામ કરનારા નિર્માતા જેડી મજેઠિયા હજી પણ આ સમાચારથી આઘાતમાં છે. જ્યારે તેઓ મુંબઈથી મુસાફરી કરી (જુઓ પાનું ૪) ►►

ઓક્ટોબરે શમ્મીની જન્મજયંતિ હતી. આ પ્રસંગે સતીશે તેમની સાદમાં એક ફોટો શરૂ કર્યો હતો, જેમાં તેઓ શમ્મી અને ગોવિંદા સહિત અન્ય ઘણા સ્ટાર્સ સાથે દેખાયા હતા. સતીશ શાહે સેન્ડવિચમાં શમ્મી સાથે કામ કર્યું (જુઓ પાનું ૪) ►►

કાજોલ, આર. માધવન અને અન્ય હસ્તીઓએ શોક વ્યક્ત કર્યો

મુંબઈ: કાજોલ, આર માધવન અને કરણ જોહર સહિત અનેક હસ્તીઓએ સ્વ. અભિનેતા સતીશ શાહને યાદ કર્યા હતા અને તેમને ‘દંતકથાસમાન’ ગણાવ્યા હતા. સતીશ શાહનું શનિવારે બપોરે બોંદ્રા પૂર્વમાં તેમના નિવાસસ્થાને અવસાન થયું. તેઓ ૭૪ વર્ષના હતા.

તેઓ ફિલ્મ ‘જાને ભી દો ચારો’ અને ‘મैं હું ના’ જેવી

ફિલ્મો અને સિટકોમ ‘સારાભાઈ વર્સીસ સારાભાઈ’ અને ‘યે જો હે જિંદગી’માં તેમના નોંધપાત્ર કામ માટે જાણીતા છે.

૧૯૮૭ની સિટકોમ ‘ઘર જમાઈ’માં શાહ સાથે સહ-અભિનય કરનાર માધવને તેમના ઇન્સ્ટાગ્રામ હેન્ડલ પર એક લાંબી નોંધ શરૂ કરીને શોક વ્યક્ત કર્યો હતો. પોસ્ટમાં શાહનો માધવન અને મંદિરા બેદી સાથેનો ફોટો હતો, જે સિટકોમનો પણ ભાગ હતા.

‘હવે સ્વર્ગ વધુ આનંદી અને ખુશહાલ બનશે. સતીશ જી, અમે ભગવાનને મોટેથી (જુઓ પાનું ૪) ►►

નાગપુરથી દિલ્હી જતા વિમાન સાથે પક્ષી અથડાયું, એર ઇન્ડિયાએ ફ્લાઈટ રદ કરી

નાગપુર: નાગપુરથી દિલ્હી જતી એર ઇન્ડિયાની ફ્લાઈટ પંખી સાથે અથડાતા વિમાનમાં ખામી આવી હતી. જોકે, પાચલટના કારણે મોટો અકસ્માત ટળી ગયો હતો. આ ફ્લાઈટ ૨૪ ઓક્ટોબરે નાગપુરથી દિલ્હીની તરફ જતી હતી. નાગપુરથી ટેકઓફ કર્યા બાદ એર ઇન્ડિયાનું વિમાન પંખી સાથે અથડાયું. પછી કૂએ વિમાનને પાછું ફેરવવાનો નિર્ણય કર્યો હતો. થોડીવાર પછી વિમાનને પાછું એરપોર્ટ પર લેન્ડ કરાયું અને સલામતી પ્રોટોકોલ અનુસાર તપાસ કરવામાં આવી હતી. તપાસમાં પંખી સાથે અથડાયાથી વિમાને ખામી

આવી હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું. ત્યારબાદ ફ્લાઈટ રદ કરી દેવામાં આવી હતી.

કૂ મેમ્બરના સર્કટાના કારણે મોટી દુર્ઘટના ટળી હતી. સૂત્રો દ્વારા મળતી જાણકારી પ્રમાણે જો કે સત્વરે નાગપુર એરપોર્ટ પર લેન્ડિંગ કરવામાં ના આવ્યું હોત તો દિલ્હી પહોંચતા પહેલા મોટી દુર્ઘટના સર્જાઈ હોત. આ ઘટના અંગે એર ઇન્ડિયાના પ્રવક્તાએ કહ્યું કે ફ્લાઈટ ડાઉન ભર્યા પછી તરત જ પક્ષી અથડાયું હતું. સાચ્યેતી રૂપે, માનક સંચાલન પ્રક્રિયા મુજબ કૂએ વિમાન નિરીક્ષણ માટે નાગપુર પાછા ફરવાનું (જુઓ પાનું ૪) ►►

